

NOWY DZIENNIK

Adres redakcji i administracji: Kraków, ul. Orzeszkowej 7.
Telefon Nr. 102-79. Telefon redaktora naczelnego Nr. 136-89.
Konto czekowe P.K.O. w Krakowie 400.630.
Redaktor naczelny przyjmuje od godz. 12-ej do 1-ej w południe.

20

Wszelkie komunikaty należy nadsyłać wprost do administracji.
Rękopisów redakcja nie zwraca.
Za inseraty redakcja nie odpowiada.
Ceny ogłoszeń i prenumeraty nwidoczniono na ostatniej stronie.

Otwarcie sesji budżetowej parlamentu

Pierwsze posiedzenie Sejmu -- 1 grudnia, Senatu -- 3 grudnia

Warszawa, 27. 11. PAT. Zarządzeniami z dnia 27 bm. P. Prezydent Rzeczypospolitej otworzył sesje zwyczajne Sejmu i Senatu.

Zarządzenia powyższe wzięci w dniu dzisiejszym pp. marszałkom Senatu i Sejmu dyrektor biura prawnego w Prezydium Rady Ministrów p. Wł. Paczoski.

Zarządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej o otwarciu sesji zwyczajnej Sejmu brzmi:

„Zarządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej o otwarciu sesji zwyczajnej Sejmu.

Na podstawie art. 12 p. 4 ustawy konstytucyjnej otwieram z dniem dzisiejszym sesję zwyczajną Sejmu.

Warszawa, dnia 27 listopada 1937.

Prezes Rady Ministrów Prezydent Rzplitej
(—) Sławoj-Składkowski (—) I. Mościcki

Zarządzenie P. Prezydenta Rzeczypospolitej o otwarciu sesji zwyczajnej Senatu ma brzmienie analogiczne.

Warszawa, 27. 11. PAT. Marszałek Sejmu wyzwał pierwsze posiedzenie Sejmu na środę, 1 grudnia, godz. 11.

Warszawa, 27. 11. PAT. Marszałek Senatu wyzwał plenarne posiedzenie Senatu na piątek, 3 grudnia na godz. 11 rano.

Na porządku dziennym wybór komisji.

Najnowsze modele radioaparatów na rok 1938

PHILIPS

nabyć można na korzystnych warunkach we fachowej firmie radiowej

„ANTENA“

Kraków, Starowiślna 1, telef. 178-77
Cena miesięczna już od Zł. 16.25.

Wyroki w dwóch sensacyjnych procesach

Adw. Szumański -- skazany, Olejniczak -- niewinny

Warszawa, 27. 11. (Sin). Adwokat Szumański oskarżony o obrazę ministra sprawiedliwości, zniewagę sądów i t. d. skazany został na 6 miesięcy aresztu i 1500 zł. grzywny.

Sąd w motywach jako okoliczność łagodzącą podkreślił niepodległościową działalność oskarżonego.

Warszawa, 27. 11. (Sin). Dziś ogłoszono wyrok w procesie Olejniczaka, oskarżonego o udział w zamachu na pochód 1-majowy „Bundu“ podczas którego zastrzelony został 5-letni Abraham Szenker. Oskarżony został niewinny.

Rektorzy wyższych uczelni zasyłają wyrazy uznania rektorowi uniwersytetu lwowskiego

Warszawa 27. 11. PAT. Do J. M. rektora Uniwersytetu Jana Kazimierza we Lwowie wystosowany został następujący list:

„Magnificencjo Panie Rektorze i Wielce Szanowny Panie Kolego.

Patrząc z daleka na Pańskie ofiarne i wytrwałe starania o to, aby we wszelkich okolicznościach zachowane były: poszanowanie prawa i respekt dla władz uniwersyteckich, rozumiejąc

Pańskie wytyczne wychowawcze w stosunku do młodzieży, w którą wpaja Pan poczucie odpowiedzialności honoru, stwierdzamy, że ten cel godny jest najwzniekszego wysiłku. Podejmując ten wysiłek utrwałił Pan w opinii naszej, Twoich kolegów, przekonanie, że berło władzy rektora lwowskiej wszechnicy spoczywa we właściwych rękach.

Jasne jest dla nas, że nie zwalcza Pan prądów ideologicznych, nurtujących młodzież naszą, lecz, że prowadzi Pan walkę z metodami, podważającymi zadania naukowe i wychowawcze szkół akademickich.

Racz przyjąć, Magnificencjo, wyrazy szczerogo i głębokiego poważania, z jakim dla Pana Kolegi pozostajemy”.

Podpisali: Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie prof. dr. W. Szafer, rektor

Represje antykatolickie w Trzeciej Rzeszy trwają

Frankfurt 27. 11. PAT. Tajna policja państwowa rozwiązała związek młodzieży katolickiej oraz związek uczniów katolickich „Neudeutsche Jugend“ w Rzeszy niemieckiej. Ze skonfiskowanej konstytucji wynika, że związki te wpływały niekorzystnie na swych członków, prowadząc propagandę przeciwko marce niemieckiej, socjalizmowi i kanclerzowi Rzeszy.

WYDAWNICTWO „LITERARISZE BLETEN“
WARSZAWA.

AFRYKA.

Książka Sz. Gottlieba w języku żydowskim „MIĘDZY SYNAJEM a ZANZIBAREM“ już się ukazała.

Reportaże z Egiptu, Sudanu, Jemenu, Abisynii, Kenii i Ugandy.

KOLONIE I ZAGADNIENIA EMIGRACYJNE

208 stron druku. — 25 ilustracji. — 2 mapy.

Cena: zł 4.20.

Skład główny:

Szulim Gottlieb, Leszno 66, m. 12, Warszawa.

Uniwersytetu Stefana Batorego w Wilnie prof. dr. A. Wóycicki, rektor Uniwersytetu Józefa Piłsudskiego w Warszawie prof. dr. W. Antoniewicz, rektor Politechniki warszawskiej prof. inż. J. Zawadzki, rektor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie prof. J. Miklaszewski, rektor Akademii Górniczej w Krakowie prof. inż. W. Takliński, rektor Akademii Szt. Pięk. w Krakowie, prof. F. Pansch, rektor Ak. Sztuk Pięk. w Warszawie, prof. W. Jastrzębowski, rektor Akademii Stomatologicznej w Warszawie prof. dr. J. Modrakowski.

SZLAFROKI 10'80

trykotowa z jedwabiem

zamiast 15 —

JULJUSZ NACHT, Kraków, Stradom 5

CHAIM HILFSTEIN

W rzeczywistości jest to może niestosowne wyrażenie, bo w dniu 28 listopada przybywa do Krakowa elita Żydów z naszej dzielnicy, ludzie osiwiali w pracy na niwie narodowej, celem najuroczystsze z manifestowania wobec całego świata, że Palestyna nie przestała być ojczyzną żydowską i że żadna siła nie wstrzyma narodu żydowskiego w jego dążnościach do uzyskania z powrotem całego kraju. A jednak witamy przybyłych delegatów, bo dzień ten jest dniem radości dla nas Żydów, dniem, w którym znowu schodzi my się, w którym zmanifestujemy, iż postanowiliśmy do ostatniego tchu życia nie opuszczać swych zasad i placówek. I jeżeli sami nie będziemy świadkami ziszczenia się wszystkich naszych życzeń, to przynajmniej uda nam się przygotować grunt dla przyszłych pokoleń.

A tego przeświadczenia i hartu nam Żydom dziś bardziej potrzeba niż kiedykolwiek. Siła naszej woli musi przełamać wszelkie zapory, przeszkadzające nam w osiągnięciu naszego celu. Nie odstrasza nas żadne ustawy norymberskie, ani ci, którzy je naśladują. Nie zmuszą nas do odstąpienia od raz wytkniętego celu żadne projekty podziału, ani też chwilowe ograniczenia imigracji czy też zakupu ziemi. Wola ludu stoi ponad ograniczeniami. Syjonizm znajduje się wprawdzie dzisiaj przed rozstrzygnięciem ważnych problemów, jak może nigdy dotychczas, a dążyć musimy z całą energią do zrozumienia sytuacji, ale nie mniej mocniejsza i poważniejsza jest nasza obecna sytuacja w Palestynie. Bura na wschodzie trwa, w kraju jeszcze nie ustał terror. Zainteresowane państwa chcą kosztem Palestyny odbyć rozgrywkę, ale wszystko przemawia za tym, że Palestyna będzie krajem żydowskim, jeśli tylko Żydzi zechcą.

Suche cyfry niechaj wystarczą za dowód. W pierwszym półroczu 1937 wywóz z Palestyny wynosił w sumie 3,754.859 f. szt. a w tym samym czasie w roku 1936 tylko 2,263.376 f. szt. A jeszcze korzystniej przedstawia się ta suma przy innych pozycjach. Za owoce cytrusowe pobrała Palestyna w okresie 1936 1,951.268 f. szt. a w roku 1937 3,090.216 f. szt. A inne produkty i towary wywiezione wzrosły z 312.358 f. szt. do kwoty 664.649 f. szt. Wywóz wyrobów przemysłowych wzrósł ze 163.000 f. szt. do sumy 236.000 f. szt. a więc wzrost wynosi 45 proc. Nawet wyprodukowane artykuły żywnościowe wywieziono w ostatnim roku za sumę 207.000 f. szt. podczas gdy w roku 1936 suma ta wynosiła zaledwie 53.000 f. szt. a samej oliwy wywieziono za 111.000 f. szt. podczas gdy w roku zeszłym tylko za 23.000 f. szt. Produkcja zaś niektórych artykułów pierwszej potrzeby wzrasta w niebywałym tempie.

Wszystko to dowodzi, że w kraju mimo waśni, mimo sporadycznych aktów terroru, praca idzie biegiem normalnym, że wytwórczość w całym szeregu gałęzi rolnych czy przemysłowych jest nie tylko samowystarczalna, ale zdolna już do eksportu. A jakże piękną przyszłość ma Palestyna w rozwoju nawigacji. Do portów w Tel Awiwie mimo wielkich braków zawinęło od 1 stycznia do 1 września br. 348 okrętów o tonażu 348.478 z ładunkiem towarów dochodzącym do 164.648 ton. Na ogólną liczbę tonażu 783.000 połowa przypada na Tel Awiw.

Skoro więc w cyfrach rozwój Palestyny przedstawia się dzisiaj w ten sposób, to czyż nasza nadzieja dalszego rozwoju nie ma silnych podstaw, gdy znowu nastąpią stosunki normalniejsze. Im bardziej prześladowane są Żydów, tym my stajemy się oporniejsi i zdolniejsi jesteśmy do coraz większych wysiłków i ofiar. W roku ubiegłym gdy rozpoczęła się „ruchawka” w Palestynie, zmierzająca do wygłodzenia Żydów, natychmiast rozwinęliśmy naszą gospodarkę intensywną przede wszystkim na roli. Rezultaty osiągnęliśmy

WITAMY!

Do najlepszej kawy ziarnistej
taksamo jak do kawy zbożowej

należy

Karo-Franck.

Karo-Franck - nowa przyprawa
do kawy, lepszej jakości
w praktycznych kostkach.

Karo-Franck

imponujące. W wielu dziedzinach jesteśmy dziś samowystarczalni.

W obliczu takiej sytuacji nasuwa się pytanie, jaka byłaby nasza sytuacja dziś, gdyby Żydzi od roku 1919 spełniali swe obowiązki. Ileż to kapitałów żydowskich poszło na marne od tego czasu w Niemczech i w innych krajach. Dopuszciliśmy do tego, że mamy

byli w tym kraju zrobić w tym tak krótkim czasie i przy pomocy skąpych zasobów finansowych. W bieżącym roku, w ciągu jednego półrocza założyliśmy 18 nowych osiedli na przestrzeni 40.450 dunamów, osiedlając 608 ludzi. Ze zbiorów groszowych w ciągu krótkiego czasu swego istnienia osiedlił ZFN. na swych gruntach 45.000 ludzi a z tego 31.600 na roli. A jak dobrze świadczy o ekspansji ilość zużytego prądu elektrycznego. Wyśmienicie wano Rutenberga gdy wystąpił ze swoim planem a dzisiaj jest Palestyna może najlepiej i najbardziej zelektryfikowanym krajem na świecie. W ciągu roku bieżącego zużyto 33.209.000 kilowatów, a w tym samym czasie roku ubiegłego tylko 30.209.583.

Idąc tak krok za krokiem, obliczając poszczególne pozycje, które w całości tworzą bogactwo kraju dochodzi się do konkluzji, że w roku 1930 Żydzi stanowią 17 procent ludności przyczynili się do dochodu państwa w 30,7 proc. a już w roku 1934/35, stanowiąc 29 proc. ludności wnieśli do skarbu państwa 63 proc. dochodu.

To wszystko przemawia za tym, że musimy świadomości naszych błędów i niedociągnięć, nauczyć się nadal pracować, nie zważać na obecną sytuację, lecz pokazać światu, że naprawdę jesteśmy narodem upartym i niezłomnym w dążeniu do odbudowy własnej ojczyzny. W tej myśli witamy serdecznie delegatów naszej Konferencji.

**KREM I PUDER
THO-RADIA**

ŹRÓDKEM
MŁODOŚCI CERY

dziś zaledwie 5 proc. ziemi w posiadaniu, to znaczy 1,320.000 dunamów a Żydowski Fundusz Narodowy 375.000. A jednak cyfry przytoczone powyżej wskazują coś

**Dziś Konferencja Palestyńska
w Krakowie**

Kraków, 28 listopada.

Otwarcie dzielnicowej Konferencji Palestyńskiej nastąpi w dniu dzisiejszym w sali kinoteatru Atlantic przy ul. Stradom L. 15 o godz. 11-tej przed poł. z udziałem pp. Ben Cwi, prezesa Waad Haleumi (Jerozolima) i dra M. Kleinbauma (Warszawa).

Wstęp wyłącznie dla pp. delegatów, zaopatrzonych w imienne karty uczestnictwa, oraz dla gości, posiadających bilety wstępu, których kasa więcej nie sprzedaje, ponieważ cały nakład został zakupiony w przedsprzedaży.

Drugie posiedzenie rozpoczyna się punktualnie o godz. 15.30 w wielkiej sali kahału i dostępne jest wyłącznie dla delegatów, legitymujących się kartami uczestnictwa. Bilety wstępu są na to posiedzenie nieważne. Na posiedzeniu popołudniowym referować będą pp. prez. Ben Cwi i dyr. M. Finkelstein.

PP. Delegatów uprasza się o przedłożenie przy wejściu do sali kahału, obok kart uczestnictwa, pisemnych pełnomocnictw instytucyj, względnie organizacyj, które na Konferencji reprezentują.

**Demarche włoska w Paryżu
spowodowana przez kłamliwe alarmy prasy
faszystowskiej**

Paryż, 27. 11. (A). W czasie, gdy minister spraw zagr. Delbos zajęty był na posiedzeniu rady ministrów, sekretarz generalny ministerstwa spraw zagr. Alexis Leger przyjął charge d'affaires ambasady włoskiej w Paryżu Prunasa.

Agencja Havasa dowiaduje się, że wizyta ta

pozostawała w związku z incydentem, wywołanym przez prasę włoską, w sprawie rzekomego przemówienia antywłoskiego ministra marynarki Campinchi, co było przedmiotem kategorycznego demencji ze strony ministra marynarki.

I. SCHWARZBART

PO 2102 LATACH

Przypadek zrzucił, że dzisiejsza Konferencja palestyńska żydostwa zachodniej Małopolski i Śląska obradować będzie w dniu, w którym cały naród żydowski obchodzi po raz 2102-gi zwycięstwo Makabeuszów i święto Chanuki. W ten sposób Konferencja, której zadaniem jest spotęgowanie wysiłków dla budowy nowego Państwa żydowskiego znajdzie się w atmosferze wspomnień analogicznego wysiłku sprzed 21 wieków. Te ramy Konferencji, obejmujące zawrotną drogę tysięcy lat żywego i na nowo walczącego narodu nadają obradom dzisiejszym swoiste znaczenie, bo są one właśnie na tle święta Makabeuszów, jak gdyby symbolem niezniszczalności i wieczności narodu żydowskiego.

I wówczas, w dniu 25 Kislew roku 165 przed nar. Chrystusa, zwycięstwo było jeszcze połowiczne, podobnie jak dzisiaj. Zwycięstwa pod Micpe, Emmaus, Bet-zera były zaledwie zakończeniem pierwszego etapu walk. Dziś, po równo 20 latach od zdobycia Jerozolimy przez wojska brytyjskie, w obrębie których uformowany był także legion żydowski, jesteśmy znowu tylko u progu odradzającej się niepodległości. Ale — jesteśmy znowu u progu.

Jeszcze 40 lat temu zdawało się, że już nigdy nie utworzymy sobie drogi do odzyskania Państwa żydowskiego, że na wieki wieków pozbawieni zostaniemy własnego ośrodka państwowego, a jednak dziś, w drugim pokoleniu nowych wysiłków załazek tego Państwa zaczyna się stawać rzeczywistością. Niestety, nie w takich rozmiarach, jak o tym marzyliśmy. Ale w takich rozmiarach, w jakich Państwo to budowaliśmy. Niestety, nie jako miejsce schronu dla milionów Żydów, bo też nie miliony Żydów, a tylko setki tysięcy budowały fundamenty tego Państwa. Jest jakiś zniewalający swą logiką związek przyczynowo-skutkowy pomiędzy — rozległością naszych wysiłków 40-letnich, a rozległością projektowanego w tej chwili załazka Państwa żydowskiego.

Powie może ktoś: nasza polityka była błędną. Może tak, może — nie. Probierzem słuszności tej czy owej polityki nie jest koncepcja teoretyczna, ale dopiero próba realizacji. Ale tak czy owak. Mieliśmy przed sobą politycznie nieusunięte przeszkody kolonizacji Transjordanii, ale — uderzmy się w piersi — nie było żadnych istotnych przeszkód politycznych, abyśmy w tych 40- tu latach prócz wybrzeża i doliny Jezreel kolonizowali przynajmniej w znacznej części — Negew, Samarię, Galileę, pas wybrzeża między Haifą po przez Akko do Ras en Nakura. Nie o samobiczowanie chodzi nam w tej chwili, ale o stwierdzenie faktu i wysnućie zeń konsekwencji!

Bezspornie były może i błędy, ale jedno i drugie miały co najwyżej charakter hamujący, ale nie unicestwiający możliwości pracy.

Opieraliśmy i opieramy się słusznie na naszym prawie, na względach słuszności, które nakazywały umożliwić i uprzystępnąć narodowi żydowskiemu odzyskanie tego małego skrawka ziemi, który może stać się dla milionów Żydów, nie dla wszystkich, rozwiązaniem kwestii żydowskiej. Apelowaliśmy do poczucia sprawiedliwości narodów i podkreślaliśmy wymownie i z ustawicznym naciskiem międzynarodowy charakter sprawy i losu narodu żydowskiego i pod tym kątem widzenia domagaliśmy się rozszerzenia naszych możliwości kolonizacyjnych w Palestynie. Wskazywaliśmy na to wielokrotnie, że — realizacja naszych ideałów niepodległościowych nastąpić może bez krzywdy narodu arabskiego, który posiada na setki i tysiące lat nieprzejrzone przestrzenie dla nfundowania swego bytu i państwowości, przestrzenie wobec których Palestyna jest niemal kropką w morzu.

Ale wśród tej walki nie pamiętaliśmy dostatecznie, my, naród najciężej doświadczany w dziejach ludzkości, że — dla spełnienia tak wielkiego zadania, jak odzyskanie Państwa utraconego przed 1800 laty — złączyć się musi w wysiłkach cały naród. I to się nie stało. Prawdą jest i pozostanie, że budowę Państwa żydowskiego dźwiga na sobie od 40 lat tylko mała, stosunkowo do celu, część narodu ży-

TAJEMNICĘ POWODZENIA SŁYNNYJ
JUŻ DZIŚ SUPERHETERODYNY

PHILIPS Super 4-38

PRZED KUPNEM ODBIORNIKA RADIOWEGO
ŻĄDAJCIE DEMONSTRACJI TEJ PŁYTY GRAMO-
FONOWEJ TYLKO W CZOŁOWYCH
FIRMACH RADIOTECHNICZNYCH

PHILIPS

dowskiego. Nie będziemy sięgali do dalekiego świata, ale postawmy sobie bliskie pytanie: ilu Żydów w Krakowie, ile Żydów w zach. Małopolsce takich, którzy dawać mogą, nie poświęciło przez ostatnich 20 lat ani grosza, albo grosze tylko na realną konstruktywną pracę kolonizacyjną w Palestynie?

Ilu jest takich? Niech się dziś, gdy nad głowami dach się pali, a pod nogami grunt się chwieje — uderzą w piersi!

Ilu ich jest? Legion! Legiony!

Więc cóż się tu dziwić, że — Negew jest pustynią, że w Samarii nie mamy piędzi żydowskiej ziemi, że w Galilei godzinami można podróżować, by nie natknąć się na osadę żydowską?

A polityka nie zna — cudów. Zdarza się, że dzbanuszek z oliwą cudem wystarcza na 8 dni iluminacji zamiast na jeden, ale nie ma takich cudów w polityce, aby — naród odzyskał Państwo bez ofiar, bez czynów, bez pieniędzy, bez ofiary krwi, a zwłaszcza naród, który — nie mieszkając na ziemi tego wymarzonego Państwa.

Trzeba naprzód Świątynię zdobyć lub zbudować, aby w niej mógł stać się cud! Przed cudem chanukowym — Juda Makabi musiał

zwyciężyć armię Lyziasza pod Bet-zera, aby utworować sobie drogę do Jerozolimy.

Cztery piąte narodu żydowskiego czekało przez dwadzieścia lat, jedni z podziwem, drudzy bez, jedni obojętnie, drudzy — z szyderstwem, na „cud“ znartwychwstania Państwa żydowskiego, a jedna piąta — Państwo to budowało.

Dlatego mamy dziś otrzymać tylko jedną piątą! Może dopiero teraz, pod obuchem uderzeń, jakich nie szczędzi nam los, zbliża się przebudzenie...

Może...

Jest nam obecnie — źle. Niewymownie — źle. Na długim froncie naszego bytu. Są odcinki, bezpieczne i dające możność spokojnej pracy. Ale na znacznej długości tego frontu znajdujemy się w ciężkiej walce obronnej, w okopach, szturmowanych przez wrogów i przeciwników dzień w dzień.

Ratować musimy — całość. Nie ma konkurencji zawistnej między Palestyną a krajami rozprószenia. Trojaki są nasze obowiązki.

Na miejscu pierwszym znajdujemy się nasze obowiązki wobec Państwa, którego jesteśmy obywatelami. Obowiązki te — są samo przez

się zrozumiały, oczywiście, stoją poza wszelką konkurencją.

A za nimi kroczą nasze wewnętrzne obowiązki żydowskie: gminy żydowskie, szkolnictwo, samopomoc społeczna etc. Nie jesteśmy w tym względzie wyjątkiem. Każdy naród ponosi prócz ofiar wobec Państwa także dodatkowo pewne obowiązki — społeczne. My — też. Tylko że nasze są większe, bo jesteśmy wypierani a subwencji dla naszych instytucji nie otrzymujemy albo otrzymujemy coraz mniej.

A wreszcie mamy do spełnienia obowiązki wobec odbudowy Państwa żydowskiego w Palestynie. Cały naród. To jest obowiązek specyficzny, wyjątkowy.

Niejednokrotnie słyszymy głosy: musimy naprzód zaspokoić piekącą potrzebę naszej wewnętrznej samoobrony na miejscu, a dopiero w dalszym rzędzie możemy myśleć o Palestynie. Podkreślam te głosy dosadnie i bez ogródek dlatego, ponieważ są one aktualne szczególnie dziś, kiedy dzisiejsza Konferencja Palestyńska — gromkim głosem wezwie całe żydostwo do spotęgowania wysiłków dla — heroficznie walczącej żydowskiej Palestyny.

Otóż trzeba tę sprawę, która wielu Żydom służy za parawan do uchylenia się od obowiązków wobec Palestyny — jasno postawić. Nie ma konkurencji zawistnej między naszymi wewnętrznymi żydowskimi obowiązkami do ofiar na miejscu, a ofiarami wobec Palestyny. Obie są równorzędne emanacją tego niezniszczalnego, wiecznego zjawiska, że istnieje tylko jeden naród żydowski, cały — jeden, wszędzie — jeden. Tę wspólnotę losu — ukuła, stopiła w jedność — historia lat tysięcy, czy jednostki się z niej wyrwywają, czy też nie.

Stąd wynika równorzędność obu obowiązków, równorzędność i równoczesność, a nie ich następność. Wysiłek narodu żydowskiego musi być natężony i rozdzielony tak, aby obu zadaniom sprostać. Nie ma innej drogi! To jest kategoriyczny nakaz naszej historii.

Ale w znacznej części naszego społeczeństwa ugruntowało się tendencyjną propagandą przekonanie, że — dla Palestyny robimy za dużo.

To jest — fałsz! Statystyczny — fałsz! Grosze wynoszą rocznie ofiary na głowę żydowską dla Palestyny! Możemy to każdej chwili udowodnić.

Palestyna w rozkładzie naszych ofiar wewnętrznie żydowskich nie jest Benjaminskiem, ale przeciwnie — Kopcuszkim. Bezwzględnie i względnie. Złudzenie wielkich ofiar stąd pochodzi, bo obciąża się nimi na rzecz Palestyny tylko drobny ułamek społeczeństwa. Jeśli spełnienie tego obowiązku ogarnie wszystkie warstwy społeczeństwa, to dopiero wówczas zachowana będzie równorzędność Palestyny wobec innych naszych obowiązków.

A wreszcie — może budowie Państwa należy się rzeczywiście pewien przywilej! Może budowanie wiecznych wartości, które imieniu żydowskiemu na całym świecie przywrócić mają — godność, szacunek, a naszej przyszłości — przystań, schron z burzliwych szlaków teraźniejszości, może — odrodzenie wiecznych wartości duchowych narodu, którego twórcy sprzed lat tysięcy jeszcze dziś są w wielkim poszanowaniu u narodów, należy się — w końcu trochę szczególnej troski...

Gdybyśmy ją byli mieli przed 20-tu laty, dziś — Palestyna mogłaby pomieścić miliony Żydów.

Ale — polityka nie jest rozpaczaniem nad błędami przeszłości.

Chodzi o to, co teraz się ma stać... I to jest zadaniem dzisiejszej Konferencji Palestyńskiej.

Nie jest za późno. Przyjdą jeszcze koniunktury polityczne, które dadzą nam szansę odzyskania całej Palestyny, ale pod jednym warunkiem: jeśli — teraz i w następnych latach nie powtórzymy błędów, które popełniliśmy w ostatnich 20-tu latach.

Jasno: jeśli dostarczymy z entuzjazmu i troski, z miłości do wielkiej przeszłości naszej i z ukochania nowej wielkiej przyszłości naszej — środków na — odzyskanie ziemi palestyńskiej i jej skolonizowanie...

Bohaterska, krew poświęcająca żydowska Palestyna woła o — pomoc materialną 16 milionów Żydów.

Dzisiejsza Konferencja Palestyńska ma za zadanie — wskazać żydostwu naszej dzielnicy, że — i ono musi spełnić swój obowiązek...

Obowiązek... Nic więcej!

PRZEGLĄD PRASY

„Madagaskar czeka“

Polska Agencja Telegraficzna ogłosiła znowu komunikat stwierdzający, że francuski minister kolonii Moutet przyjął polską komisję w sprawie kolonizacji Madagaskaru podtrzymał swe poprzednie pozytywne stanowisko do kolonizacji Madagaskaru emigrantami z Polski. Od takiego komunikatu do faktycznych możliwości emigracyjnych i kolonizacyjnych jest naturalnie bardzo jeszcze daleko, ale w pewnej części prasy polskiej wywołał ten komunikat radosny nastrój. Oto Madagaskar czeka, oczywiście na Żydów, którzy powinni natychmiast emigrować z Polski. „Goniec Warszawski“ zaopatruje komunikat w taki komentarz:

Wiadomość powyższa jest potwierdzeniem naszych obliczeń, że Madagaskar jest otwarty dla emigracji żydowskiej, a ze względu na swój obszar może wchłonąć wszystkich Żydów polskich.

Zagadnienie emigracji do Madagaskaru jest przeto wyłącznie sprawą finansową, a ta może być załatwiona tylko przez nacisk Żydów polskich na międzynarodową finansjerę żydowską, która dysponuje olbrzymimi kapitałami.

Na temat emigracji Żydów z Polski i na temat Madagaskaru pisaliśmy już niejednokrotnie i nie będziemy więcej wracać do tego oklepanego te-

Zareczyny

zerwał syn nasz Jan, ponieważ narzeczona jego, pomimo wielokrotnych próśb, nie nazywała wydajnej pasty Erdal, a więc obuwie jej nie było eleganckie. Z. Wytwórni. Tajemnica: Użyj jak najmniej pasty Erdal, ale polewaj miękkim sukniem aż do lśniącego połysku.

4831k

matu. Jeżeli wiadomość podana przez urzędową agencję potwierdzi się i jeżeli na Madagaskarze istnieją rzeczywiste warunki dla emigracji i kolonizacji, to nie ulega wątpliwości, że znajdą się napełnione liczne jednostki żydowskie, które będą szukać szczęścia, albo też i prymitywnych podstaw bytu na Madagaskarze. Naturalnie nie dlatego, że tak sobie życzą endecy, ani też nie pod wpływem nacisku zewnętrznego, lecz z tej, prostej przyczyny, że wśród Żydów polskich istnieje od lat 50 silny pęd do emigracji. Jeżeli więc Madagaskar będzie mógł częściowo zadość uczynić temu pędowi, to niewątpliwie wyemigrują nie którzy Żydzi i na Madagaskar. Naturalnie — o ile będą mieli za co i o ile będą mogli wywieźć ze sobą pewien kapitał potrzebny do celów emigracyjnych. Taka jest rzeczywista rzeczywistość problemu emigracji na Madagaskar.

Sugerowanie jakiejś pomocy ze strony tzw. „międzynarodowej finansjery żydowskiej“, która rzekomo dysponuje olbrzymimi kapitałami, jest oczywistym nonsensem. Będziemy bardzo

PRZY OTYŁOŚCI, dnie i reumatyzmie naturalna woda gorzka FRANCISZKA-JÓZEFA używana rano na czczo powoduje łagodne wypróżnienie i usuwa z krwi jady powstałe w związku z przemianą materii. Zapyt. Wasz lekarza.

wdzięczni pp. endekom, jeżeli wskażą nam adres tej finansjery. Oto dla celów najbliższych żydostwu, dla celów kolonizacji Palestyny, gdzie nie trzeba już studiów ani badań i gdzie pokazaliśmy już, że umiemy kolonizować, potrzebne są znaczne fundusze, a my jakoś adresu finansjery żydowskiej nie znamy. Ale przypuśćmy, że taka finansjera istnieje. To czy ktoś sądzi, że Żyd angielski czy amerykański zechce ofiarować pieniądze na Madagaskar po to, by spotęgować jeszcze politykę eksterminacyjną przeciwko Żydom? Przecież ofiarność finansjery byłaby w tym wypadku równoznaczna z potwierdzeniem słuszności tezy o konieczności odebrania praw Żydom. Można rozmaicie myśleć o finansjerze żydowskiej, ale tak głupią, jak sobie to wyobrażają endecy, to znowu ona nie jest.

Ale są czynniki w Polsce, które twierdzą stanowczo, że nie tylko Madagaskar czeka na Żydów, ale licząc się z oporem Żydów, znajdują

już środek jakby ten opór przelamać. Endecki „Dziennik Narodowy“ proponuje po prostu:

Pozostaje jedyny przeto sposób urzeczywistnienia emigracji żydowskiej. Należy wytworzyć takie stosunki, w których Żydom nie opłaca się pozostawać w Polsce. Należy z całą konsekwencją i stanowczością przeprowadzić wyparcie ich z życia gospodarczego, ograniczyć ich w prawach politycznych, wyobcować ze społeczeństwa polskiego.

Ten sposób nie jest wcale nowy. Od wielu lat endecy i nieendecy nie innego nie robią, jak właśnie realizują te wskazania „Dziennika Narodowego“. A jaki był skutek? Z Polski wyemigrowała pewna liczba Żydów z własnej woli nie zależnie od hasel endeckich, zniszczono kilkadziesiąt warsztatów pracy, co niewątpliwie zubożyło Polskę, czyni endeckie w Przytyku, Częstochowie i Brześciu, rzuciły cień na dobre imię Polski zagranicą i na tym koniec. Tyle zdolano osiągnąć.

Obuwawie marszałkowskiej

Znany historyk wojskowości, docent U. J. w Krakowie gen. M. Kukiel omawia na łamach „Zwrotu“ prerogatywy buławy marszałkowskiej, pisząc m. in.:

Byli u nas tacy, co mniemali, że tytuł marszałka na długo związany będzie wyłącznie z imieniem Józefa Piłsudskiego, ze wspomnieniem wojny 1918—20 roku, wśród której wojsko obdarzyło nim wodza.

Decyzje Prezydenta Rzeczypospolitej poszły, jak wiadomo, w innym kierunku. Dnia 11 listopada 1936 roku mianowany został marszałkiem gen. Edward Rydz-Śmigły, generalny inspektor siły zbrojnej. Wygłoszone przy tym przemówienie P. Prezydenta, wyraźnie żądające od nowego marszałka uszanowania konstytucyjnych obowiązków głowy państwa, wyjaśniło tym samym, że nie jest to nawrót do stanu rzeczy, jaki był za życia Józefa Piłsudskiego. Ze ten tytuł marszałkowskiej, to najwyższa ranga wojskowa, nie zaś synonim tej poza literą konstytucji marcowej wyrosłej „rzeczywistej rzeczywistości“, jaką reprezentował Piłsudski. W świetle tego oświadczenia i brzmienia nowej konstytucji kwietniowej znany okólnik p. Składkowskiego może rozumianym być tylko, jako dotyczący się prerogatyw zewnętrznych protokolarnych. Prerogatywy buławy mają być przeto czysto wojskowe. Jeśli idzie o te, które się wiążą z urzędem inspektora generalnego, są one bardzo szeroko zakrojone i wloką za sobą ogrom ciężkich obowiązków i odpowiedzialności nie do podważenia. Jednakże w odróżnieniu od hetmańskiej, buława marszałkowska nie jest jednoznaczna z urzędem; jest bowiem tylko rangą wojskową i może być i paru czy kilku równorzędnych marszałków, a może także zwykły generał być inspektorem generalnym. Co więcej, urząd generalnego inspektora nie jest już dożywotnim. W myśli konstytucji mianuje go i zwalnia Prezydent Rzeczypospolitej bez kontrasygnaty ministerialnej, według własnego uznania“.

Te historyczne rozważania stanowią ciekawy przyczynek do problemu ustroju Polski.

Z codziennej rubryki

„W Wilnie wprowadzono ghetto lawkowe, we Lwowie zawieszono wykłady“ — te i tym podobne wiadomości należą już do codziennej rubryki. We Lwowie zawieszono po raz drugi wykłady przy akompaniamencie krwawych awantur i. serdecznego apelu Senatu akademickiego. Ten apel, pełen pogodnych i błagalnych akcentów powinien przejść do historii. Od blisko dwóch miesięcy urządzają studenci endecy ekscesy, napadają na Żydów i Ukraińców, obrzucają rektora zgniłymi jajami, atakują profesorów, a senat apeluje i prosi... Gdy się czyta ten apel, nasuwa się mimowoli pytanie: ile potrzeba ofiar napadów, ilu profesorów mają jeszcze studenci endecy obrzucić zgniłymi jajami, a ilu zaatakować i pobić, by raz wreszcie nastąpił porządek i ustaly takie apele? (35)

Delegacja żydowska w Gdańsku

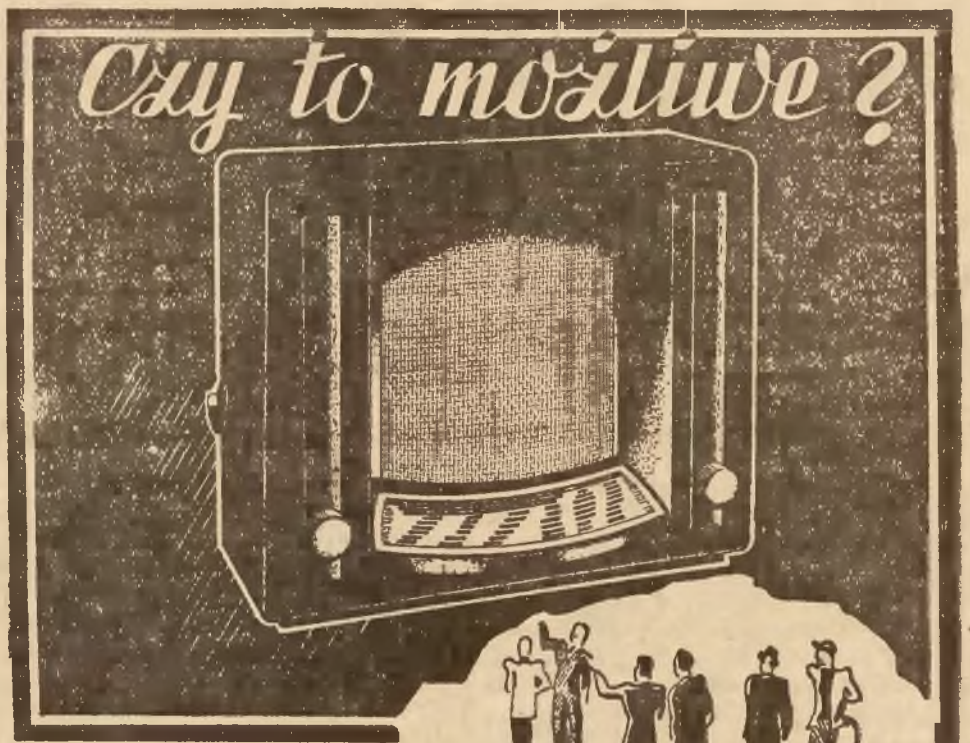
Gdańsk, 27. 11. PAT. W tych dniach bawiła w Gdańsku delegacja złożona z przedstawicieli żydowskich organizacji charytatywnych American Joint Distribution i żydowskiego towarzystwa kolonizacyjnego Ica oraz Żydów amerykańskich. Delegacja informowała się o obecnych stosunkach w Gdańsku, a przede wszystkim w sprawie emigracji żydowskiej. Ustalono przy tym, że dla finansowania emigracji żydowskiej z Gdańska potrzebne są środki z zagranicy. Uchwalono stworzenie silnej organizacji w Gdańsku dla emigracji zamorskiej Żydów.

Trzy kolumny marszowe na Nankin

Tokio, 27. 11. PAT. Komunikat dowództwa wojsk japońskich w Chinach: Front szanghajska: główne siły wojsk japońskich maszerują w kierunku Nankinu trzema kolumnami. Pierwsza kolumna posuwa się wzdłuż kolei Szanghaj—Nankin i zbliża się do Czangczou (Uczin) w połowie drogi między Nankinem i Suoczou. Druga kolumna przepłynęła t. zw. wielki kanał (wzdłuż wschodniego wybrzeża jeziora Tajhu) i wyładowała pod Czangczou — odcinając Chińczykom odwrót. Trzecia kolumna posuwa się wzdłuż zachodnich brzegów jeziora Tajhu w kierunku Ihsing.

Japończycy panami koncesyj w Szanghaju

Szanghaj, 27. 11. PAT. Agencja Domei donosi: Administracja chińska w koncesji międzynarodowej i francuskiej Szanghaju przechodzi w ręce Japończyków. Inspektorzy japońscy zostali mianowani do urzędów podatkowego i celnego, a kontrolerzy japońscy nadzorują administrację kolei, radiostację pocztową i rozgłośnię.

5 niezwykle oszczędnych lamp. Antifading. Regulacja barwy dźwięku. Fale ultrakrótkie. Głośnik dynamiczny — oto jedne

Ultranowoczesna, 7 obwodowa superheterodyna tylko za **Zł. 295.—**

z wielu zalet tego naprawdę rewelacyjnego odbiornika

KOSMOS Gionier

Sprzedaj na raty od **Zł. 21.—** w czołowych firmach radiowych.

Szeik Farkan Es Said -- stracony

Jerozolima, 27. 11. PAT. Szeik Farkan Es Said został dziś rano stracony przez powieszenie w więzieniu w Akko. Jest to pierwszy wyrok śmierci, wykonany na podstawie orzeczenia sądu wojennego.

Jerozolima, 27. 11. ŻAT. Żwłoki szejka Es Saida pochowane będą we wsi Naresz w pobliżu Dżenin.

Haifa, 27. 11. ŻAT. Sąd wojenny w Hajfie rozpatrywał dziś sprawę arabskiego właściciela mieszkania, w którym znaleziono szejka Es Saida. Ponieważ w toku przewodu sądowego nie ustalono, że znaleziona broń należała do właściciela mieszkania, oskarżonego uniewinniono.

Nowa fala terroru

Jerozolima, 27. 11. ŻAT. W ciągu dnia dzisiejszego terroryści arabscy dokonali szeregu napadów na północy Palestyny, ostrzeliwując patrol policyjny w Sedżera, patrol policyjny w drodze do Dżenin oraz kolumnię żydowską Afula. Ofiar w ludziach nie było.

Jerozolima, 27. 11. ŻAT. Policja aresztowała 28 Arabów, którzy bez zezwolenia pracowali w porcie jaffskim. Większość

aresztowanych przybyła z Transjordanii, będzie więc deportowana z Palestyny.

Demonstracje antybrytyjskie w Damaszku

Damaszek, 27. 11. PAT. Przed tutejszym konsulem W. Brytanii odbyły się dziś wielkie demonstracje protestacyjne przeciwko wykonaniu wyroku śmierci na osobie

Zachowasz zdrową krtani,

Nie skazisz serca i płuc,

Używając gatunkowo najwyższych tutek

„ALTESSE“ — „PEŁNOWATKI“

szejka Farkana Saida. W demonstracjach wzięło udział około 50 tysięcy ludzi. Dla ochrony konsulatu zawieszano specjalne oddziały rezerwy policyjnej.

Damaszek, 27. 11. ŻAT. Premier sryjski Dżamil Mardan na wczorajszym posiedzeniu parlamentu oświadczył powtórnie, że Syria nie popiera rozruchów w Palestynie, ani też w jakichkolwiek innych krajach arabskich.

Sic transit...

Nowy Jork 27. 11. (R) Były prezydent Kuby generał Mahado, wydania którego zażądały władze kubańskie, został dziś aresztowany w jednym ze szpitali.

Aresztowany był prezydent Kuby Gerar do Mahado piastował swój urząd od roku 1924 do 1928, a w okresie od 1928 do 1933 był dyktatorem.

Pa zamachu, dokonany przez armię kubańską, uciekł do Stanów Zjednoczonych, gdzie został aresztowany przez władze imigracyjne Stanów Zjednoczonych. Obecnie w szpitalu poddał się operacji i przechodzi rekonwalescencję. Rząd kubański zażądał ekstradycji byłego prezydenta, oskarżając go o morderstwa, oszustwa i inne zbrodnie.

Splonęła fabryka na Śląsku

Katowice, 27. 11. PAT. Wczoraj wieczorem wybuchł pożar w fabryce izolacji i płyt korkowych w Małej Dąbrówce. Splonęła cała niemal fabryka wraz z zapasami płytek korkowych. Straty wynoszą około 25 tysięcy zł. Przyczyną pożaru było uszkodzenie kotła.

1937 r. są:

a) studentami szkół akademickich,
b) uczniami (słuchaczami) zwyczajnymi (rzeczywistymi) innych szkół wyższych państwowych i prywatnych, uznanych za równorzędne, znajdujących się w siedzibie dowództwa okręgu korpusu.

Powołani do osobistego zgłoszenia obowiązani są stawić się przed władzą wojskową według planu, podanego w rozplakowanym obwieszczeniu, oraz przynieść ze sobą książeczkę stanu służby oficerskiej.

Winni niestawienia się na wezwanie w terminie oraz w sposób określony w obwieszczeniu podlegają karom przewidzianym w kodeksie karnym wojskowym.

Przysposobienie i doskonalenie wojskowe młodzieży akademickiej

Warszawa, 27. 11. PAT. Minister spraw wojskowych mianował ppłk. dypl. Tadeusza Tomaszewskiego organizatorem i komendantem warszawskiej Legii akademickiej, którą władze wojskowe tworzą dla celów przysposobienia i doskonalenia wojskowego słuchaczy wyższych uczelni.

Warszawa, 27. 11. PAT. Dowództwo Okręgu Korpusu Nr. 1 wydało obwieszczenie, na podstawie którego, w związku z pierwszą fazą prac przysposobienia wojskowego słuchaczy wyższych uczelni, zarządzane zostało osobiste zgłoszenie się wszystkich oficerów rezerwy, którzy w dn. 26 listopada

Szanghaj zbroczony krwią w rękach Japończyków

Miasto w płomieniach. -- Chińskie auto-da-lé. -- Dynamit w okopach. -- Wizyta w magistracie. -- „Me-ju-fa-dz“. -- Faza przejściowa? -- Chiński „mur płaczu“. -- Gazy trujące. -- Sceny grozy

PRZEDRUK WZBRONIONY.

(Oryginalna korespondencja „Nowego Dziennika“ z chińskiego placu boju)

SZANGHAJ, w listopadzie.

Agencje telegraficzne mają znów pełne ręce roboty. Dwa dni ostatnie przeszły na froncie w temple, którego nikt się tu nie spodziewał. Prawie na naszych oczach zajęte zostały Szanghaj; nie mogliśmy porządnie odpocząć po brutalnych atakach japońskich, zwleając zaraz po uspokojeniu się do domu. Przebrnęliśmy przez Czipao, opuszczone, ostrzeliwane i pełne rannych. Już jest zajęte przez Japończyków. Na przedmieściu Lung hua żołnierze japońscy robią porządek na lotnisku cywilnym, wywieszając swoje flagi, z Sunkiangu się ucieka. Cała linia obronna, umocniona schronami, pracą ostatnich dwudziestu dni w Nantae — wali się. Nantae płonie! Aż gorąco z buchającego żaru wielkich ogni. Dochodzą nas niesamowite ryki. To niewolnicy; mówią, że było ich do czterech tysięcy. Czipao, ważny punkt, padło nie wiadzieć kiedy. Nie ma mowy o żadnej kontryfensywie. Wojna podeszła na przedmieście. Przed koncesją zagraniczną niesamowity popłoch. Pchają się ludzie, mdleją; każdy chce się schronić, a jest niemal cała ludność cywilna. Policjanci (nie chińczycy — rozumie się) wyładowują swoje sadystyczne popędy. Wali się tych ludzi pałkami, kopie i pluje, jak w... kolonii. Jakies tam nieregularne grupy żołnierzy japońskich „otaczają” koncesję, ale to drobnotka. Niejeden bilard „odchodzi” teraz w pałacykach panów z koncesji. Nie ma obawy...

Tymczasem żołnierze chińscy mają swoje „ostatnie słowo”. Kończą właśnie dzieło niszczenia, rozpoczęte przez samoloty japońskie. Gdzie okiem sięgnąć, olbrzymie pożary, — wszędzie bucha ogień. Z niesłychaną szybkością demolują wszystko co japońskie. Licz na grupę żołnierzy chińskich podzieliła swoje role: jedni stają na dachu olbrzymiego tartaku nielitościwie oblewając wszystko benzyną i naftą. Z dołu podaje się im beczki, a na górę odbywa się „roboty”. Drugiego okropnego dzieła spustoszenia dokonali w fabrykach bawełny Coyoda, należących do Ja-

pończyków. Ze wszystkich stron oblane zostały zabudowania fabryczne benzyną; aż oczy pieką z silnego, buchającego ognia, jakiemu się przyglądamy. Tego samego dnia wszystkie japońskie magazyny spalono, wyciągano towary japońskie ze sklepów, z okien wystawowych, wrzucając je do palących się stosów: drogie obrazy, pamiątki, najrozmaitsze klejnoty, całe zabudowania, wszystko co miało na sobie znak japoński, uległo zniszczeniu. To autodafe urządzili Chińczycy przed opuszczeniem miasta. Gdy ich fotografuję, patrzą na nas z uczuciem zazdrości i coś między sobą szeptaają, wskazując palcami. Potem wrzucają jakieś niezrozumiałe słowa w naszym kierunku. Sir Marsons usiłuje tłumaczyć: wam jest dobrze, bo macie koncesje i tam wracacie, ale my... Nie oponuję, domyślam się zresztą, że to widocznie powiedzieli, wskazując ręką, by uczynić nam to zrozumiałym. Sir Marsons zna język chiński... Rozumie ich. Ostatnią „robotą” żołnierzy chińskich przed opuszczeniem Szanghaju było podłożenie dynamitu w okopach, w których do ostatniej chwili przebywali. Przekonał się o tym wkrótce...

Wzdłuż całej drogi popłoch. W oka mgnieciu niszczą wojska chińskie wszystko co japońskie. Odbywa się tu wyścig niszczenia. Rozdzielają się w grupy i rywalizują z sobą. Kto więcej, kto prędzej. Mijamy okolice gęsto zamieszkiwane ale nie ma tu nikogo ani żywej duszy nie widać na drodze. Znowu gdzieś kilka trupów, zapewne wczorajszych, poza tym pustka i cisza. Wreszcie oddział japoński.

Przed mostem Jessfielda stoją. Zatrzymujemy nasz wóz i doznajemy miłego rozczarowania. Salutują oficerzy japońscy... A może salutują flagę angielską na naszym wozie. A może to jest w rozkazie. Kilku z nich otrzynuje rozkaz powolnego posuwania się przez most, z zachowaniem maksimum ostrożności. Oficerzy nie idą, widocznie „nadaż się” lepiej młodzi żołnierze. Potem „na ramie broń, cyngiel w pogotowiu”. Powoli wcho-

gdyż w pracy biurowej niszczą się one, grubieją, tracą delikatność. W skórę rąk po myciu należy wcierać udeś katniający i wybielający

KREM
PRAŁATÓW
PERFECTION

dążą do okopów żołnierze japońscy i przesu-kują je. Wchodzimy również, ale żołnierze przerażeni gwizdami pędzą z powrotem, my za nimi. Zwyczajne, smrodliwe nory. Nic więcej nie widziałem. Kompania przerwała właśnie swoją robotę. Gwizdy alarmowe ostrzegają. Niedaleko od nas eksplodował dynamit w jednym z okopów. Wstrzymują pracę, ale posterunki stoją. Nie rozmawiamy z nimi. Wojna na karku, a dzień okropnie krótki.

CWI ZOHAR

CHANUKA W EREC

Chanuka — święto odrodzenia... Ciemne chmury zasłaniają słońce a szara atmosfera zapanowała nad horyzontem. — Ostatni już liść spadł ze suchych gałęzi drzew, które pogrążone w sen zimowy, jak bez życia stoją. Znikła zieleń łąk i pól, zamilkł śpiew ptaków, a rolnik i ogrodnik, ci współpracownicy natury, zeszedli z pól i niw, by w zamkniętej izbie przy domowej pracy przetrwać ciężki bezpłodny okres tej pory snu natury. — Czas ten, w którym cała przyroda zamarła — to czas święta Chanuki. „Święto odrodzenia” podczas snu zimowego. Czy to nie paradoks? — Bezsprzecznie. Paradoksem symbolicznym jest to święto w gólasie, podobnie jak całe życie żydowskie w krajach rozproszenia.

Ale u nas, u nas w kraju odrodzenia, gdzie powoli do normalnego wracamy życia, wracają wraz z nami święta żydowskie na swą ojczystą niwę, a wszystkie są odpowiednikami naturalnych zjawisk w przyrodzie.

Tak też wróciła Chanuka, święto odrodzenia, do swych praw na łonie ojczystej przyrody.

* * *

W Judei i Szomron gwarnie i hucznie. Już od tygodni czyniono tu przygotowania do „onat hakatif”, czekano na początek owocobrania z paradesów. Czekali na to kolonijscy, robotnicy, a przede wszystkim

obciążone gałęzie pomarańczowych drzew. Czekało na deszcz pierwszy, bo dopiero po nim dojrzałe są pomarańcze do owocobrania. Zaczął się „katif”. Ulice kolonii i ogrody napełniały się robotnikami. Czuć w powietrzu błogosławieństwo pracy. Zbiera się owoce z drzew, wnosi się w koszach zwozi się na noszach lub wózkach do magazynu, tu się wybiera, sortuje, opakuje w bibułkę i pakuje w skrzynie. Po gościńcach szybko zwiążają się samochody, wiozące skrzynie z pomarańczami do portu. A tam ładują na łodzie i odwożą na okręty. Zawrzało życie w kolonii wśród kolonistów, wśród robotników; ożywił się handel, komunikacja. Kraj czuje swoją produktywność i to jest jego życia tętnem, to pobudza i budzi do życia. Bo gdzie praca, tam u nas — życie.

W tych dniach przypada „Chanuka”. W tej atmosferze budzącego się życia przypadają dni święta odrodzenia. A tu, w Judei, tu święto to szczególny nosi charakter. Tu między Jeruzolimą, górami Szomron, a morzem odczuwa się silniej i bardziej bezpośrednio historię makabeuszowej epoki. Bo tu nie tylko wisi w powietrzu to wspomnienie dawnego bohaterstwa, lecz związane jest ściśle z mniejszym historycznym akcją i z zabytkami owej wspaniałej heroicznej epoki obudzenia się na-

rodowej duszy i narodowej godności.

Gdy w dniach tych przechodzisz ulicami Jeruzolimy i Tel-Awiwu, spotka wzrok twój na różnych tablicach afisze o napisach „Wycieczka do Modiin”. To Waadat Hatarbut (komisja kulturalna organizacji robotniczej) lub Bet-Haam (Dom Ludowy) w Tel-Awiwie zapraszają panującym tu zwyczajem do gremialnej wycieczki, takiej, która stała się już tradycją w Palestynie: w Chanuka do Modiin, w Pesach do Jeruzolimy, 11 Adar do Tel-Chaj, w Szewuot do Emek itd. itd. A gdy nadejdzie dzień wycieczki, dziesiątki autobusów z Jeruzolimy i Tel-Awiwu, częściowo też z Hajfy spieszyć będą w stronę arabskiego miasta Ludd. Stąd udadzą się do osiedla młodzieży (Kfar Hanoar) w Ben Szemen, tu odpoczną wycieczkowcy, zwiedzą miejscowość, zwiedzą w pobliżu leżący Las Herzla — dzieło Keren Kajemet Leisrael, a następnie pod kierownictwem fachowo-naukowym przewodnika z ramienia „Waadat Hatarbut” uda się ta kilkadziesiąt osób licząca gromada do wsi Makabeuszów. Po dwóch godzinach pieszej wędrowki dróżkami wśród skał znajdują się w obecnej arabskiej, a ongiś makabeuszowej wsi Modiin. Odwiedzą tu zabytki, groby Makabeuszów, usłyszczą wykład o tej epoce historycznej, przypomną przeszłość tu na kamieniach, głoszących dzieje żydowskich bohaterów i

Trzeba telefonować do Londynów i Paryżów...

Znów wybojowa droga, znów puste okolicie, w mieście spokojniej. Zajeżdżamy pod magistrat. Nie ma tu nikogo — ani burmistrza Yui, ani dyrektora Czang Li, ani Hu Cziego, żadnego z naszych informatorów. Jakiś głos dochodzi, ale niewiadomo skąd. Przedostałem się na jakiś korytarz, wiodący do połamanych schodów. Wychodzę wyżej. Z ulicy dochodzą krzyki i wołania. Jakieś nadzwyczajne wydanie gazety chińskiej. Wyszły tylko dwie gazety dziś w dodatku okropnie „łamanie”, aż razi. Widać, że paliło się pod nogami redaktorom. Przy żadnych z drzwi nie ma warty. Wchodzę do pokoju burmistrza. Pusto. Niezakurzone ślady po bronzach, porcelanach, misach. Potargane obrazy w kącie. Zupełny nieład. Podarte strzępy, papiery, popiół spalonych dokumentów. Wszystko inne zabrali ze sobą. Idę dalej. Nigdzie nie trzeba się meldować, nie ma woźnych, sekretarzy. Jakaś tabliczna na drzwiach wskazuje, że tu urzęduje wyższy urzędnik. Wchodzimy. Roztrzaskane futryny, cała frontowa ściana połamana, dokoła wszystko czarne. W ścianach widać jeszcze ślady kul, a resztki powały wskazują, że tędy przeleciał samolot japoński. Budynek magistracki przedstawia obraz zgrozy. Im wyżej i dalej, tym gorzej. Nie ma po prostu ścian, nie ma powały, dźwiary w podłogach, wszystko roztrzaskane, połamane, spalone. Przed budynkiem pospiesznie pakują żołnierze chińscy i cywile całe skrzynie aktów, ksiąg i dokumentów. Tamto widocznie, spalone i potargane na strzępy, nie jest cenne. Fotografuję ich. Spocony Chińczyk w cywilu, rozkładając ręce, rozpaczliwie woła do nas — me-ju-fa-dz! (nie ma rady). Oto cały dotychczasowy pogląd Chińczyka na życie — pomyślałem sobie.

Daję gazę, jedziemy bez oznaczonego kierunku. Wszędzie czarno i smutno. Nieprawda, kłamstwo, że masy chińskie cieszą się, że „odetchnęły z ulgą” w nadziei, że z chwilą odwrótu żołnierzy chińskich, zakończą się walki. Prawda. Z zakończenia walki cieszą się wszyscy ludzie dobrej woli całego świata. Ale z przybycia Japończyków nikt się tu nie cieszy. Nadal gorączkują 3 miliony ludzi, uważając, że odwrót wojsk chińskich z Szanghaju, to faza przejściowa, a nie zakończenie wojny. Zresztą o apetytach japońskich też się coś wie... Cóż zrobić? Starodawne me-ju-fa-dz cechuje wszystkich Chińczyków. To też Szanghaj zamienił się dziś w jakiś Mur Płaczu. Wszystko się modli i rozpacza, lamentuje, drży. Jeszcze ciepła krew leje się ulicami, jeszcze całe stosy ojców i dzieci są niepogrzebane, jeszcze cuchną i gniją strzępy ludzkie pod gołym niebem: modlą się sieroty, wdowy, bezdomni, ślepcy, połama-

obrony kultury, czci i samodzielności narodowej. W końcu z bólem serca opuszczają to, tak drogie nam miejsce, które dotychczas znajduje się w rękach obcych. Odjadą z przekonaniem, iż obowiązkiem jest narodu, a przede wszystkim młodzieży, zasilać i zasilać fundusze „Keren Kajemet Leisrael”, aby zakupując ziemię na osiedla, mogła też wyzwalać miejsca o historycznym znaczeniu dla narodu.

W Tel-Awiw atmosfera świąteczna. Biura miejskie i urzędy nieczynne. Zamknęły podwoje swe na pierwsze dwa dni chanukowe. W mieście tętni życie. Więcej niż kiedykolwiek twarzą nielutych, więcej kurtek skorzanych, więcej „chucicot”, bluz wiejskich — to ludzie, którzy zapewne przybyli na jakiś zjazd. I zaiste przybyli z różnych stron kraju, lecz nie na jeden zjazd, lecz na zjazdy. Bo oto teraz, gdy obudziła się natura, obudził się kraj, teraz wybiła też godzina, w której budzi się życie społeczne.

Doroczne zjazdy różnych organizacji, zloty, zebrania rad różnych — wszystko to przypada na ten ożywiony okres chanukowy. W ostatnich latach wzbogaciła się liczba zjazdów i konferencji jeszcze o zjazd jeden ważny, przypadający zazwyczaj na czas chanukowy. To nauczycielstwo palestyńskie zbiera się corocznie w jednej z instytucji wychowawczych na ziemi Keren Kajemet (Kfar Jeladim obok Afuli, Kfar Hanaor w Ben Szemen) i naradza się nad drogami wychowawczymi w kraju i w galusie, któreby prowadziły do związania młodzieży żydowskiej z Palestyną, jej ziemią, zabytkami, jej życiem i wszystkim, co w niej jest i co się tworzy.

Wiosenną cerę
podczas chłodoj
jesieni
zapewnia

Krem
URODA
FR. PULS S.A. WARSZAWA

ni, bez rąk, bez nóg, przedziurawieni, zwałowani. Modli się Szanghaj dziś.

Jeszcze dzień wcześniej, wczoraj, zrzucali samoloty japońskie swoje „rozkazy”. Wzywano Chińczyków do poddania się, znów ofiarowano im nagrodę dolarową, tłumaczono co to znaczy komunizm, fałszywe rządy: wzywano i grożono. Bo inaczej — głosił rozkaz japoński — zasmakujecie co to są gazy. I bez żadnego wstydu, bez żadnego ale, wymienił całe to „ogrodnictwo” chemiczne. Cyjanowodór, chloropikryna, bromoaceton, akroleina, sternit, adamsyt, iperyt, luzyt, kamiyt, chloroacetofenon, tlenek węgla, bromek ksyliu, bromek benzylu i td. Brr... Czy zezwolą Czytelnicy na komentarz? Czy widzieli jak stoją ludzie w ogonach po maski przeciwgazowe, jak je nakładają ludzie i konie? Ubrania przeciwiperytowe dla ochrony od działań parzących i wysokie buty dla koni? Jak zmusza się ludzi do płaczu i śmiechu, by się drapali jak małpy, wili jak węże i ryczeli jak bawoły? Podzielmy gazy na grupy: jedna powoła duży nagły zatrzymanie oddechu i utratę przytomności, druga działa dopiero po przeniknięciu do krwi, inne przenikają przez ubrania i bieliznę sprowadzając plamy i pęcherze

ropne na skórze, ostatnie „najdelikatniejsze” — rozszerzają oczy, wywołują mdłości i piekielne kichanie... To jeszcze nie wszystko. Bo w kłębach tych gazów nie pozostanie ani drzewo, ani las, ani ptak, ani żadne zwierzę.

Jedziemy dalej. Tym razem za miasto. W bardzo zaniedbanych „alejach” rozciąga się przed naszymi oczyma widok, jakiego by się średniowiecze powstydzilo. Nigdy nie zapomnę tego strasznego obrazu. W tym miejscu odbyła się rozprawa wojsk japońskich ze schwytanymi Chińczykami. Szereg słupów, do których są przymocowani Chińczycy z wbitym nożem w okolicę nerek. W wykopanym dole leży kilkudziesięciu żołnierzy chińskich, wymordowanych w najokrutniejszy sposób pod słońcem. Rozpruto im brzuchy, napycha no je saletrą, a później z powrotem „zaszyto”. Widać się w bólach Chińczycy, którym wycinano oczy. Na słupach wiszą całkiem młodzi, poturbowani kamieniami do upadłego: zwisające ciała wskazują, że ludzi tych wieszano żywcem.

Zyjemy w pięknych czasach.

TEODOR NOWAGER

Wszędzie, w całym kraju czas to zebrania, zjazdów i konferencji społecznych, lecz centrum ich jest Tel-Awiw. Tak, ta atmosfera chanukowa unosi się nad Tel-Awiwem już z pierwszym dniem chanukowym.

Lecz prawdziwie świąteczna atmosfera panuje nad ulicami miasta dopiero wieczorem. Ulice jasne jak w dzień, z okien jasne bije światło, oświetlająca łuna bije z reflektorów, oświetlających stację elektryczną Rutenberga, a ponad tym wszystkim potężny świecznik chanukowy, wznoszący się z najwyższego punktu miasta. Zwyczajem się stało w ostatnich latach w różnych miejscowościach kraju, że na wysokich punktach miasta lub wsi zapala się wielką menorę, zwiastującą całej ludności wieść o święcie chanukowym. Podobnie, jak w Jeruzolimie ze szczytu budynku „Beza-let”, tak i tu nad Tel-Awiwem wznosi się potężna menora przewyższająca jednak inne wielkością i — techniką. Zarząd elektrowni buduje potężną menorę z żarówek elektrycznych, która z najwyższego punktu miasta, z „migdał hamajim” (wieża z mniejszym zbiornikiem wody) śle pozdrowienia chanukowe całemu Tel-Awiwowi i okolicy. — Odczyty, koncerty, uroczystości, akademie i wieczorki. Słowem, święto w każdym kącie. Lecz szczytu osiąga chanukowe święto w Tel-Awiwie, gdy dzieci przystępują do święcenia chanuki na swój nowy, istic palestyński sposób.

W jednym z pierwszych dni chanukowych, w godzinach przedwieczornych, zbiera się cała dziatwa szkolna Tel-Awiw od najmłodszych uczniów szkoły powszechnej do starszej młodzieży szkół średnich,

a wraz z nią młodzież skautowa i sportowa. Wszyscy zbierają się w jednej z centralnych ulic miasta i w pięknie zorganizowanym pochodzie przechodzą głównymi ulicami miasta. Potężne wrażliwe czyni ten pochód tysięcy biało przystrojonej młodzieży, gdy każdy ze świecą w ręku i ze śpiewem na ustach kroczy ulicami świątecznie nastrojonego, pierwszego miasta żydowskiego, a za nim tysiące dorosłych. Tak śpiewając, dochodzi ten pochód do różnych instytucji społecznych, zatrzymuje się dłużej u wrót domu organizatorów pochodu tj. tej ulubionej przez dzieci palestyńskiej instytucji: Keren Kajemet Leisrael.

Emek. Pierwsze deszcze zimowe już spadły. Szare chmury, nadechodzące ze strony morza, wcisnęły się między góry Karmel i góry dolnej Galilei i postępując na wschód, w stronę Jordanu zaległy powoli całą dolinę Jezreel, cały Emek. Prawie przez dwa tygodnie darzyły one sownice ziemie Emeku wodą. Przepoiła się gleba, kilkakrotnie zaorana i częściowo zasiana. Częściowo, bo nie zdąży rolnik z zasiewem wszystkiego przed deszczem, a nie którzy stosują jeszcze system rolny Araba, który siew dopiero po deszczu. Pierwsze ulewne deszcze zapoczątkowały deszczową porę. Lecz wkrótce rozjaśniło się niebo i ciepłe słońce znów oświeca i ogrzewa okolice. Uradowany rolnik wychodzi w pole by dokończyć siewy i ucieszyć się widokiem pól, które zazieleniły się przez noc, by uradować się błogostawieństwem ziemi, które następuje po deszczu.

Musisz stanąć na wschodnich stokach Karmelu.

Najnowsze modele odbiorników radiowych poleca na b. korzystnych warunkach

„RADIOGLOB”
wł. inż. KAROL SPIRA

ul. Grodzka 30. I. piętro
Telefon 154-21

Czy sądy wojenne w Palestynie osiągną swój cel?

Jerozolima, 27. 11. ŻAT. Wprowadzając sądy wojenne rząd palestyński poczynił jedną z ostatnich prób celem pacyfikacji kraju. Powstaje pytanie, czy zarządzenie to okaże się dostatecznie skutecznym, czy też rząd zmuszony będzie proklamować stan wojenny.

Ostatnie zarządzenie jest najsurowszym z tych, jakie rząd kiedykolwiek zastosował w Palestynie od czasu wojny światowej. Poraz pierwszy nadano oficerom kompetencje sędziowskie w stosunku do ludności cywilnej, zaś armia objęła pewne funkcje administracji cywilnej. W razie ogłoszenia stanu wojennego, armia przejęłaby wszystkie funkcje administracji cywilnej, tak, że oskarżonym przed sądami wojennymi nie przysługiwałoby nawet prawo zgłaszania obrońców. W każdym razie armia otrzymałaby na podstawie tej ustawy bardzo rozległe kompetencje przekraczające jej uprawnienia nawet w najgorętszym okresie ruchów w r. 1936. Należy więc tylko przeczekać celem stwierdzenia, czy zarządzenia te osiągną swój cel. Poprzednie represje w stosunku do terrorystów przeważnie nie mogły się wykazać większą skutecznością.

W okresie od 14 października, gdy mufti Jerozolimy uciekł z Palestyny do 18 listopada, gdy stała się obowiązująca ustawa o sądach wojennych, terroryści arabscy zamordowali 14 Żydów, 2 żołnierzy, 2 policjantów i jednego policjanta pomocniczego. W tym samym czasie terroryści arabscy zgładzili 6 Arabów. Ogólna liczba zabitych na skutek terroru oraz w wyniku akcji wojskowych wyniosła co najmniej 47 w tym 27 Arabów. Liczba rannych według najostrożniejszych obliczeń wyniosła 55, w tym 30 Żydów, 20 Arabów, 2 policjantów, jeden żołnierz i jeden żydowski policjant pomocniczy. Liczby te są raczej niekompletne. W tymże okresie pomimo aresztowania setek osób, zburzenia licznych domów, nakładania kar kolektywnych, deportacji i zesłania do obozu koncentracyjnego, tylko w nielicznych wypadkach można było skazać winowajców na drodze przewodu sądowego przed sądami cywilnymi.

Skuteczność sądów wojennych nie ujawni się prawdopodobnie natychmiast, przepisy proceduralne są dość elastyczne i kary przewidują również kary śmierci. Ta droga rząd pragnie uniknąć ogłoszenia stanu wojennego, któryby przecież świadczył wymownie, że w Palestynie panuje stan wojny, gdy administracja cywilna jest cał-

kowicie odsunięta od władzy. Jako krok w kierunku stanu wojennego, ustawa o sądach wojennych przyjęta została przez Arabów z rozgoryczeniem, przez Żydów zaś z mieszanymi uczuciami. Arabowie dopatrują się w tej ustawie zamachu na ich aspiracje narodowe. Prasa żydowska na ogół wyraża nadzieję, że ustawa będzie środkiem ostrzegawczym i odstrasającym dla terrorystów. W pierwszych dniach skuteczność tego zarządzenia jednak się nie ujawniła, a czym świadczy zamach na inspektora policji Pringle, w pobliżu gmachu poczty głównej w Jerozolimie. Również tym razem zamachowcy nie ujęto.

W pewnych kołach żydowskich podkreślają, że najlepszą drogą do zwalczania terroru byłoby uzbrojenie Żydów i przysposobienie ich do obrony i z tego punktu widzenia ustawa o sądach wojennych była krokiem fałszywym. Podnosi się też, że według nowej ustawy grozi Żydowi, który

TOGI z najlepszego bielskiego materiału dostarcza
Skład Sukna SCHÜNBERG

Kraków, Grodzka 39 tel. 118-75

posiada broń dla celów samoobrony, że postawiony będzie przed sądem wojennym, przy czym nie jest wykluczona kara śmierci.

Zaznaczyć jednak wypada, iż przepisy ustawy przewidują, że sąd winien ustalić, czy chodzi o broń nielegalną, czy też o broń dla celów samoobrony, z tym, że w ostatnim wypadku kara byłaby łagodniejsza. Wiele też może zależeć od różnych okoliczności (politycznych sympatyj lub antypatyj sędziów wojskowych). W każdym razie trudno przypuścić, że sądy wojenne zdolają całkowicie spacyfikować Palestynę. Zadne środki natury policyjnej i wojskowej nie zdołają zastąpić rozwiązań problemów politycznych, które leżą u źródła obecnej sytuacji w Palestynie.

Przebieg od **BOLU GŁOWY**
DLA DOROSŁYCH ZE ZŁYMI
KOWALSKINA
stosuje się również
PRZY PRZEZIEBIENIU
GRYPY: KATARZE

na Giwat Hamoreh, na Gilboa, na zjeździe do Emek z gór Nazaretu lub z miasta Dżenin w górach Efraim — musisz stanąć na jednym z tych wyniosłych miejsc, byś, spoglądając stamtąd, uchwycił piękno Emeku po deszczu. Przed tobą szeroko rozłożony kobierzec, pełen działek ziemi, błyszczących swą zielenią w świetle grzejącego słońca. Odcienie zieleni różnych pól, zaleźnych od rodzaju zasianego zboża, od wysokości żdźbła, odpowiadającej czasowi zasiania, między nimi błyszczące otwarte skiby czarnoziemiu. Wszystko to u twych stóp leży jak szeroko rozłożony kobierzec, po którym widać się dróżki i „wadi” (strumyki zimowe), napełnione wodą. W różnych miejscach coś się porusza na tym tle: tu koni para za parą ciągnie siewnik, tam traktor głośno warczy, tam auto pędzi ku miastu, wioząc pierwsze warzywa zimowe. A gdy uważnie spojrzysz na góry Emeku, gdy zbliżysz się do gór Gilboa, nie poznasz ich. Przed kilku jeszcze dniami leżał „Hagilboa”, ten starzec zziębnięty, dysząc swą szarżyną po miesiącach skwaru, leżał tu bez znaku życia, bez dźbła zieloności. Dziś z dnia na dzień bujniejszą się staje jego szata zielona. A na szacie tej kwiecisty, różnobarwny haft. Wśród wonnych narcyzów, czerwone tulipany, wznoszące swe piękne korony — wszystkie one zapoczątkowują piękny, kwiecisty okres Emeku.

Czas ten, to czas budzenia się do pracy, lecz i czas świąt — święta Chanuki. Gdybyś tak na koniu

przejechał pierwszego wieczoru chanukowego przez tę piękną dolinę od gór Karmelu na zachodzie do arabskiego Bet-Szan na wschodzie, żydowskimi wsiami zasianą — to jedna nieprzerwana pieśń, jeden nieustający taniec, jedno wspólne święto były twoim nieodstępnym towarzyszem. A jeśli naprawdę święta szukasz, zagłęb się do dzieci. Tu, w Nahalal, wielki wieczór uroczysty, tam w Afule mała dziatwa kibucu święteczne i zabawne gotuje przyjęcie „dorosłym”. Tam w górę, na stoki Giwat Hamoreh, wabią cię z daleka widoczne światła wielkiej memory, którą ustawili na swym podwórzu dzieci Kfar Jeladim, a gdy dostaniesz się tam, zapewne świadkiem będziesz wielkiego przedstawienia koła dramatycznego. W społeczeństwie dzieci w Ejn Charod spotkasz prawdopodobnie całą gromadę w „chadar haochel” (wspólna jadalnia) przy gawędzie o chanuce, a potem przy zabawie. A gdy dotrzesz do najdalej tu w Emeku na wschód położonej osady, do Bet Alfy, staniesz nagle, bo cofnie się koń twój przed wielką łuną, bijącą z podwórza „Chewrat Jeladim”. Zbliży się tam, a zobaczysz potężny kamień, z którego różnych otworów pełnych oleju wydobywają się ogniste języki. A dokoła gromada młodzieży, siedzi, gwarzy, czyta wspólną gazetkę, śpiewa. Wspaniały wieczór chanukowy kończy się tańcem, który trwa do białego rana.

ODGŁOSY

Słowo „wolność”

Wybitna pisarka polska, p. Kazimiera Alberti wygłosiła w dniu 10 listopada br. krótkie przemówienie w Teatrze Niemieckim w Bielsku, przed uroczystą premierą z okazji Święta Niepodległości Przemówienie nacechowane było nutą wolnościową. Tymczasem miejscowa prasa niemiecka za rzuciła prelegentce, że w dzień Święta Narodowego obraziła z otwartej sceny naród niemiecki. Za-

BIELSKIE MATERIAŁY MĘSKIE
S. TUGENDHAT — 40 GRODZKA 40
Kier. J. Zimmerspitz

rzut ten odpiera p. Kazimiera Alberti w liście skierowanym do redakcji „Echa Beskidzkiego”, w którym pisze m. in.:

„Pewne koła polskie orzekły, że całowałam się z Niemcami na otwartej scenie, a tu ci Niemcy, z którymi się całowałam, piszą, że obraziłam ich nietaktownie... To, że stwierdziłam fakt, że Niemcy na tutejszym terenie nie znają naszego języka, nie jest jeszcze obrazą... Czy n. p. takie zdanie: „Polska, która tak tragicznie walczyła o wolność, nie może poskąpić tej wolności innym”, — jest obrażą narodu niemieckiego? Nie wiem, jakie jeszcze zdania mogły Niemców zabołoczyć, może cytaty „miłujcie się”?

W wymienionym piśmie zamieszcza również P. Kazimiera Alberti pełny tekst swego przemówienia, z którego pozwolimy sobie zacytować zakończenie:

„Słowo „wolność” jest nam dzisiaj specjalnie drogie. Dzisiaj w epoce rozbrzykanych szowinizmów i przerosłych megalomanii narodowych, dzisiaj gdy do tragicznej wymowy przychodzi pałka, rewolwer, kamień i gruda błota — słowo wolność nabiera dziwnego blasku, wagi i słodyczy! Po tak strasznej wojnie, gdy mieliśmy już nadzieję, że słowo człowiek, — uczciwy człowiek! — będzie najszczytniejszą legitymacją, najcenniejszym paszportem, znowu dochodzimy we wszystkich krajach na całym świecie do sponiewierania tego słowa, do oklepania go błotem i obrzucenia kamieniem i nienawiścią, do zamknięcia go w cieniu krat.

Pewien bosi człowiek, rewolucjonista, nazwany odszołepieńcem przez najbliższych — powtórzył przed tysiącem lat „miłujcie się”. Słowa te powielokrotnie były skatowane i przybite gwoździem do krzyża, ale jeszcze nigdy tak bardzo jak teraz.

Jednak ci, dla których te słowa nie są tylko groźmem ułatwiającym handel pod drzwiami świątyni, ci, dla których wolność jest niezbędnym powietrzem do życia — wierzą, że świat dzisiaj przechodzi jakąś szaloną noc, w której się upił do nieprzytomności swoją własną megalomanią narodową i musującym szowinizmem i że ten świat wytrzeźwieje, a wtedy słowo wolność znowu nabierze swego blasku, wagi i wymowy!”

„Jak osiągną ludy powszechne rozbrojenie?”

WYNIK KONKURSU MIĘDZYNARODOWEGO. — RABIN ISLANDZKI OTRZYMAŁ DRUGĄ NAGRODĘ

W wyniku międzynarodowego Konkursu, ogłoszonego przez „The New History Society” z siedzibą w New-Yorku, na pracę p. t. „Jak osiągną ludy świata powszechne rozbrojenie?” Pierwszą nagrodą świata odznaczona została Katarzyna Lydia De Ligt - Van Rossem (Szwajcaria). Drugą nagrodę otrzymał rabin J. Trachtenberg (Islandia). Trzecią — 19-letnia Mary H. Sullivan (Australia).

Nagrodą Europy odznaczony został: Walenty Bulgakow (Czechy).

Za najlepszą pracę nadesłaną z Polski otrzymał nagrodę dr Paweł Anhalt, poza tym wyróżnieni zostali: Franciszek Mehl (Tarnów) i Włodzimierz Molczański (Lwów).

Spośród 3208 prac nadesłanych z wszystkich części świata, 49 zostało nagrodzonych.

Jury stanowili m. in. znakomici pisarze amerykańscy: D. F. Berenberg, H. C. Engelbrecht i William Floyd. Z uwagi na spodziewaną wielką ilość prac, każda praca nie mogła zawierać więcej niż 1000 słów.

Starcie dwóch obozów na walnym zebraniu palestry stołecznej

Warszawa, 27. 11. (Sin). Dziś od rana w sali rady miejskiej toczą się obrady walnego zebrania Izby Adwokackiej okręgu Sądu Apelacyjnego w Warszawie. Obradom przewodniczy adwokat Szurlej. Sprawozdanie z działalności Rady Adwokackiej złożył dziekan Nowodworowski. Duże napięcie powoduje antyżydowski wniosek zgłoszony przez grupę adwokatów ze Związku adwokatów polskich.

W czasie dyskusji nad sprawozdaniem Rady kilku mówców zarzuciło Radzie, że w ubiegłym roku sprawozdawczym nie zrobiła nic dla „odżydzenia” adwokatury. Sprawozdanie Rady i wnioski finansowe zostały przyjęte większością głosów.

Równocześnie z obradami odbywają się wybory władz adwokatury.

Zgłoszone są 3 listy: Związku Adwokatów Polskich, Demokratycznego Związku Adwokatów Polskich i Związku Adwokatów Żydów. Właściwa rozgrywka toczy się między Związkiem Adwokatów Polskich a dwoma pozostałymi.

Wyniki wyborów są następujące: w Radzie Naczelnej jest do obsadzenia jeden mandat, na który zgłoszono dwie kandydatury: z grupy demokratycznej zgłoszono adw. Nagórskiego, z grupy narodowej (endecy, oenerowcy i część dawnej sanacji) — adw. Janczewskiego. Zwyciężył adwokat Nagórski olbrzymią większością głosów: 925 na 1625 głosujących.

W wyborach do Rady Adwokackiej zgłoszono 3 listy i 6 kandydatów. Wybrano czterech kandydatów z grupy demokratycznej: adwokatów Barcikowskiego (obrońca adw. Szumańskiego), Święcickiego, Kopankiewicza i Kordońskiego, po czym przystąpiono do ściślejszego głosowania między dwoma adwokatami endeckimi i żydowskimi: Rosenstatem i Zajdemanem.

Wyniki tego głosowania w chwili gdy tele-

fonują, nie są jeszcze znane.

W Sądzie dyscyplinarnym jest do obsadzenia 5 mandatów. Zgłoszono 3 listy, a wybrano 2 adwokatów demokratycznych: adwokata Ochęckiego (obrońcę adw. Szumańskiego) i Berenca. Między trzema pozostałymi kandydatami zarządono głosowanie ściślejsze.

Z kolei walne zebranie przystąpiło do rozpatrzenia antyżydowskiego wniosku zgłoszonego przez Związek Adwokatów Polskich.

ADW. HARTGLAS

wnosi o przejście do porządku dziennego nad tym wnioskiem jako niezgodnym z Konstytucją i obowiązującymi ustawami, nieobywatelskim i nieetycznym.

Nad wnioskiem adw. Hartgłasa trwa dotąd głosowanie.

W Katowicach przepadł jedyny kandydat żydowski

Katowice, 27. 11. W Katowicach odbyło się dziś walne zebranie Izby Adwokackiej pod przewodnictwem adwokata Stacha. Charakterystyczne jest, że do nowej Rady Adwokackiej nie został wybrany ani jeden Żyd, podczas gdy w ostatniej Radzie zasiadał jeden adwokat żydowski.

W czasie obrad zabrał głos adw. dr Glüksman z Bielska, który apelował do ucznów demokratycznych adwokatów, aby Żydom, którym ilościowo przysługuje 34 przedstawicieli w Radzie, przyznano przynajmniej jedno miejsce. Mimo to jedyny kandydat żydowski przepadł w głosowaniu.

Poza tym został wniesiony przez grupę adwokatów katowickich wniosek o paragraf aryjski w adwokaturze, który jednak nie został przez Radę postawiony na porządku dziennym.

Aresztowanie prezesa Stronnictwa Ludowego w Izdebkach

Krosno, 27. 11. PAT. Z Brzozowa donoszą: Na skutek zarządzenia Prokuratury S. O. w Sanoku aresztowany został prezes koła Stronnictwa Ludowego w Izdebkach Stanisław Potoczny, przeciw któremu toczy się śledztwo o branie udziału w rozruchach chłopskich w czasie strajku rolnego i udzielenie pomocy poszukiwanemu przez władze sądowe b. prezesowi pow. zarządu Stronnictwa Ludowego Walentemu Dzułi

Krosno, 27. 11. PAT. Z Brzozowa donoszą: Wyrokiem S. O. w Sanoku skazanej zo-

stali za przestępstwa, popełnione w czasie strajku rolnego Stanisław Mazur i Mieczysław Świętek w Wydrnej powiatu brzozowskiego na 8 miesięcy więzienia każdy. Ludwik Niebyswaniec i Stanisław Niebyswaniec z Krzywego pow. brzozowskiego po jednym roku więzienia, zaś wyrokiem Sądu Grodzkiego w Brzozowie zostali ukarani mieszkańcy Przysietnicy pow. brzozowskiego Jan Kondol trzymiesięcznym aresztem, Franciszek Dereń 6-ciotygodniowym aresztem, Władysław Bieda jednomiesięcznym aresztem.

Niemcy chcą być skreślone z amerykańskiej „czarnej listy”

Londyn, 27. 11. (L). Agencja Reutersa donosi z Waszyngtonu, że w ostatnich czasach Rzesza niemiecka zwróciła się do rządu Stanów Zjednoczonych zapytaniem, czy nie mogłaby być skreślona z „czarnej listy” krajów, z którymi Stany Zjednoczone nie chcą zawrzeć opartych na wzajemności traktatów handlowych. Jak wiadomo, ta niechęć Stanów Zjednoczonych tłumaczona jest stosowaniem przez kraje, znajdujące się na „czarnej liście”, zarządzeń dyskryminacyjnych w stosunku do towarów a-

merykańskich.

Propozycja niemiecka nie jest podobno pierwszą tego rodzaju, gdyż już od pewnego czasu Niemcy starają się usunąć przeszkody na drodze do rozbudowy stosunków handlowych z U. S. A.

Jak dotychczas, departament stanu U. S. A. nie odpowiedział jeszcze na notę niemiecką, posiadającą tym większe znaczenie, że złożona została w okresie precyzowania się anglo-amerykańskiego zbliżenia gospodarczego.

Barcelona -- siedzibą 6 rządów

Lizbona 27. 11. (R) W wyniku wojny domowej w Hiszpanii Barcelona stała się siedzibą sześciu rządów. Obecnie urzęduje w Barcelonie: rząd republiki, rząd kataloński, rząd Euzkadi (biskajski), rząd Malagi

rząd asturyjski i rząd Santanderu, oraz dwa parlamenty — republikański i autonomiczny kataloński. Wszystkie te rządy odbywają posiedzenia gabinetowe i wydają zarządzenia w swym zakresie.

Reumatykom

szczególnie dają się we znaki nagłe i częste zmiany pogody. Bóle reumatyczne i artretyczne usmierza Togonal. Tabletki Togonal stosowane w dawkach po 2 do 3 tabletek 3 lub 4 razy dziennie przynoszą ulgę w tych cierpieniach.

Dwa wyroki w Częstochowie

Częstochowa, 27. 11. PAT. Sąd Okręgowy rozpoznawał dziś ostatnią w drugiej serii sprawę o czerwcowe zajścia antyżydowskie w Częstochowie. Przed sądem stanął 22-letni Konstanty Fryben, oskarżony o to, że brał udział w zbliżeniach, które 19 czerwca rb. dopuściło się gwałtownych wystąpień, niszcząc mienie ludności żydowskiej, wybijając szyby w sklepach i mieszkaniach. Sąd skazał oskarżonego na 6 miesięcy więzienia z zaliczeniem aresztu prewencyjnego od 5 października i zawieszeniem reszty kary na przeciąg lat 4-ch.

Częstochowa, 27. 11. PAT. Sąd Okręgowy rozpoznawał sprawę instruktora powiatowego Stronnictwa Narodowego Jana Barańskiego, oskarżonego o to, że w dniu 26 września wygłosił we wsi Złochowice powiatu częstochowskiego przemówienie, w którym dopuścił się obrazy rządu i nawoływał do gwałtów wobec przeciwników politycznych i ludności żydowskiej. Sąd Okręgowy skazał oskarżonego na cztery miesiące aresztu, z zaliczeniem aresztu prewencyjnego od 22 października, z zawieszeniem reszty kary na przeciąg 4 lat.

Taksówka stoczyła się do rowu

Rybnik, 27. 11. (K) Niedaleko miejscowości Radoszowy w pow. rybnickim wydarzyła się katastrofa automobilowa, która pociągnęła za sobą ciężkie poranienie kilku osób. Szosą jechała z dużą szybkością taksówka, prowadzona przez właściciela Szurnę. W pewnej chwili w czasie wymijania ręcznego wózka, który zatarasował drogę, opony ześliznęły się z mokrej nawierzchni i samochód wpadł do rowu, głębokiego na kilka metrów. Kierowca samochodu i jego pomocnik oraz dwie pasażerki odniosły poważne rany. Wszystkie ofiary wypadku samochodowego przewieziono niezwłocznie do szpitala. Stan dwóch rannych kobiet jest groźny.

Eksplozja naboju górniczego

Sosnowiec, 27. 11. PAT. W podziemiach kopalni „Hr. Renard” wydarzył się nieszczęśliwy wypadek. Wskutek eksplozji naboju górniczego, jeden górnik został ciężko ranny, a dwóch lekko.

Odwetowe zarządzenia antyfrancuskie w Hiszpanii

Bajonna, 27. 11. PAT. Hiszpańskie władze wojskowe wydały szereg zarządzeń retorsyjnych w stosunku do obywateli narodowości francuskiej w odpowiedzi na represje, zastosowane wobec Hiszpanów we Francji. Zarządzenia hiszpańskie dotknęły w pierwszym rzędzie Francuzów, zamieszkałych w prowincji Quint, niewielkim terytorjum na pograniczu francuskim, które zostało wcielone w 19-tym stuleciu do Hiszpanii. Francuzi tam zamieszkałi zostali wysiedleni i wysłani w głąb Hiszpanii. Gubernator wojskowy Lrunu zawiadomił władze francuskie, że rodziny pochodzące z Quint opuściły już Pampelunę, gdzie były przez pewien czas i powracają do swych siedzib.

PRZEGLĄD GOSPODARCZY

Notatki polemiczne

Nie rozumiemy nadal!

KRAKÓW, 28. listopada

Po dłuższym okresie milczenia przypomniał sobie „Głos Narodu” artykuły nasze w sprawie akcji przesiedleńczej kupców i rzemieślników wielkopolskich na Kresy wschodnie i południowe Polski. Wydawałoby się, że tak długi okres zastanawiania się nad sprzeczowaniem stanowiska „narodowego” wobec naszych artykułów uchroni „Głos Narodu” od popełnienia omyłek lub nieścisłości. Niestety, tak nie jest. Już na wstępie autor artykułu p. t. „Czego jeszcze Żydzi nie rozumieją?” pisze, że:

„Akcja osiedleńcza kupców i rzemieślników Wielkopolski i Pomorza na Kresy wschodnie wywołuje u Żydów coraz większe zdenerwowanie”.

Otóż nie, proszę pana, Nic podobnego nie można było wywnioskować z naszych artykułów. Owszem, pisaliśmy wyraźnie nawet dla słabo umiejących czytać, że akcja ta nie wywołuje u nas żadnego zdenerwowania. Istotnie też kupcy i rzemieślnicy żydowscy nie mają się czym przejmować. Kto bowiem jest wolny od nienawiści i umie myśleć kategoriami ekonomicznymi, ten zrozumie cały nonsens ekonomiczny tej akcji przesiedleńczej. Musielibyśmy jednak być wrogami Polski, gdybyśmy akcją taką pochwalali. Nie doprowadzi ona bowiem do niczego dobrego. Żydów na Kresach wschodnich i południowych pograży wprawdzie nieco głębiej w pauperyzację ekonomiczną, ale ani na jotę nie poprawi położenia Wielkopolan, szukających na Kresach złotej runy, natomiast prawdopodobnie zupełnie zrujnuje miejscowe kupiectwo i rzemiosło chrześcijańskie. Wynik „per saldo” tej akcji „polszczenia” Kresów wschodnich będzie z całą pewnością negatywny. Natomiast banki państwowe i skarby państwa odczuwają pewne osłabienie wywołane zmniejszeniem się wpływów podatkowych z Kresów i zamrożeniem kredytów u niefortunnych

PLASZCZE A. BROSS - RYNEK 12

Filla FLORIAŃSKA 44.

Argonautów wielkopolskich. Ta pespektywa budzi w nas smutek. Albowiem koszta tego nie-szczęsnego eksperymentu zapłacą także w końcu podatnicy żydowscy. Jak zresztą placą dotąd koszta wielu innych podobnych duchem eksperymentów gospodarczo-politycznych.

Bardzo się „Głos Narodu” rozsierdził na to, że pochwalamy akcję przesiedleńczą rzemieślników i kupców żydowskich do Wielkopolski i Pomorza. Myśmy tę sprawę potraktowali pod tym kątem widzenia, że jeżeli kupcy i rzemieślnicy wielkopolscy czują się na siłach podjąć walkę konkurencyjną z kupcem i rzemieślnikiem żydowskim na Kresach, który po za swym wrodzonym uzdolnieniem do zawodu posiada jeszcze nad Wielkopolaninem tę przewagę, że ma bez porównania niższe koszta własne, — to nie powinni sprzeciwiać się imigracji elementu żydowskiego do Wielkopolski. Lew nie boi się zbliżenia jagnięcia Jeżeli jednak jagnięcie samo idzie do lwa i wzywa go na walkę, a mężczyzna lew trąbi na alarm i wzywa wszystkie siły Boskie i ziemskie na pomoc przeciw jagnięciu, to z tą siłą lwa, zdaje się, coś nie jest w porządku.

Kupcy wielkopolscy uważają, że są zdolniejsi od kupców żydowskich? Zgoda. Niechże cieszą się z „najazdu” Żydów na Wielkopolskę. Cóż bowiem łatwiejszego dla silnych i zdolnych kupców, jak pokonać słabych i mniej zdolnych przybyszów na swym własnym polu działania?

Dlatego dalej nie rozumiemy alarmów prasy wielkopolskiej i dalej nie rozumiemy, poco „Głos Narodu” wtrącił swe trzy grosze do dyskusji.

Vir.

B.G.K. o sytuacji gospodarczej

Bank Gospodarstwa Krajowego w następujący sposób charakteryzuje sytuację gospodarczą Polski w październiku br.:

Położenie na rynku pieniężno-kredytowym Polski kształtowało się w październiku korzystnie — gdyż — mimo sezonowego wzrostu zapotrzebowania pieniężnego — stan wkładów wykazywał ruch zwykły, przyczyniając się do wzrostu płynności instytucyj finansowych. Ze względu jednak na niewielką podaż materiału dyskontowego, banki nie zwiększały w równym stopniu swej działalności kredytowej; w obrotach gospodarczych bowiem szerokie zastosowanie mają transakcje gotówkowe, dzięki czemu wzrastają własne rezerwy pieniężne przedsiębiorstw. W silniejszym stopniu poszukiwany był kredyt na cele inwestycyjne w przemyśle oraz w budownictwie na wykończenie domów.

Wyplacalność w kredycie bankowym pozostała zadowalniająca; korzystniej niż w r. ub. wpływają również płatności od rolników. Warunki zbytu produktów rolniczych układają się bowiem pomyślnie. Wobec gorszych zbiorów w rb. eksport zbóż z wyjątkiem jęczmienia ustal wprawdzie zupełnie, pewną rekompensatę daje jednak rolnictwu wzrastający silnie wywóz artykułów hodowlanych. Dobrze wypadł również zbiór okopowych, który wyrównuje choć w części niekorzystny w br. urodzaj psaz.

Na stan produkcji przemysłowej a przede wszystkim na produkcję dóbr wytwórczych, oddziaływał korzystnie intensywny ruch inwestycyjny — zwłaszcza w zakresie robót publicznych i inwestycji państwowych. Również przemysł przystąpił do większych inwestycji, rozszerzając istniejące zakłady wytwórcze i budując nowe fabryki. W

związku z tym, stoi wysoki stan zatrudnienia w przemyśle metalurgicznym, hutniczym oraz metalowo-przetwórczym i maszynowym. Bardzo silną wyżkę wykazuje w rb. kopalnictwo rud żelaznych.

Zbyt węgla w kraju oraz na eksport poprawił się w październiku wskutek czego wzrosło wydobycie kopalń. Zwiększyło się również zapotrzebowanie przetworów naftowych na rynku wewnętrznym wobec wzrostu sprzedaży nafty. W dziale przemysłu chemicznego, okres międzysezonowy — spowodował silniejszy spadek sprzedaży nawozów sztucznych; inne gałęzie tego przemysłu utrzymały wysoki stan produkcji i obrotów. Przemysł włókienniczy wskutek kończącego się okresu wyrobu towarów na sezon zimowy, pracował częściowo słabiej; dobrze zatrudniony był przemysł dziany. W przemyśle drzewnym korzystny stan zatrudnienia miały fabryki wyrobów drzewnych; w tartakach zaznaczyło się sezonowe osłabienie ruchu. Dzięki trwającemu ożywieniu w budownictwie, przemysł mineralny pracował w październiku jeszcze intensywniej.

Liczba zatrudnionych w przemyśle robotników wzrosła w miesiącu sprawozdawczym dość silnie głównie w związku z przystąpieniem sezonowych działów przemysłu spożywczego do kampanii produkcyjnej. Spadek bezrobocia jednak ustal i w końcu października liczba zarejestrowanych bezrobotnych pod wpływem czynników sezonowych — nieznacznie się podniosła.

Jako korzystne zjawisko podkreślić należy zamknięcie bilansu handlowego z zagranicą w październiku nadwyżką wywozu przy wysokim stanie obrotów.

Cztery miliardy złotych zainwestował rząd w przedsiębiorstwach państwowych

Przewodniczący komisji dla zbadania gospodarki przedsiębiorstw państwowych min. Olszewski złożył oficjalnie ministrowi przemysłu i handlu, sprawozdanie komisji, dotyczące badań, przeprowadzonych nad gospodarką przedsiębiorstw państwowych.

Zbadano przeszło 40 przedsiębiorstw, czyli mniej więcej jedną trzecią istniejących.

Sprawozdanie to wykazuje, że kapitał państwowy zainwestowany w przedsiębiorstwach wynosi około 4 miliardów złotych, które skarby państwa włożył w budowę nowych obiektów przemysłowych lub sanowanie już istniejących.

Zasada, jaką kierowano się przy badaniach celowo nie dopuszczała fachowców do badania poszczególnych przedsiębiorstw dla uniknięcia wglądu w tajemnicę zawodową, uniemożliwiając w ten sposób zdobycie im wiadomości, które posłużyć by mogły konkurencji na zapoznanie się z

metodami używanymi w podobnych przedsiębiorstwach. Oczywiście zasada powyższa uniemożliwiła częściowo zbadanie czysto fachowe, a więc bardziej wartościowe.

W konkluzji sprawozdanie w sensie negatywnym odnosi się do powiększenia etatyzacji w Polsce, przedstawia argumenty dla zatrzymania rozwoju tej etatyzacji, utrudnienia na przyszłość do bywania udziałów przez państwo, oraz przedstawia projekty ustaw, zmierzających do ograniczenia etatyzmu.

Na ogół panuje przekonanie, że sprawozdanie to prawdopodobnie nie ujrzy światła dziennego celem uniknięcia zbyt dużej dyskusji na temat etatyzacji, w chwili kiedy zwolennicy jej mają jeszcze bardzo silne wpływy.

Jak wiadomo, do komisji tej wchodziło oprócz przewodniczącego 36 osób ze świata przemysłowego i sfer oficjalnych.

Wszyscy rzemieślnicy wypowiadają się przeciw nowelizacji prawa przemysłowego

Przedłużony od dwóch miesięcy termin nadsyłania opinii samorządów i wolnych organizacyj rzemieślniczych o projekcie nowelizacji ustawy o prawie przemysłowym, w tych dniach minął.

Pomimo to odpowiedzi obszernie, przeważnie ściśle umotywowane, napływają wciąż jeszcze. Ale i tych, które napłynęły, zanim termin zdążył ekspirować, też już zebrała się pokaźna ilość. Z różnych okolic kraju — od izb rzemieślniczych, od cechów, związków i innych organizacyj rzemiosła ministerstwo — jak słychać — otrzymało przeszło setkę opinii o nowym projekcie.

Odpowiedzi te naogół pokrywają się z opiniami, wyrażonymi przez dziesiątki zjazdów, zebrań czy konferencji, które świat rzemieślniczy w ciągu dwumiesięcznego okresu zwoływał dla omówienia rozсланego przez ministerstwo projektu noweli. A wiemy, że zdania te były uderzająco jednomyślną, najwyraźniej ujemne, niekiedy wręcz druzgocące i wprost tchnące oburzeniem w stosunku do dobrze zakonstruowanych autorów niefortunnego projektu.

Ale wśród opinii, nadchodzących na piśmie, znalazło się sporo i takich, które rzucają trochę nowego światła na tę zagmatwaną sprawę. A więc jeden z najpoważniejszych cechów oświadczył, podobno, w swej odpowiedzi, że nietylko ten projekt jest zły, ale nie do przyjęcia są również dwa pozostałe, t. zn. projekt złożony w swoim czasie w Sejmie i ten drugi, z którym wystąpił samodzielnie dyrektor Izby rzemieślniczej lubelskiej dr. Ptasieński.

I to zdanie bynajmniej nie jest odosobnione. Wśród zorganizowanego rzemiosła polskiego coraz wyraźniej dziś rozlegają się głosy, że żaden z nowelizatorów nie utrafił jeszcze w sedno rzeczy, że sprawa zmiany ustawy o prawie przemysłowym, której konieczność wskazuje samo życie, jest zagadnieniem tak doniosłym i tak skomplikowanym, że wolno przystępować do jego rozstrzygnięcia nie w sposób dorywczy, jak to robiono dotychczas, ale po wyczerpujących studiach i badaniach.

Lekki spadek cen

W październiku ba nastąpił zarówno spadek cen artykułów rolnych jak też i artykułów przemysłowych. W tej ostatniej grupie obniżyły się notowania surowców i półfabrykatów, podczas gdy

ceny wyrobów gotowych utrzymały się na prawie niezmiennym poziomie.

Ogólny wskaźnik cen hurtowych w Polsce, biorąc za podstawę rok 1928 = 100, wynosił według danych G. U. S. w październiku br. 58.4 wobec 59.6 we wrześniu br. Wskaźnik tegoroczny przewyższa jednak dość znacznie wskaźnik z października 1936 r., który osiągnął 55.5.

Wskaźnik żywności i używek wyrażał się w październiku br. cyfrą 57 wobec 58.7 we wrześniu br. i 53 w październiku 1936 r., w czym nabywanych przez spożywców 60.5 (62 i 58). Wskaźnik artykułów rolnych krajowych wynosił 52.8 wobec 54.7 i 48, w czym sprzedawanych przez rolników 48.3 (50.3 i 41.9). Jeśli chodzi o ważniejsze artykuły rolne, to wskaźnik zbóż wynosił 54.5 wobec 55.6 we wrześniu br. i 44.6 w październiku 1936 r. innych ziemniaków 37 (39.9 i 34.5), zwierząt rzeźnych 43.6 (46.8 i 39.6), nabiału 49.5 (50.8 i 43.9), mąki i kasz 48.8 (52.3 i 48.2), a mięsa i słoniny 48.8 (52.3 i 44.2).

Wskaźnik artykułów przemysłowych wynosił w październiku br. 59.8 wobec 60.4 we wrześniu br. i 57.8 w październiku 1936 r., przy czym wskaźnik surowców wyrażał się cyfrą 59.9 (60.8 i 66.5), półfabrykatów 58.6 (59.5 i 56.9), a wyrobów gotowych 60.7 (60.9 i 59.8).

Wzrost protestów wekslowych

W październiku br. zaznaczył się w Polsce wzrost protestów wekslowych, jeśli chodzi o sumę w złotych, natomiast nieznaczny spadek protestów pod względem ilościowym. Ogółem zaprotestowano, według danych Głównego Urzędu Statystycznego, 149.9 tys. sztuk weksli na sumę 18.8 miln. zł. wobec 151.3 tys. sztuk wartości 17.8 miln. zł. we wrześniu br. i 140.8 tys. sztuk weksli na sumę 19 miln. zł. w październiku 1936 r.

Podziękowanie

W Panu Dr Otmarowi REINEROWI specjaliście chorób żołądka i jelit Kraków, Szpitalna 38 za postawienie trafnej diagnozy i wyleczenie mnie z choroby żołądka składam serdeczne podziękowanie.

5377g

Józef Saul Holländer

Podziękowanie.

WP. DR. ZOFII KRZYŻANOWSKIEJ, specjalistce chorób ocznych — Konsul. Szpitala Powszech. w Rzeszowie, Zamkowa 6. — za pomyślnie przeprowadzoną operację oka, oraz troskliwą i bezinteresowną opiekę, okazaną naszemu k. Ojcu IZYDOROWI VERSTANDIGOWI — składamy serdeczne podziękowanie

7036k

BODZINA

Z okazji zaręczyn NATANA HOJDY z JAWORZNA s p. IDA LINDENBLATHÓWNA z MIELCA serdeczne życzenia składają

BEGINA HOJDÓWNA i JECHESKIEL DIAMANT

5337g

Z okazji zaręczyn kochanego Kolegi MOZESA GRABERA z SANOKA s PEŁĄ WOLF z NOWEGO SĄCZA najserdeczniejsze życzenia nasyła

7040k

SZAMAJ SILBERMAN

Z GIEŁDY

GIEŁDA WARSZAWSKA

Warszawa 27. 11. Kursy zamknięcia: Akcje: Bank Polski 108.—, Wegiel 24.50, Lilpop 53.25, Starachowice 29.50. Tendencja niejednolita.

Papiery procentowe: 3% premialowa poz. inwestycyjna I em 73.25, II em 72.50, 5% poz. konwersyjna 63.—, 4% poz. dolarowa (dolarówka) 39.50, 4 1/2% poz. wewnętrzna grube 57.50, drobne 56.88, 4% poz. konsolidacyjna grube 60.25, drobne 59.25. Tendencja niejednolita.

Listy zastawne Banku Gospodarstwa Krajowego oraz Bku Rolnego bez zmiany.

POZNAŃSKA GIEŁDA ZBOZOWA.

Poznań 27. 11. PAT. Wszystko bez zmiany — ogólne usp. spokojne. Obroty: żyta 392, pszenicy 253, jęczmienia 425, owsa 70, ogólny obrót: 2089 ton.

GIEŁDA ZURYCHSKA.

Zarych 27. 11. Kursy zamknięcia: Dowizy: Paryż 14.63, Londyn 21.50, Nowy Jork 4.32 3/8, Bruksela 73.55, Mediolan 22.75, Amsterdam 240.45, Berlin 174.40, Sztokholm 111.35, Oslo 108.55, Kopenhaga 96.40, Praga 15.33, Biłagród 10.—, Ateny, 3.96, Konstantynopol 3.60, Bukareszt 3.25, Helsinki 9.58, Japonia 126.25. Tendencja niejednolita.

POZYCZKA STABILIZACYJNA

w Londynie L. 69.—, w Paryżu Fr. fr. 3225.—, przy tendencji utrzymanej.

POZYCZKI POLSKIE W NOWYM JORKU

Nowy Jork 27. 11. Kursy zamknięcia: 8% poz. Dillona 53.125, 7% poz. Stabilizacyjna 68.125, 6% poz. Dolarowa 57.25, 7% poz. m. Warszawy 51.50. Tendencja utrzy-

WYPRZEDAŻ TÜRKEL FLORIANSKA 22

NIEDZIELA, 28. listopada.

Kraków 8 audycja poranna; 8.30 Pogadanka dla rolników; 8.40 Muzyka z płyt; 9 Nabożeństwo; około 10.30 z Przemysła przez Lwów „Opierzyny” Transm. z placu alarm. koszar Strzelców Podhal.; 11.30 Płyty; 11.57 Sygnał czasu, hejnał; 12.03 Poranek symfoniczny. Wyk.: Krakowska Orkiestra Symf. pod dyr. O. Straszynskiego i Józef Mikulski (wiol.), transm. z sali „Starego Teatru” w Krakowie; 13 „Kronika artystyczna Krakowa”: „Wizja i plastyka sceny Wyspiańskiego” Wygl. Krystyna Grzybowska; 13.10 „Gamajda” opow. Feliksa Ankersteina z życia Korpusu Ochrony Pogranicza; 13.30 Muzyka obładowa. Wyk.: ork. wileńska pod dyr. Wł. Szczepańskiego, Barbara Halmirska i Kazimierz Dembowski (śpiew); 14.30 Odsłonięcie pomnika gen. Sowińskiego; 14.45 Audycja dla wsi: a) Przegląd rynków produktów rolnych, b) Muzyka z płyt; c) „Nieszczęście” słuch. wiejskie, w opr. Bol. Szczepańskiego; d) „Uczmy się od angielskiego hodowcy” pog. wygl. Stefan Hoser; 15.45 „Gawęda niedzielną”: „Wyspiański — malarz” wygl. prof. Tadeusz Seweryn; 16 Wiadomości bieżące; 16.05 „Anielecia i życie” powieść mówiona Heleny Boguszewskiej; 16.20 Podwieczorek przy mikrofonie; w przerwie ok. 17 „Chwila Biura Studiów; 18.05 Recital fortepianowy Zbigniewa Drzewieckiego; 18.30 „W hołdzie Stanisławowi Wyspiańskiemu” — Tr. z krypty zasłużonych na Skalce; 18.45 Teatr Wyobraźni: „Warszawianka” Stanisława Wyspiańskiego. słowo wstępne dr. T. Makowieckiego, reżyseria Edmunda Wiercińskiego; 19.45 Program na dzień następny; 19.50 Muzyka z płyt; 20.05 Wieczór literacki poświęcony lirykom St. Wyspiańskiego pt.: „Nad Krakowem słońce” w opr. dr. Stefana Kadena. 20.35 Lokalne wiadomości sportowe; 20.40 Przegląd polityczny i dziennik wieczorny; 21 Wiadomości sportowe ze wszystkich rozgłośni polskich; 21.15 Wesola audycja; 22 Opowieść o Mozardzie 4-ta aud. w opr. prof. Karola Stromberga; 22.50 Ostatnie wiadomości dziennika wieczornego, komunikat meteorologiczny; 23 Muzyka taneczna z płyt.

Warszawa 8 — 13 p. Kraków; 13 Przegląd kulturalny; 13.10 — 15.45 p. Kraków; 15.45 Wszystkiego po trochu — and. dla dzieci; 16.05 — 19.45 p. Kraków; 19.45 Słynni wirtuozi (płyty); 20.35 — 23.30 p. Kraków; 23.30 Płyty.

Lwów 8 — 13 p. Kraków; 13 „Ostatnie premiery we Lwowie” — pogad.: 13.10 — 15.45 p. Kraków; 15.45 And. dla dzieci; 16.05 — 19.45 p. Kraków; 19.45 Listopadowa wieczorynka świetlicowa; 20 Koncert solistów; 20.35 — 23.30 p. Kraków.

Katowice 8 — 13 p. Kraków; 13 „Jugosłowiański poeta wschodu — Ivo Andrić” — szkic liter.; 13.10 — 15.45 p. Kraków; 15.45 „Co to są specjalne szkoły matek” — pogad.; 15.55 „Co słycać na Śląsku”; 16.05 — 19.45 p. Kraków; 19.45 Koncert rozrywkowy Trisa salonowego Rozgłośni Katowickiej; 20.05 „Zdziebko słowa — zdziebko śpiewki” — and. w opr. St. Ligonia; 20.35 — 23.30 p. Kraków.

Łódź 8 — 13 p. Kraków; 13 „Poranek pieśni legionowych” — tr. z Sali Filharmonii Łódzkiej; 13.30 — 15.45 p. Kraków; 15.45 Audycja dla dzieci; 16.05 — 19.45 p. Kraków; 19.45 „Na horyzoncie łódzkim” — felleton; 20 Koncert ork. smyczkowej; 20.35 — 23.30 p. Kraków.

PROGRAM ZAGRANICZNY

Wiedeń 11.45 Muzyka rozrywkowa; 13.10 Koncert żywych; 15.40 Kwartet smyczkowy a.moll Grossmanna; 19.35 Recital skrzypcowy Emila Telemanyi; 20 „Kobiety upiększają życie” — radiopotpourri ukł. Riedingera; 22.30 Muzyka taneczna.

Mediolan 17 Koncert symfoniczny; 19.47 Wesola audycja; 21 Koncert chóru; 22.10 Koncert rozrywkowy; 23.15 Muzyka taneczna.

Oddamy wyłączną sprzedaż lub zastępstwo ostrzy do golenia

znanej marki na tereny województw: krakowskiego, lwowskiego i stanisławowskiego zaprowadzonym w branży kosmetycznej. Kaucja wymagana. Oferty z referencjami: Kraków, skrytka 64.

Londyn Reg. 18 Koncert ork. dętej; 18.30 Koncert solistów; 20.05 Melodie wiktoriańskie; 22.05 Niedzielny koncert wieczorny.

Praga 16.35 Teatr wyobraźni; 17 Muzyka lekka; 19.10 Koncert wokalnie instrumentalny; 20.10 Koncert chóru nauczycieli; 20.35 „Dziś wieczorem w Londynie” — montaż radiowy; 21 Koncert czeskiej ork. filharmonicznej.

Radio Paris 18 Koncert z ndz. wioloncz. Piatigorskiego; 20.15 Solo na saksofonie; 21.30 Koncert symfoniczny. Sottens 20.45 „Orfeusz” — opera Glucka. Strasburg 18 Muzyka kameralna; 19.30 Muzyka lekka; 21.30 Festival Mozarta.

POLSKIE RADIO W HOŁDZIE STANISŁAWOWI WYSPIAŃSKIEMU

W trzydziestą rocznicę zgonu wielkiego poety i malarza, wielkiej miary malarza, plastyka i twórcy ciekawych koncepcji architektonicznych — Stanisława Wyspiańskiego, Polskie Radio organizuje w dniu dzisiejszym specjalną audycję.

Z TEATRU, LITERATURY I SZTUKI

— Z TEATRU IM. J. SŁOWACKIEGO. Dziś po południu interesująca sztuka Marii Morozowicz-Szczepkowskiej „Walący się dom” z K. Fabisiakiem w roli głównej. Wieczorem, ku uczczeniu XXX-tej rocznicy śmierci Stanisława Wyspiańskiego, dany będzie na przedstawieniu, po cenach znizowanych, dramat St. Wyspiańskiego „Bolesław Śmiały”.

— UROCZYSTY WIECZÓR ku uczczeniu rocznicy Powstania Listopadowego odbędzie się w Teatrze im. J. Słowackiego jutro w poniedziałek. We wtorek, po cenach znizowanych, komedia G. Janingasa „Sprawy rodzinne” w reżyserii i z gościnnym występem znakomitej artystki Stanisławy Wysockiej.

— BALET BODENWIESER W STARYM TEATRZE. Jeden z najświetniejszych zespołów baletowych w Europie Gertrudy Bodenwieser wystąpi, w przejeździe na szereg wieczorów do Rumunii, tylko jeden raz w Krakowie, a to we wtorek, 30 bm. w Starym Teatrze. Nowy i bogaty program będzie niewątpliwie prawdziwą atrakcją dla melomanów krakowskich. Bilety są już do nabycia w kasie Starego Teatru.

— TEATR DLA DZIECI Wesola Gromadka w Sali Saskiej ul. św. Jana 6 wystawia wesołą bajkę pt. „Przygoda Kiki” dziś, w niedzielę o godz. 4 pop.

REPERTUAR KINOTEATRÓW

ADRIA: „Ślubowanie” (Tkijas kaf), (Turkowi, Katsch, Dina Halpern).

APOLLO: „Eskapada” (Marlena Dietrich).

ATLANTIC: „Anonimowy kochanek” (Ray Milland, Jean Artur) i „Detektyw z Honolulu” (Charlie Chan).

BAGATELA: „X 27” (Marlena Dietrich) oraz rewia „Miłość to dobra rzecz”.

DOM ŻOŁNIERZA: „Pasteur” i „Zapomniana symfonia”.

MUZEUM: „Ostatni posterunek” (Cary Grand)

STELLA: „Władca podwodnego świata”.

SZTUKA: „Siedem policzków, siedem całusów”

(film niemiecki).

UCIECHA: „Kid Gallahad” (Betty Davies, Robinson).

WANDA: „Gdy kwitną bzy” (Jeanetta MacDonald, Nelson Eddy).

PRZY BÓLACH REUMATYCZNYCH ARTRETYCZNYCH NERWOBÓLACH

BALSAM JAPONSKI

O godz. 18.30 nadana zostanie transmisja z Krypty Zasłużonych na Skalce, którą wypełni nastrojowy reportaż przeplatany cytatami z pism Wyspiańskiego. Na Skalce nastąpi złożenie wieńca przez Polskie Radio oraz hołd młodzieży u trumny wielkiego poety. Poza tym chór odśpiewa „Pogrzeb Kazimierza Wielkiego”, w kompozycji Wallek-Walewskiego.

Bezpórednio po transmisji ze Skalki o godz. 18.45 Teatr Wyobraźni nada „Warszawiankę”; w spektaklu tym m. in. wezmą udział Eichlerówna, Barszczewska, Adwentowicz i inni. „Warszawianka” jest jednym z pierwszych dzieł literackich Wyspiańskiego.

PODWIECZOREK PRZY MIKROFONIE

Dziś nadany zostanie o godz. 16.20 „Podwieczorek przy mikrofonie” organizowany przez Polski Biały Krzyż wspólnie z Polskim Radiem. Nazwiska solistów: Elżbieta Barszczewska, Hanna Brzezińska, Andrzej Bogucki, Ludwik Stempoliński zapowiadają atrakcyjnie popołudnie niedzielne, zarówno dla zebranych na sali, jak i dla radiosłuchaczy. Poza solistami w czasie „Podwieczorku” wystąpi Mała Orkiestra Polskiego Radia pod dyr. Z. Górzyńskiego.

TRANSMISJA DO LONDYNU KONCERTU KRAKOWSKIEJ I GÓRALSKIEJ KAPELI LUDOWEJ

W dniu 29 listopada o godz. 19.00 nadany zostanie z Krakowa na wszystkie rozgłośni polskie i do Londynu koncert muzyki ludowej Ziemi Krakowskiej i Podhala w wykonaniu oryginalnej kapeli ludowej czterech kobalarzy, zespołu chóralnego oraz solistów. W ubiegłym stuleciu zagranica poznawała się z polską muzyką ludową bądź w artystycznym przetworzeniu, bądź w stylizacji, lub też w „wyglądzonej” dla celów popularności formie. Dziś fale eteru umożliwiają przesłanie jej w oryginalnej, niezmienionej postaci. Dzięki temu muzyka prawdziwych Krakowiaków i Górali rozlegnie się w domach angielskich słuchaczy.

KRONIKA

LISTOPAD

Wschód słońca
6 g 55 m

28

Zachód słońca
15 g 27 m

NIEDZIELA

25 Kislew 5698

Budowa Żydowskiego Domu Gimnastycznego postępuje szybko naprzód

Wykańczanie górnych kondygnacji Żydowskiego Domu Gimnastycznego, w których przejściowo będą umieszczeni starcy, wkracza w przed końcową fazę. Roboty prowadzone są nadal bez przerwy, gdyż jakakolwiek zwłoka jest niedopuszczalna. Dom musi być bowiem gotowy już za 6 tygodni, w którym to czasie zobowiązało się Stow. Starców oddać Magistratowi, zgodnie z umową, stary Zakład do rozbiórki. Powagę położenia zmusza jeszcze i to, że okres dełożowania starców przypada właśnie na miesiąc zimowy.

Dom Gimnastyczny musi więc teraz być wykończony. Społeczeństwo żydowskie, które dało tylekroć dowody ofiarności, spieszy i teraz także z wydatną pomocą, i to w myśl słusznej dewizy: „kto daje prędko, daje podwójnie”, tym bardziej, że spełnia też i podwójny czyn, — umożliwi wykończenie Domu Gimnastycznego, tak potrzebnego obecnie młodzieży żydowskiej, oraz umożliwi czasowe (na przeciąg jednego roku) umieszczenie starców żydowskich w górnych kondygnacjach Domu.

Hojnie wpływają wprawdzie datki na cele budowy Żydowskiego Domu Gimnastycznego — wszystko to jednak za mało w porównaniu z ogromnymi kosztami budowy. A pośpiech w wykończeniu prac budowlanych jest palącą koniecznością. Czas nagli!

Wiara w ofiarność społeczeństwa żydowskiego, która nigdy nie zawiodła, pozwala i tym razem spodziewać się, że piękne i pożyteczne dzieło zbiorowym wysiłkiem doprowadzone będzie rychło do końca.

Burza nad Krakowem

Wczoraj przed południem po godz. 11-tej po silnej wichurze, która spowodowała uszkodzenia w połączeniach telefonicznych i zerwała liczne anteny, horyzont zaciemniły zwały ciemnych chmur, a w kilka minut później nad Krakowem i okolicą przeszła gwałtowna burza śnieżna z silnymi wyładowaniami atmosferycznymi. Grzmy i błyskawice połączone z silną zamiecią śnieżną były rzadko spotykanym zjawiskiem o tej porze roku.

Katowice, 27. 11. (K) Dziś rano przeszła nad Katowicami i okolicą burza śnieżna, połączona z wyładowaniami atmosferycznymi. Około godziny 10.30 nagle ściemniło się, powstała silna zadymka śnieżna, której towarzyszyły błyskawice i grzmy. Trwało to około pół godziny. Wypadków w związku z burzą nie zanotowano.

Otwarcie nowego lokalu propagandowego Elekrowni miejskiej w Krakowie

Elekrownia miejska w Krakowie podaje do wiadomości, że w dniu 29 listopada zostanie otwarty nowo urządzony lokal propagandowy w salach dawnej restauracji „Stary Teatr” przy ul. Jagiellońskiej L. 3.

W nowym lokalu prowadzona będzie poradnia w sprawach taryfowych i technicznych, dotyczących grzejnictwa i oświetlenia elektrycznego, sprzedaż aparatów elektrycznych, oraz pracownia dla naprawy uszkodzonych grzejników.

Nowy lokal propagandowy wraz z sklepem czynne będą codziennie z wyjątkiem niedziel i świąt od godziny 9 do 13-tej i od 15 do 19-tej.

Petycję do P. Prezydenta Rzplitej zamierzają wnieść obrońcy Doboszyńskiego Doboszyński myśli o wyjeździe

Wczoraj odwiedzili w więzieniu inż. Doboszyńskiego jego obrońcy, którzy konferowali z oskarżonym w sprawie jego procesu. Doboszyński liczy się zdaje się z wyjazdem na proces poza Kraków, gdyż prosił obrońców o zakupienie dla niego czarnych półbutów i kapelusza.

Obrońca Doboszyńskiego ma zamiar wnieść petycję do P. Prezydenta R. P. O ile do dnia 20 grudnia obrońcy nie otrzymają decyzji Sądu Najwyższego w sprawie miejsca procesu, wówczas odniosą się do

Głowy Państwa, prosząc o zatwierdzenie wyroku uniewinniającego, na podstawie werdyktu przysięgłych w pierwszym procesie.

Oczywiście, że krok ten nie ma żadnych precedensów i pozbawiony jest podstaw prawnych. Werdykt uniewinniający został zgodnie z ustawą zawieszony i nie ma żadnej wartości prawnej. Toteż wszelkie starania o uznanie nieważnego werdyktu jako wyroku uniewinniającego pozbawione są podstaw.

Likwidacja szajki bandyckiej grasującej pod Krakowem

Od szeregu miesięcy na terenie trzech powiatów: jędrzejowskiego, olkuskiego i włoszczowskiego grasowała nieuchwytna banda włamywaczy, na czele której stał Jan Słezak, mający na sumieniu kilka zbrodni i karany wielokrotnie. Pomimo ujęcia przed kilku miesiącami dwóch członków tej bandy Tadeusza Piątka i Wojciecha z Bąkowca pow. jędrzejowskiego, rozboje i napady nie ustawały.

Ostatnio policja jędrzejowska ujawniła główną kryjówkę Słezaka w owczarni i stodołę jednego z majątków w jędrzejowskim,

gdzie w czasie rewizji znaleziono cały magazyn zrabowanych przez bandę przedmiotów. Bandyci w czasie tej obławy grasowali na innym terenie i dzięki temu uniknęli aresztowania.

Onegdaj jednak w tej samej kryjówce w ręce policji wpadli: Aleksander i Jan Wojdygowie z Węgrzynowa w pow. włoszczowskim i Władysław Rokicki z Bąkowa tego samego powiatu, sam zaś herszt, Słezak, zdołał zbiec i ukrywa się nadal. Ujętym opryszkom udowodniono kilkanaście rabunków oraz dwa zabójstwa.

Czy właściciel zakładu kamieniarskiego w Krakowie zapłaci 37500 zł. odszkodowania

Przed Sądem Okręgowym w Krakowie toczyła się wczoraj rozprawa będąca epilogiem tragicznego wypadku, jaki miał miejsce dnia 25. 10. 1937 r. w zakładzie kamieniarskim przemysłowca T. Framzaka w Prądniku Białym, w wyniku którego zatrudniony w zakładzie Jan

zł., opierając swe żądanie na tym, iż maszyny w zakładzie nie były należycie zabezpieczone.

Pozwany zarzucił, iż wypadek został spowodowany niebywałą — graniczącą wprost z szaleństwem — lekkomyślnością i nieostrożnością powoda, który mimo zakazów i ostrzeżeń samowolnie podszedł do kół rozpędowych i niepotrzebnie wszedł na blisko 1 m. wysoki podest betonowy, na którym umieszczone były koła zamachowe, które powodowi zmiażdżyły nogę. Winę zatem wypadku powód sam sobie przypisać musi.

Ponadto pozwany powołał się na przepis art. 196 ustawy o ubezpieczeniu społecznym, który zezwala na dochodzenie od pracodawcy wynagrodzenia szkód, wywołanych niezdolnością do zarobkowania tylko w tym wypadku, gdy niezdolność ta została przez pracodawcę spowodowana rozmyślnie.

Sędzia dr. Rosenblüth uznał na pierwszym posiedzeniu sprawę za dojrzałą do rozstrzygnięcia i odroczył rozprawę dla ogłoszenia wyroku. Pozwanego zastępował adv. dr D. Lipschitz.

Siemieniec doznał zmiżdżenia nogi, którą natychmiast po wypadku musiano amputować. Siemieniec wystąpił przeciwko właścicielowi zakładu z żądaniem zapłaty odszkodowania za cierpienia fizyczne i moralne, oraz koszty leczenia i lepszego odżywiania w kwocie 37.500

Na 12 lat więzienia zasądzony został bestialski dzieciobójca

Przed krakowskim sądem przysięgłych toczył się wczoraj w dalszym ciągu proces Albina Kutka, stolarza z Bzozowa, który w bestialski sposób zamordował swą 10-letnią pasierbicę.

Rozprawa trwała przez cały dzień aż do godziny 5-tej popołudniu. Przesłuchani na rozprawie świadkowie potwierdzili w dalszym ciągu szczegóły aktu oskarżenia, pod-

kreślając, że Kutek odnosił się w brutalny sposób do dziewczynki, którą bił i maltretował.

Po zamknięciu przewodu sądowego i przemówieniach stron odbyła się narada przysięgłych, którzy zatwierdzili postawione im pytania. Trybunał zasądził Kutka na 12 lat więzienia.

Skazanie trucicieli

Tylko jedna oskarżona została uniewinniona

Sąd Okręgowy w Radomiu na sesji wyjazdowej w Ostrowcu po przeprowadzeniu rozprawy przeciwko szajce trucicieli ogłosił wy-

rok, na mocy którego Jan Stępień skazany został za otrucie swej żony na 15 lat więzienia i 10 lat utraty praw obywatelskich, oraz za u-

dział w otruciu Fryziela na 10 lat więzienia i 10 lat utraty praw obywatelskich, łącznie na karę dożywotniego więzienia i dożywotnią utratę praw.

Wiktoria Fryzielowa za otrucie męża skazana została na 15 lat więzienia z zaliczeniem aresztu śledczego i utratę praw obywatelskich na przeciąg lat 10-ciu. Polezajew za udział w otru-

ciu Stępieniowej na 8 lat więzienia. Marię Gurgulową z powodu braku dowodów winy sąd uniewinnił.

W uzasadnieniu wyroku sąd podkreślił, że zastosowano niski wymiar kary dla Polezajewa jedynie dlatego, że rozprawa dotyczyła jednego wypadku otrucia, gdyż inne uległy przedawnieniu. Skazani zapowiedzieli opłacę.

Dwie samobójczynie w Krakowie w ciągu jednej godziny

Wezoraż między 5—6 po południu zanotowano w Krakowie dwa wypadki samobójstwa kobiet. W obu wypadkach samobójczynie usiłowały pozbawić się życia, przez wypicie trucizny.

I tak około godz. 5-tej wyjeżdżała karetka Pogotowia Ratunkowego na ul. Mazowiecką 8, gdzie w jednym z mieszkań znaleziono nieprzytomną 36-letnią Stanisławę Ł. z objawami silnego zatrucia. Lekarz stwierdził ciężki stan samobójczyny, nie mógł jednak

narazie określić, jakiej trucizny użyła do tego celu. Po udzieleniu pierwszej pomocy samobójczynie przewieziono do szpitala.

Drugi wypadek miał miejsce na ul. Józefa gdzie 30-letnia Zofia Wołoch z Borku Fałęckiego, bez zajęcia, usiłowała pozbawić się życia, przez wypicie esencji octowej. Obok samobójczyny znaleziono list, zaadresowany do policji, w którym tłumaczy ona przyczynę swego kroku. Po przepłukaniu żołądka przewieziono ją do szpitala.

Nowy prokurator dla spraw politycznych

Swego czasu pisaliśmy o mających nastąpić awansach w prokuraturze krakowskiej. Obecnie nadeszły już do Krakowa dekrety nominacyjne. Prok. dr Szypuła przechodzi na stanowisko wiceprokuratora apelacyjnego w Poznaniu, prok. dr Klimczyk na stanowisko wiceprokuratora apelacyjnego w Katowicach.

Stanowisko prokuratora dla spraw politycznych w Krakowie objął prok. dr Ojrzanowski.

Hołd pamięci St. Wyspiańskiego

W 30 rocznicę zgonu Stanisława Wyspiańskiego, w niedzielę 28 bm., o godz. 18.30 urządza Polskie Radio w grobach zasłużonych na Skałce wielką uroczystość złożenia hołdu pamięci zmarłego przez Polskie Radio, radiosłuchaczy i młodzież szkolną. W uroczystości tej wezmą również udział delegacje włościańskie ziemi krakowskiej m. in. delegacja z Bronowic w strojach regionalnych. Przebieg uroczystości w Grobach Zasłużonych na Skałce transmitywany będzie na wszystkie rozgłośnie Polskiego Radia.

Zasądzenie działaczy Stronnictwa Ludowego

Sąd Okręgowy w Jaśle skazał Władysława Mroczkę i Jakuba Mroczkę, rolników z Samokłeska za wzięcie udziału w strajku rolnym i za publiczne wzywianie do nieposłuszeństwa władzom, każdego na 8 miesięcy bezwzględnej więzienia. Obaj oskarżeni są członkami i działaczami Stronnictwa Ludowego.

Echa katastrofy kolejowej

W czasie onegdajszej katastrofy wąskotorowej kolejki pod Miechowem rany odnieśli maszynista Chac i pomocnik jego Bryła, którzy odwiezieni zostali do szpitala w Miechowie. Stan ich, jakkolwiek ciężki, nie zagraża niebezpieczeństwem życia.

Kilką wagonów towarowych pociągu zostało w czasie wypadku zdruzgotanych, a parowóz, który stoczył się do rowu, uszkodzony.

NA CO LUDZIE CHORUJĄ?

W Wydziale Zdrowia Publicznego Zarządu Miejskiego w Krakowie zgłoszono w ciągu ubiegłego tygodnia następujące choroby zakaźne: błonica 8 wypadków, płońca 21, dur brzuszny 3, odra 19, róża 1, nagminne zapalenie przyusznicy 8, krztusiec 6.

KRADLI FUTRA MEDYKOM

Zając vel Zajączkowski Mieczysław Władysław (lat 23), kelner, bez zajęcia i stałego miejsca zamieszkania i Klenk vel Klek Antoni (lat 26), fry-

zjer, bez zajęcia i stałego miejsca zamieszkania, zostali zatrzymani za kradzież futer wart. 850 zł. z szatni kliniki U. J. przy ul. Kopernika L. 15, na szkodę medyków Karola Kuśnierza i Zbigniewa Solarskiego studentów medycyny. Futra odebrano i zwrócono poszkodowanym.

WYBIL 8 SZYBY W TRAMWAJU

Stanisław Majda (lat 22), zam. w Krakowie przy ul. Rydla 8, stał jednokonnym zaprzęgiem na ul. Kazimierza Wielkiego. Koń spłoszył się,

przez **GRYPĘ**
PRZEZIĘBIENIU
KATARZE
TRANSPIRAL
10 tabletek 90 gr.
„SYNERGA” WARSZAWA 22

skreślił w bok, wybijając dyszlem 3 szyby w wozie tramwajowym wart. 47 zł. Wypadku w ludziach nie było.

— Z KRAKOWSKIEGO TOWARZYSTWA LEKARSKIEGO. We środę, 1 XII., godz. 20 w sali Twa posiedzenie naukowe z następującym programem: Odczyt prof. dr J. Feglara: Badania nad oddechem w atmosferze rozrzedzonej.

— KOLONIA ZIMOWA ŻYDOWSKIEGO GIMNAZJUM. Komitet Rodzicielski Żydowskiego Gimnazjum w Krakowie urządza w bieżącym roku, kolonię zimową w komfortowej willi w Krynicy. Zgłoszenia i informacje codziennie w szkole Brzozowa 5, godz. 12.30—14. 7039k

Z okazji rocznicy zgonu bhp. POLI FRANKŁOWNY córki bhp. BERTOLDA FRANKŁA składa zł. 20 na Dom Sierót Żyd., Kraków, Dietla 64, Matka Hermina Frankłowa. 5362g

5 dni wyjazd 20/XII. powrót 3/I.

W PALESTYNI
od Zł. 345
WAGONS-LITS//COOK
SŁAWKOWSKA 12

Straszliwe żniwo masakry na wyspie Haiti

Waszyngton, 27. 11. (R) W chwili, gdy rozpoczęły się rokowania pomiędzy zastępcą sekretarza stanu Wellesem a przedstawicielem republiki San Domingo de la Concha w sprawie zatargów na granicy tego państwa z terytorium Haiti, departament stanu otrzymał depeszę informującą, że liczba zabitych obywateli Haiti przekracza wszystkie dotychczasowe dane, sięgając aż ośmiu tysięcy. Jeden z funkcjonariuszów departamentu stanu oświadczył, że obecna masakra przekracza w swej okropności wszystko, co dotychczas w tej części świata miało miejsce.

Fatalna eksplozja w tramwaju

Bukareszt 27. 11. W jednym z tramwajów bukareszteńskich nastąpił dziś rano silny wybuch wiezionego przez pewnego pasażera zbiornika z benzyną. Wśród pasażerów nastąpiła panika. 16 osób odniosło rany. Dwie osoby przewieziono do szpitala w stanie bardzo ciężkim.

Warszawa, 27. 11. Komunikat meteorologiczny z dnia 27. 11. 1937 r.: Stan Pogody w Polsce dziś o godz. 7-ej rano:

Dalszy napływ z zachodu wilgotnego i cieplejszego powietrza powoduje w całej Polsce pogodę pochmurną z opadami głównie w postaci deszczu przy porywistych wiatrach z kierunków zachodnich. Temperatura o godz. 7-ej wynosiła od 5 st. w Wielkopolsce do 0 st. w dzielnicach wschodnich i od 1 st. na Podhalu do —8 st. w Tatrach. Opady w ciągu doby ubiegłej ogarnęły całą niemal Polskę, lecz były one na ogół nieznaczne. Grubość szaty śnieżnej na terenach górskich wynosi około 15 cm w Beskidzie Śląskim, od 18 cm na Podhalu do 53 cm w Tatrach.

Przewidywany przebieg pogody w dniu 28 bm.: Parostopniowe ochłodzenie przy pogodzie zmiennej z przelotnymi opadami zwłaszcza na wschodzie, a z większymi roz pogodzeniami na północnym zachodzie kraju. Słabnące wiatry północne i północno - zachodnie. Podstawa chmur od 200 m. Przejrzystość powietrza na ogół dobra, jedynie w czasie opadów słabsza.

— OD REDAKCJI. Z powodu braku miejsca i nawału materiału aktualnego odpadł w dzisiejszym numerze odcinek powieści Duffa: „Jeździec Galilejski”.

PH. 2/374

oto dwa środki niezbędne do prania

Wyrób Polskiej Spółki Akcyjnej „PERSIL” w Bydgoszczy

KUPON ZNIŻKOWY DO KIN
ADRIA — ATLANTIC
Ważny 28.XI. Wyciąć i przedłożyć do wymiany w Kolekturze Zw. Inwalidów, Grodzka 59, lub w Adm. „N. Dziennika”, Orzeszkowej 7. w Perfumerji N. Meersanda, św. Marka 20.

Samolot P. L. L. „Lot“ odnaleziony

Wszyscy pasażerowie ponieśli śmierć

Warszawa, 27. 11. (A) Do Warszawy nadeszła wiadomość, iż samolot został odnalezony. Wszyscy pasażerowie nie żyją.

Motywy wyroku w procesie adw. Wacława Szumańskiego

Warszawa, 27. 11. PAT. Sentencja wyroku w sprawie adw. Wacława Szumańskiego:

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej:

Dnia 27 listopada 1937 r. sąd grodzki w Warszawie, oddział 12 w składzie: sędzia W. Fijałkowski, protokolant egzamin. aplikant sądowy A. Baciarelli, w obecności oskarżyciela publicznego wiceprokuratora sądu okręgowego W. Zeleńskiego, rozpoznawszy dnia 25, 26 i 27 listopada 1937 r. sprawę Wacława Szumańskiego, urodzonego 12 sierpnia 1883 r. w Łomży, syna Wiktora i Marii z Funkinów, inieszkańca miasta st. Warszawy, oskarżonego o to, że: w pierwszych dniach listopada 1937 r. w Warszawie w liście, wystosowanym do ministra sprawiedliwości Witolda Grabowskiego, przesłanym do ministerstwa sprawiedliwości i równocześnie rozpowszechnionym przez rozesłanie w odbitkach do różnych osób:

1) publicznie znieważył ministerstwo sprawiedliwości oraz

2) znieważył ministra sprawiedliwości Witolda Grabowskiego podczas i z powodu pełnienia przez niego obowiązków służbowych przez użycie pod jego adresem znieważających zwrotów,

3) publicznie i w zamiarze, by obraza dotarła do pokrzywdzonego, obraził godność osobistą dyrektora departamentu karnego w ministerstwie sprawiedliwości Tadeusza Krychowskiego, używając pod jego adresem obelżywych zwrotów,

4) publicznie i w zamiarze, by obraza ta dotarła do pokrzywdzonego obraził godność oso-

bistą wiceprokuratora 16 rejonu (do spraw politycznych) prokuratury sądu okręgowego w Warszawie, Dominika Piotrowskiego przez użycie pod jego adresem obelżywych zwrotów, czyli o czyny przewidziane pod punktem 1 — w art. 127 k. k., pod punktem 2 w art. 132 par. 1 k. k. i pod punkt. 3 i 4 w art. 256 par. 1 i 4 k. k. Na zasadzie art. 10, 360, 368, 369, 577 i 578 k. p. k. art. 31 par. 1 i 2, 32, 33 par. 1, 43, par. 2, 54, 127, 132, par. 1, 256 par. 1 i 4 k. k. oraz art. 74 i 75 przepisów o kosztach sądowych orzeka:

Wacława Szumańskiego uznać winnym zarzuconym mu czynów i skazać go za przestępstwa wymienione pod punktami niniejszego wyroku:

Pierwszym z art. 127 k. k. na 1000 zł. grzywny z zamianą na wypadek nieściągalności na 1 miesiąc aresztu.

Drugim z art. 132 par. 1 k. k. na 6 miesięcy aresztu.

Troczym z art. 256 par. 1 i 4 k. k. na 500 zł grzywny z zamianą na wypadek nieściągalności na 2 tygodnie aresztu i

czwartym z art. 256 par. 1 k. k. również na 500 zł grzywny z zamianą na wypadek nieściągalności na 2 tygodnie aresztu. Z mocy art. 31 k. k. po połączeniu orzeczonych kar pozbawienia wolności i grzywny skazać tegoż Wacława Szumańskiego na jedną łączną karę 6 miesięcy aresztu i 1500 zł grzywny z zamianą na wypadek nieściągalności na 1 miesiąc i 2 tygodnie aresztu, zasądzić od tegoż Wacława Szumańskiego na rzecz skarbu państwa 170 zł opłaty sądowej oraz koszty postępowania w sprawie.

Zapewnienie istotnej swobody prasy -- postulatem obecnej chwili

Zebranie dyskusyjne Klubu Demokratycznego
w Warszawie

Warszawa, 27. 11. (Sin) Dziś w Resursie Obywatelskiej odbyło się zebranie dyskusyjne członków Klubu Demokratycznego w Warszawie. Odczyt p. t. „Prawo prasowe w Polsce“ wygłosił redaktor Stefan Grostern. Prelegent uwypuklił losy ustawodawstwa prasowego w Polsce. Na tle tych losów zarysowała się wyraźnie linia rozwoju prawa ujmującego teoretycznie wolność prasy i jednocześnie praktyczne zastosowanie zasady wolności prasy w życiu codziennym.

Po dyskusji uchwalono jednomyślnie następującą rezolucję: W ostatnich czasach równowaga psychiczna szerokiego ogółu społeczeństwa uległa silnemu zachwianiu, czego wyrazem jest szerzenie się wieści niepokojących i często niepożądanych, sieją-

cych zamęt. Jedynym wyjściem z takiej nienormalnej sytuacji jest przywrócenie formy pełnego wypowiedziania się opinii publicznej, której funkcją winno być wytworzenie łączności między społeczeństwem a władzą wykonawczą w Polsce, a to przez zapewnienie istotnej swobody prasy w granicach zabezpieczających nietykalność czci, i dobrej sławy wszystkich obywateli Rzeczypospolitej.

W zakończeniu zabrał głos p. Lukrec, odczytując przyjęty oklaskami wniosek, wyrażający ubolewanie z powodu zawieszenia „Dziennika Porannego“ i solidaryzujący się z jego pracownikami oraz wyrażający im zaufanie za dotychczasową postawę i wytrwałość w walce o słuszne postulaty.

Przenikanie narodowo-socjalistycznych idei do aparatu państwowego

Głosy prasy o zmianach w rządzie Trzeciej Rzeszy

Berlin, 27. 11. PAT. Nawiązując do zmian przeprowadzonych w rządzie Rzeszy „Voelkscher Beobachter“ pisze, że oznaczają one no-

wy krok na drodze do przenikania narodowo-socjalistycznych mężów stanu i narodowo-socjalistycznych idei do aparatu państwowego.

Minister gospodarki Funk jest wybitnym znawcą niemieckiego życia gospodarczego, a poza tym jest on narodowo-socjalistycznym ekonomistą. Jego zadaniem będzie rozbudowa niemieckiego życia gospodarczego w duchu narodowo-socjalistycznym. Minister Lammers zdobył sobie wielkie zasługi jako najbliższy współpracownik kanclerza przy opracowywaniu wszystkich zagadnień państwowo-prawnych. Powierzenie dr Dietrichowi funkcji szefa prasy rządu nie jest niespodzianką. Od sześciu lat dr Dietrich jako szef prasy partyjnej jest osobistym szefem prasy kanclerza i należy do jego najbliższych współpracowników. Sekretarz stanu Hanke jest od wielu lat jednym z najbliższych współpracowników ministra Goebelsa.

„Berliner Tageblatt“ pisze, że widzi już komentarze prasy zagranicznej, która będzie się w zmianach dopatrywała przestawienia całej gospodarki na gospodarkę wojenną. „Możemy na te argumenty odpowiedzieć, zanim zostaną one ogłoszone. Plan czteroletni ma ze sprawami wojskowymi tylko tyle wspólnego, że nie chcemy w razie napaści wojennej poraz drugi znaleźć się bez materiału wojennego“.

„Berliner Lokal-Anzeiger“ zaprzecza jakoby zmiana w kierownictwie ministerstwa gospodarki była „kryzysem“. W rzeczywistości chodzi tu jedynie o zagadnienie zmiany rzeczowej.

„Deutsche Allgemeine Zeitung“ podkreśla, że pismo kanclerza do ministra dra Schachta kładzie kres wszelkim legendom. Wyłożone w piśmie powody są jasne i zrozumiałe.

Wskaźnik produkcji przemysłowej w październiku b. r.

Warszawa, 27. 11. PAT. Obliczany przez instytut badania koniunktur gospodarczych i cen wskaźnik produkcji przemysłowej nie wykazał w październiku zmian, utrzymując się na poziomie 85.2 — o 14 procent wyższym, aniżeli w październiku r. ub. W poszczególnych gałęziach produkcja kształtowała się niejednolicie. Pod wpływem wysokiego poziomu inwestycji publicznych wzrosła produkcja w przemysłach mineralnym, budowlanym i metalowym. Jednocześnie jednak obniżyła się przejściowo produkcja w przemysłach drzewnym, spożywczym i odzieżowym. Pozostałe gałęzie znacznie zmiana nie wykazywały.

Wyrok w procesie o nadużycia celne

Katowice, 27. 11. (K) W sądzie okręgowym w Katowicach zapadł w dniu dzisiejszym wyrok przeciwko Janowi Koziolowi i towarzyszom, oskarżonym o nadużycia celne na terenie zakładów firmy „Giesche“. Mocą wyroku wszyscy oskarżeni zostali uwolnieni od winy i kary.

W motywach sąd stanął na stanowisku, że pobieranie przez kierownika ekspozytury celnej, Walczaka świadczeń od dyrekcji „Giesche“ w postaci bezpłatnego mieszkania, 100 zł. miesięcznie oraz podarunków gwiazdkowych, nie jest wykroczeniem przeciwko przepisom. Znaleziono zaś towary wysokocenne mogły pochodzić z czasów, kiedy przywóz tychże był dozwolony. Przez uwolnienie wszystkich oskarżonych, odpada również odpowiedzialność firmy Giesche.

Hawana, 27. 11. PAT. Gwałtowne ulewę we wschodnich prowincjach Kuby zniszczyły zbiory owoców i trzciny cukrowej. Weku tek powodzi zginęło 18 osób, a 27 zostało ciężko rannych.

Walne zgromadzenie Izby Adwokackiej apelacji krakowskiej

Kraków, 27. 11. Wczoraj wieczorem odbyło się w Krakowie doroczne Walne Zebranie Izby Adwokackiej z terenu apelacji krakowskiej.

Na zgromadzenie przybyło około 700 adwokatów. Mimo agitacji, prowadzonej ze strony adwokatów endeckich w kierunku zbojkotowania zgromadzenia przez adwokatów Polaków, przybyli na zgromadzenie adwokaci Polacy, należący do ugrupowania demokratycznego i socjalistycznego.

Jednym z najważniejszych punktów porządku dziennego były wybory uzupełniające do władz adwokackich, które dały następujący rezultat:

Do Rady Naczelnej zostali wybrani: Dr Stanisław Cwikowski i Dr Józef Skąpski.

Do Rady Adwokackiej zostali wybrani: Dr Henryn Dohnalek, Dr Józef Goleń, Dr Zygmunt Hoffmann, Dr Stanisław Małeck i Dr Stanisław Witek.

Do Sądu Dyscyplinarnego zostali wybrani: Dr Józef Bulanda, Dr Władysław Dyszkiewicz, Dr Ludwik Lustbader, Dr Natan Oberlender, Dr Emil Steinberg, Dr Hersch Syrop.

Do Komisji Rewizyjnej zostali wybrani: Dr Szymon Gruenfeld, Dr Izidor Minder i Dr Józef Woźniakowski.

Wybory do Izby Adwokackiej we Lwowie

Lwów, 27. 11. (R) Dziś wieczorem odbywają się we Lwowie wybory do Izby Adwokackiej. Sytuacja wyborcza przedstawia się dość niezwykle, gdyż Związek Adwokatów Polskich i KARP złożyli oświadczenie, że w wyborach

nie będą brali udziału.

Jak się okazuje, adwokaci endeccy i sacyjni chcieli uczestniczyć w wyborach pod warunkiem, że adwokaci Polacy stanowią 18 procent Izby uzyskają 80 pro-

cent mandatów podczas, gdy dotychczas mieli tylko 30 procent. Walne zebranie adwokatów lwowskich postanowiło przejść do porządku dziennego nad żądaniem obu tych grup, uznając, że postulat ten jest sprzeczny z prawem i Konstytucją. Zgłoszone są trzy listy wyborcze: Lista Stowarzyszenia Adwokatów Żydów, sojusz adwokatów ukraińskich z Kostią-Lewickim na czele i lista demokratyczna z drem Friedmanem na czele.

Wyrazy solidarności żydowskich stowarzyszeń akademickich dla studentów szkoły im. Wawelberga

Warszawa, 27. 11. (A) Dziś odbyło się w Żydowskim Domu Akademickim zebranie mieszkańców tego domu oraz przedstawicieli wszystkich stowarzyszeń akademickich, na którym przyjęto następującą rezolucję:

Mieszkańcy Ż. D. A. oraz przedstawiciele żydowskich stowarzyszeń akademickich wyrażają swą

najgłębszą solidarność z żydowskimi studentami szkoły Wawelberga oraz z studentami Wyższej Szkoły Budowy Maszyn w Poznaniu,

walczącym nieugięcie przeciwko ghettu.

Stwierdzamy, że pozbawienie słuchaczy żydowskich możliwości uczestniczenia w nauce ma na celu

zmuszanie ich przemocą do ustępstw i jest niesłychanym w dziejach szkolnictwa faktem

rażąco sprzecznym z Konstytucją.

Postanawiamy w wypadku nieuwzględnienia w ciągu najbliższych dni postulatów Wawelbenczyków wezwać wszystkich aka-

demików żydowskich do

solidarnej akcji protestacyjnej

oraz zwrócić się z apelem do społeczeństwa żydowskiego o poparcie nas w naszej walce o pełne prawa obywatelskie i narodowe.

Blokada szkoły Wawelberga

Warszawa, 27. 11. (A) W szkole Wawelberga do której, jak wiadomo, nie są wpuszczani Żydzi, wybucha dziś

blokada uczelni

przez wszystkich studentów chrześcijańskich. Chodzi mianowicie o to, że studenci dowiedzieli się, iż ministerstwo oświaty postanowiło na razie wycofać opracowany już projekt, przyznający dyplomantom szkoły Wawelberga tytuł inżyniera. Na znak protestu przeciwko temu studenci okupowali uczelnię,

wysyłając depeze protestacyjne

do p. ministra oświaty, Marszałka Rydza-Smigłego i premiera Składkowskiego.

Potępienie metod terroru młodzieży endeckiej

przez stowarzyszenie kobiet z wyższym wykształceniem

Lwów, 27. 11. (B) W polskim stowarzyszeniu kobiet z wyższym wykształceniem we Lwowie odbył się dziś wieczór dyskusyjny w sprawie zajęć na wyższych uczelniach. Po referacie dr Marii Lewickiej, rozwinęła się ożywiona dyskusja o przebiegu bardzo poważnym, która trwała 2 godziny. W dyskusji zabierały m. in. głos: dr Krzemieniecka, dr Jastrzębińska, dr Słoniewska, dr Silberowa, dr Dąbska, dr Drukerowa i znana powieściopisarka, Anna Kowalska.

Wszystkie mówczynie dały

JEDNOMYŚLNY WYRAZ OBURZENIA

z powodu metod stosowanych przez rozagitowaną młodzież. Stowarzyszenie kobiet jako organizacja duchowa, kulturalna i humanitarna **POTĘPIA TERROR I WSZELKIE JEGO PRZEJAWY.**

Postanowiono wystosować odezwę do wszystkich stowarzyszeń i związków kobiecych na terenie wyższych uczelni, wzywającą do czynnego współdziałania w uspokojeniu umysłów rozpolitykowanej młodzieży. Równocześnie po-

Hojny zapis dla Biblioteki Jagiellońskiej w Krakowie

(Telefonem od naszego korespondenta).

Warszawa, 27. 11. (Sin). Wobec uzyskania aprobaty ministerstwa oświaty, Biblioteka Jagiellońska w Krakowie otrzyma niebawem zapis, pozostawiony jej w testamencie przez zmarłego przemysłowca, inż. Józefa Glatznera. Radca prawny Biblioteki Jagiellońskiej poczynił już w tej sprawie odpowiednie kroki i przekazał na poczet tej instytucji majątek wartości blisko półtora miliona złotych, w skład którego wchodzi 2 kamienice czynszowe w Bydgoszczy i folwark w powiecie mieszawskim.

Projekt ustawy skarbowej i preliminarz budżetowy

Warszawa, 27. 11. PAT. Rząd wniósł do Sejmu projekt ustawy skarbowej na rok 1938/9 wraz z załączonym do niej preliminarzem budżetowym. Ustawa skarbowa upoważnia rząd do wydatkowania w roku budżetowym 1938/9 kwoty zł 2.447.170 tys., w tym zł 2.405.596 tys. tytułem wydatków zwyczajnych, zł 37.065 tys. tytułem wydatków nadzwyczajnych i 6.509 tys. zł tytułem dopłat do niektórych przedsiębiorstw i zakładów państwowych.

Na pokrycie tych wydatków służyć będą dochody administracji w kwocie 1.625.597 tys. zł, dopłaty przedsiębiorstw do skarbu w kwocie 137.552 tys. zł i wpłaty monopolów do skarbu w kwocie 684.107 tys. zł.

Nadwyżka prelininowanych dochodów nad projektowanymi wydatkami wynosi 85.715 zł. Preliminarz na rok 1938/39 jest zatem całkowicie zrównoważony. W porównaniu z budżetem obecnie wykonanym, nowy preliminarz wyższy jest po stronie wydatków i dochodów o 131 milionów złotych.

Królowa-matka Mary w muzeum żydowskim w Londynie

Londyn, 27. 11. (ZAT). Królowa-matka Mary w towarzystwie księżniczki Airleie zwiedziła wczoraj muzeum żydowskie w Londynie. Królowa spędziła w pawilonie przeszło godzinę czasu, interesując się różnymi zabytkami sztuki żydowskiej.

Wyjaśnien udzieliał królowej przewodniczący komitetu oraz konserwator starożytności, Harris. Przy opuszczaniu gmachu publiczność zgłotowała królowej burzliwą owację.

stanowiono wystosować odezwę do wszystkich matek w Polsce.

W rocznicę śmierci Grotkowskiego...

Lwów, 27. 11. (B). Dziś w rocznicę tragicznej śmierci śp. Grotkowskiego doszło we Lwowie do zajęć i awantur. Po nabożeństwie, studenci mimo zakazu starostwa grodzkiego udali się na miasto, usiłując uformować pochód. Pochód ten został rozprószony przez policję. Następnie studenci udali się grupkami na cmentarz Łyczakowski, gdzie wygłoszono szereg przemówień nad grobem Grotkowskiego. W drodze powrotnej z cmentarza, studenci uformowali znów pochód, lecz na Pl. Bernardyńskim zastąpił im drogę oddział policji. Kilku studentów rzuciło się na policjantów i pobiło ich łaskami. Równocześnie inna grupa studentów wybijała szyby w sklepach żydowskich. Wybito również szyby w chrześcijańskim składzie mebli, Wodzałyńskiego. Zaalarmowana policja przybyła natychmiast na miejsce na pościgówkach, przybyło również kilka aut z hydrantami. W ciągu krótkiego czasu rozprószone pochód, przy czym użyto hydrantów. Przed strumieniami zimnej wody studenci chronili się w pobliskich bramach. W czasie starcia z policją spłoszyły się konie, zaprzęzione do wozu stojącego na ul. Chorążczyzny. Jeden ze studentów chciał zatrzymać spłoszone konie, lecz dostał się pod koła. Wezwano natychmiast Pogotowie Ratunkowe, lecz inni studenci zabrali ofiarę z pola walki.

Pierwsze szczegóły katastrofy samolotu polskiego

SOFIA, 27. 11. PAT. KORESPONDENT PAT. W SOFII DONOSI: W SOBOTĘ OKOŁO GODZ. 20-TEJ GRUPA KAPITANA TINCZEWSKIEGO I PODPORUCZNIKA TOTĘWA, DO KTOREJ NALEŻAŁ POLICJANT BENIAMIN MINEW I DWAJ

CHŁOPI STOJKO STOJANOW I KOCO KRESTEW W MIEJSCOWOŚCI MOZALOWSKI RIT NA WYSOKOŚCI 2600 M. ZNALEZLI SZCZĄTKI SAMOLOTU POLSKIEGO. SAMOLOT UDERZYŁ O SKAŁĘ I ROZBIŁ SIĘ. WSZYSCY CZŁONKO-

WIE ZAŁOGI I PASAŻEROWIE ZGINĘLI. OBOK SAMOLOTU ZNALEZIONO TECZKĘ Z DOKUMENTAMI I FLAGĘ. SAMOLOT BYŁ POKRYTY SNIEGIEM I WIDAC BYŁO TYLKO CZĘŚĆ TYLNEGO STERU.

Wyniki wyborów do Rady Adwokackiej w Warszawie

Warszawa, 27. 11. (Sin). W czasie przemówienia adw. Hartiglasa przy stole prezydiálním doszło do ostrego incydentu między adw. Nagórskim a adw. Suchodolskim, znanym endekiem, który występował z powództwem cywilnym w procesie śp. Bujaka. W pewnym momencie adw. Suchodolski zawołał do adw. Nagórskiego: „szabesgoj“, na co Nagórski spoliczkował go. Kilku endeków rzuciło się do stołu prezydiálního, na sali słychać było okrzyki: precz z Żydami, wyrzucić Żydów. W końcu adw. Nagórskiego wypchnięto z podium. W tym momencie zjawił się na sali adw. Szumański wracający ze sądu. Został on przez adwo-

katów socjalistycznych entuzjastycznie przyjęty.

Adw. Szurlej postawił wniosek o usunięcie Nagórskiego z zebrania. Adw. Nagórski poprzednio jednak opuścił zebranie, nie chcąc dopuścić do dalszych incydentów.

W wyniku wyborów przeszli z Żydów Rosenstadt i Zajdeman, do sądu dyscyplinarnego — Bloch.

Walne zebranie wypowiedziało się przeciw podziałowi na adwokatów i mecenasów. W dalszym ciągu poruszono sprawę utrzymania praw nabytych przez aplikantów adwokackich w przysłej ustawie o adwokaturze.

Sensacyjne odkrycie w Warszawie

Warszawa, 27. 11. (A). Po dłuższym dochodzeniu odkryto dziś w Warszawie większe składy i warsztaty broni, które dostarczały rewolwerów i materia-

łów wybuchowych dla celów przestępczych.

W związku z tym aresztowano około 40 osób i skonfiskowano większe zapasy broni.

Demarche angielsko-francusko-amerykańska w Tokio

Londyn, 27. 11. (T). Z brytyjskich kół rządowych donoszą, że ambasador brytyjski w Tokio sir Robert Craigie otrzymał polecenie podjęcia

kategorycznej demarche wobec rządu japońskiego,

nie pozostawiając żadnej wątpliwości co do tego, że Wielka Brytania zgłasza żądanie, aby być konsultowaną we wszystkich zarządzeniach podejmowanych przez władze japońskie w stosunku do

chińskiego zarządu ceł.

Demarche ta wykonana została w porozumieniu z rządem francuskim i z rządem Wielkiej Brytanii. Sekretarz stanu Hull poinformował prasę, że

rząd Stanów Zjednoczonych również podejmował w Tokio podobną demarche.

Należy pamiętać, że przeważna część pożyczek brytyjskich i amerykańskich w Chinach zagwarantowana jest dochodami z ceł. Nic dziwnego, że ogłoszenie przez Japonię zamiaru podjęcia zarządzeń celnych w Szanghaju wywołało tego rodzaju reakcję.

Przywódcy kagulardów oskarżeni o spisek przeciw bezpieczeństwu

Paryż, 27. 11. (R) Po aresztowaniu gen. Duseigneur i księcia Pozzo di Borgo cała sprawa kagulardów zaczyna nabierać w oczach publiczności paryskiej

poważniejszego nieco znaczenia.

Jak twierdzi „Paris Soir“ dotychczas wszyscy zadawali sobie pytanie, gdzie są właściwi przywódcy tej organizacji, utrzymującej tajne składy broni. Wszystkie bowiem nazwiska aresztowanych w pierwszym okresie śledztwa były nazwiskami osób, nie odgrywających żadnej wybitniejszej roli w życiu publicznym i całkowicie nieznanymi szerszym kołom społeczeństwa. Dopiero nazwiska gen. Duseigneur, księcia Pozzo di

Borgo oraz aresztowanego w piątek architekta Farenta są nieco bardziej znane opinii publicznej. Oponia publiczna ma dopiero w nich uznać wodzów poważniejszej organizacji politycznej.

W sprawie śledztwa nastąpiły w piątek wieczorem dwa nowe ciekawsze momenty: 1) Dochodzenie wykryło u architekta Farenta po raz pierwszy broń fabrykacji nie zagranicznej lecz francuskiej, mianowicie karabin maszynowy, skradziony w marcu roku ubiegłego z centrum mobilizacyjnego w Laon. Na porządku dziennym postawiono sprawę rozciągnięcia dochodzeń w kierunku Saumur, gdzie przed kilku miesiąca-

mi dokonano

poważniejszej kradzieży broni z tamtejszej szkoły kawaleryjskiej.

Drugim momentem jest wystąpienie adwokatów aresztowanych, którzy zwrócili się z listem do sędziego śledczego, żądając zmiany dotychczasowej kwalifikacji. Opierając się na komunikacie wydanym przez ministra spraw wewnętrznych, adwokaci twierdzą, że nie można aresztowanych obecnie kwalifikować jako oskarżonych o zawiązanie stowarzyszenia w celach przestępczych, lecz są oni uważani przez władze śledcze za uczestników

spisku przeciwko bezpieczeństwu państwa.

Adwokaci oświadczają z góry, iż zarówno jedną jak i drugą kwalifikację zdołają obalić podczas rozprawy, domagają się jednak zmiany kwalifikacji i zastosowania paragrafów mówiących o spisku przeciwko ustrojowi państwa, ponieważ przeniosłoby to całą sprawę na zupełnie inny teren i rozprawa musiałaby odbywać się nie przed sądem karnym, ale przed

trybunałem stanu,

złożonym częściowo w sędziów a częściowo z senatorów wybranych w tym celu przez senat. Trybunał ten od roku 1931 wogóle się nie zbiera i zwoływanie go na nowo oraz przenoszenie sprawy na jego teren stworzyłoby dla władz śledczych, prowadzących dochodzenia dotychczas poważne utrudnienia, sprowadzając sprawę częściowo do izb ustawodawczych.

Lotnicy niemieccy umknęli z Trzeciej Rzeszy

Wiedeń, 27. 11. (B). Dwaj niemieccy lotnicy wojskowi przekroczyli austriacko-niemiecką granicę koło Schoerbing nad Innem. Jak słychać, są oni synami generałów niemieckich i należą do eskadry samolotów, stacjonowanej w Richthofen. Eskadra ta miała wkrótce wyruszyć do Hiszpanii. Lotnicy otrzymali poprzednio urlop i niektórym z nich udało się zbiec do Holandii i Szwajcarii. W odniesieniu do lotników niemieckich, którzy przekroczyli granicę austriacką, nie może znaleźć zastosowania stary układ austriacko-niemiecki w sprawie wydalenia zbiegów politycznych. Obaj lotnicy niemieccy staną przed sądem z powodu nielegalnego przekroczenia granicy.

Znów egzekucja w Niemczech

Berlin, 27. 11. PAT. Dziś rano stracono w Berlinie 28-letniego Huberta Sprengela, skazanego przez trybunał ludowy na śmierć za kontakt z wywiadem zagranicznym. O szpiegostwie skazanego donieść miał pewien żołnierz, którego Sprengel usiłował wciągnąć do służby w obcym wywiadzie.

— Wczoraj po południu w fabryce amunicji w Bruyeres de Sevres nastąpiła eksplozja. Dwóch robotników odniosło ciężkie obrażenia.

— W waszyngtońskich kołach rządowych spodziewają się, że nowo wybrany prezydent Argentyny Ortiz jeszcze przed objęciem urzędowania odwiedzi Stany Zjednoczone.

Bl. p.
Z ROTHBLUMOW
REBEKA OFFNEROWA

wdowa po b. dyrektorze szkoły Bar. Hirscha
zmarła po krótkich a dolegliwych cierpieniach
przeżywszy lat 77.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę 28. XI. o
godz. 2 po południu z domu przedpogrzebo-
wego cmentarza żyd. przy ul. Miodowej

RODZINA

Kronika krakowska

DYZURY LEKARZY I APTEK

Dziś mają dyżur dzienny lekarze: Perlbergowa Cz., Rakowicka 8/10, tel. 103-70; Herzog Jakub, Lea 4, tel. 118-02; Fischer Jan, Michałowski 1, tel. 174-99; Zabiński Robert, Szewska 22, tel. 192-68.

Dyżur nocny: Lewkowicz Ferd., Sobieskiego 16b, tel. 114-34; Drach Teodor, Madalińskiego 9, tel. 104-45; Schönberg Maria, pl. Zgody 7, tel. 182-58; Dym Osi, św. Gertrudy 18, tel. 105-58.

Dziś mają dyżur dzienny i nocny apteki: Grodzka 22, Plac Matejki 3, Wybickiego 1, Rakowicka 12, Diella 36, Plac Zgody 18.

Tylko dzienny dyżur: Szczepańska 1, Kościuszki 18, Długa 66, Mikołajska 4, Starowiślna 77, Kalwaryjska 27.

KOLONIA WYPOCZYNKOWA TOZU

Towarzystwo „TOZ” uruchamia tego roku zimową kolonię wypoczynkową w leźalni na Woli Duchackiej dla dzieci szkolnych. Informacji udziela i zgłoszenia przyjmuje poradnia przeciwgruczlicza dla młodzieży szkolnej przy ul. Skawińskiej 8, w godzinach między 5 a 7 wiecz. we wtorki i środy.

MŁODZIEŻ DAWNIEJ A DZIŚ

Jutro, godz. 19.30 w sali odczytowej przy ul. Dunajewskiego 7, Adam Polewka wygłosi odczyt pt. „Młodzież dawniej a dziś”. Po odczycie dyskusja. Goście mile widziani.

OSTATNIE WIADOMOSCI GIEŁDOWE

(Specjalna służba informac. „Now. Dziennika”)

TOWARY KOLONIALNE

NOWY JORK, 27. 11. Kawa Rio nr. 7. 6 3/4 (6 3/4), Kawa Santos nr. 4. 8 3/8 (8 3/8), grudź. 4.85 (4.69), marz. 4.11 (4.03), Kakao 5 5/16 (5 9/16), grudź. 5.40 (5.31), stycz. 5.42 (5.31).

BAWELNA

NOWY JORK, 27. 11. 8.22 (8.12), grudź. 8.07—8.07 (7.97—7.98), stycz. 8.10—8.11 (8.00—8.00).

KORZENIE

LONDYN, 27.11. Tapioka Fair list.-grudź. 14.50, Pieprz czarny 3, Pieprz Singapore list.-grudź. 2.75, Goździki Zanzibar list.-grudź. 7.81, Papryka cif list.-grudź. 66.50.

DEWIZY

LONDYN, 27. 11. Nowy Jork 4.995, Paryż 147.10, Berlin 12.38, Amsterdam 8.9862, Zurich 21.5925.

EFEKTY

NOWY JORK, 27. 11. American Car 82.00 (81.25), American Car et Foundry 20.50 (19.00), Am. Tobacco 68.50 (67.75), Chrysler 56.00 (53.87), Douglas Aircraft 32.62 (31.12), Fisk Rubber 6.50 (6.37), Eastman Kodak 147.00 (144.00), General Electric 19.62 (37.25), General Motors 33.87 (31.62), Anaconda 28.37 (25.87), Bethlehem Steel 48.00 (44.50), Inern Nickel 40.00 (38.62), Tennessee Corp. 6.75 (5.50), Shell Union 16.12 (15.75), Standard Oil 3.62 (42.00).

METALE

LONDYN, 27. 11. Srebro 19.65—19.68, Złoto 140.

ODPOWIEDZI REDAKCJI:

ADWOKAT W KRAKOWIE: 1) Zwolennicy systemu brunatnego i „kultury” Trzeciej Rzeszy pójść może. Szanujący się Żydzi — nie. 2) Zgadząmy się z Panem Mecenasem w zupełności, że szumne reklamowanie tego koncertu w jednym z pism tygodniowych jest niezwykłym skandalem. 3) Za miłe słowa dziękujemy.
MIRIAM CELT, RZESZÓW. M. Kolodny jest

Ministrowie francuscy przyspieszyli swój wyjazd do Londynu

Paryż, 27. 11. (B) Premier francuski Chautemps oraz minister spraw zagranicznych Delbos zdecydowali się przyspieszyć swój wyjazd do Londynu. Obaj ministrowie udają się jutro do stolicy W. Brytanii. Narady londyńskie rozpoczynają się w poniedziałek.

Zasada „otwartych drzwi” wobec Niemiec

Rzym, 27. 11. (T) Londyński korespondent „Tribuny” notuje pogłoskę, kursującą w angielskich kołach politycznych, że W. Brytania zamierza odpowiedzieć na niemieckie żądania kolonialne projektem zastosowania wobec Niemiec zasady

„otwartych drzwi”

na terenach angielskiego imperium kolonialnego. Pozwoliłoby to Niemcom na swobodne zakupywanie surowców kolonialnych przy równoczesnej możliwości swobodnego eksportu i sprzedaży niemieckich to-

warów przemysłowych. Jest to zdaniem korespondenta ta sama „miska soczewicy”, którą zaproponował w roku 1935 w Genewie minister sir Samuel Hoare stojąc w obliczu włoskiej konieczności kolonialnej. Wedle pisma — propozycja ta ma być przedmiotem rozmów francusko-angielskich.

Paryski korespondent „Tribuny” wyraża przypuszczenie, że wizyta ministrów francuskich w Londynie nie doprowadzi do pozytywnych wyników.

Zjazd drogerzystów w Warszawie

Warszawa, 27. 11. (A). Dziś rozpoczął się w Warszawie ogólnopolski zjazd drogerzystów, na który przybyło 1500 delegatów, w tym około 500 Żydów. Zjazd dzisiejszy został zwołany w związku ze zgłoszeniem do Sejmu projektem ustawy aptekarskiej, który to projekt godzi w egzystencję drogerzystów. Na zjazd przybyła także grupa drogerzystów z Poznańskiego i Pomorza, przywożąc ze sobą szereg projektów antyżydowskich o uniemożliwieniu Żydom dostępu do zawodu drogerzysty. Wnioski te zostały zgłoszone do prezydium i jutro będą rozpatrywane.

Drugi plan czteroletni Niemiec

Hamburg, 27. 11. PAT. Na wielkim zgromadzeniu publicznym w obecności 50 tys. osób przemawiał wczoraj wieczorem premier Goering. Mówca podziękował za zaufanie, jakim go darzy Hamburg w jego pracy, po czym mówił o zagadnieniach drugiego planu czteroletniego.

Przechodząc do spraw politycznych, mówca położył silny nacisk na wielką domosłóść, jaką posiada dla sprawy pokoju światowego, stworzenie trójkąta politycznego Tokio-Berlin-Rzym, po czym oświadczył, że równouprawnienie Niemiec nie może być dziś przez nikogo kwestionowane i Niemcy wysuwają żądania kolonialne. Niemcy chcą pokoju — mówił premier Goering, — lecz wiedzą, że nie mogą oczekiwać tego pokoju ze strony innych krajów, lecz muszą sobie same pokój zapewnić. Naród niemiecki musi być przygotowany do obrony swej wolności, swego honoru.

Niemcy ukończyły swój pierwszy plan czteroletni z pełnym sukcesem i obecnie celem drugiego planu czteroletniego jest uniezależnienie gospodarcze Rzeszy. Wszyscy ci, którzy oczekiwali załamania gospodarczego Niemiec zawiedli się. Niemcy nie pragną bynajmniej izolacji, przeciwnie, po przeprowadzeniu planu czteroletniego dorzucą swój wkład do gospodarstwa i handlu światowego.

-- Wczoraj w Kopenhadze podpisana została nowa umowa handlowa niemiecko-duńska. Umowa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 1938 r.

przywódcą pewnego odłamu młodzieży ogólnosyjonistycznej w Palestynie. Niedawno bawił on w Polsce jako delegat Keren Kajemet. Zdaje się, że już wyjechał.

INŻ. H. B., PRZEMYSŁ: Może da się zrealizować.

E. F. Proszę się zwrócić do Biura Palestyńskiego w Krakowie (Dietla 107). Trzeba załączyć zna. czek na odpowiedź.

J. GR. W JAŚLE: Legitymację wysyłamy.

Kronika telegraficzna

— Wczoraj zawiadomiono tatrzańskie ochotnicze pogotowie ratunkowe w Zakopanem, że około godz. 10 przed południem przy schodzeniu z przełęczy Tomanowej lawina zaskoczyła i porwała ze sobą jednego z czołowych narciarzy, Zdzisława Słowińskiego. O wypadku zawiadomił tatrzańskie ochotnicze pogotowie ratunkowe towarzyszący mu narciarz Sobczyk. Bezpośrednio po zawiadomieniu o wypadku wyruszyło w góry pogotowie.

— Bawiący w Zurychu od pewnego czasu król bułgarski Borys złożył wizytę prezydentowi konfederacji, dr Motta, przybywszy specjalnie w tym celu do Berna. Wizyta miała charakter czysto kurtuazyjny.

— Wczoraj wieczorem na pokładzie statku „De Grasse” wybuchł pożar w składach, położonych pod jadalnią pierwszej klasy. Jeden z członków załogi, który zeszedł do płonących składów, zmarł wskutek zatrucia gazem. Straż ogniowa towarzystwa okrętowego oraz oddziały miejskiej straży pożarnej przed północą ogień zlokalizowały i można go uważać za całkowicie opanowany.

— Wczoraj przed południem przeszła nad Zakopanem i okolicą b. silna śnieżycy (kurniawa), która przy niskiej temperaturze wydatnie poprawiła warunki śnieżne tak w Zakopanem jak i w górach.

— Wczoraj przeszła nad Poznaniem gwałtowna wichura z opadami śnieżnymi, która jednak nie wyrządziła szkód.

— P. Lagerberg, poseł szwedzki w Pradze mianowany został z dn. 1 stycznia posłem w Warszawie na miejsce p. Bohemana, który objął stanowisko sekretarza generalnego min. spr. zagr.

— W Klosterneuburg skazano za agitację 13 narodowych socjalistów na karę więzienia od 2 tygodni do 3 miesięcy.

— W okolicach Olity na Litwie został zastrzelony duży orzeł morsk, którego skrzydła miały 2,20 m. rozpiętości. Również w lasach okolicznych zauważono kilka orłów morskich, z których jeden zaatakował nawet małe dziecko. Osobom nadbiegłym z pomocą, udało się dziecko uratować.

— W montrealskiej kolonii chińskiej zdarzył się wypadek zachorowania na trąd. Ofiarą jest 34-letni Chińczyk, który przybył do Kanady przed 16-tu laty. Chorego przewieziono do kanadyjskiej kolonii trędowatych w Trocadie (Nowy Brunswik).

— Wczoraj rano Maurice Vasseur pobił na Sekwanie w Paryżu rekord szybkości na łodzi motorowej o wadze 800 kg, osiągając 133,8 km na godzinę.

PRZYSPIESZA

GOLENIE...

GILLETTE
"z jednej sztuki"
ARISTOCRAT

Oto aparat „z jednej sztuki” w pięknym niklowanym pudełku, co zaoszczędza rano stratę czasu i kłopoty. Odkręć — otwarty, co pozwala na założenie względnie zamiane nożyka. Zakręć i aparat gotowy jest do wysmienitego golenia. Nic się w nim nie rozbiera, nic się nie rozkłada.

Żądajcie w sklepach demonstracji aparatu GILLETTE-ARISTOCRAT.

Lokale

2 POKOJE kuchnia kom. iortowe, Kordeckiego 8. — Wiadomość u dozorczy.

LOKAL sklepowy frontowy oraz lokal na magazyn lub pracownię. Rynek Podgórski 12 do wynajęcia. — Wiadomość: gospodarz II. piętro. 5316g

SRÓDMIEŚCIE — Niekropujący pokój — gabinet poszukiwany. Telefon, łazienka, Kraków, Skrytka 430. 5303g

UMEBLOWANE 2 pokoje kuchnia, pełny komfort od. dam bezdzietnym 5 grudnia chwilowo na 3 miesiące. — Oglądać między 2 — 3. Rakowicka 14/11. 5301g

DO wynajęcia: mieszkanie dwa pokoje, kuchnia, nowoczesny komfort, Mogilska 15, lokale sklepowe także. Czynsze niskie. — Wiadomość u dozorczy, lub Rynek gł. 15. m. 3. telefon 102-53. 5297g

4 LUB 5 pokojowe mieszkanie pełnokomfortowe, Kraków, Piłsudskiego 3. III. piętro wolne. Wiadomość także telefon 115.07. 6966k

DLA LEKARZY PIĘKNE TRZECHPKOJOWE mieszkania, nowoczesny komfort, centralne ogrzewanie oraz SKLEPY i biura — nowozbudowany dom, Krakowska 21. 6941k

TRZECHPKOJOWE piękne mieszkanie komfortowe frontowe z hallem, Karmelicka 42, narożnik Michałowskiego 2. do wynajęcia od zaraz. 6872k

**SZWLDU EMALJOWANE
PIECZATKI NAUCZUHOWE**
TYLKO WROSTY W FABRYCE
EMALJARNIA
KRAKÓW-DIETLA 61. Tel. 147-39

LOKAL przemysłowo-handlowy centralnie ogrzewany I. piętro do wynajęcia od zaraz. — Lokal biurowy, parter 2 pokoje centralnie ogrzewany do wynajęcia od 1 stycznia, Kraków, Karmelicka 16. 7016g

TRZECHPKOJOWE MIESZKANIE pełnokomfortowe Kollataja 2. do wynajęcia. 6714k

DO wynajęcia komfortowy pokój z osobnym wejściem od 1. XII. ul. Wielopole 30. m. 8 5197g

Interesy handlowe

DOBRE urządzone fabryka czekolady w Krakowie z wprowadzoną marką przyjęcie spółnika — fachowca z gotówką. Zgłoszenia pod „Dobry interes” Biuro Ogłoszeń Statlera, Kraków. 7021k

5.000 Pożyczkę hipoteczną na dom uokuje. Skrytka 323 Kraków. 7030k

Kupno

MIKROSKOP również epidemioskop w dobrym stanie kupię. Oferty pod „Okazyjnie” do Administracji „Nowego Dziennika”. 5372g

NOSZONA MĘSKA DAMSKA garderobę kupuje placę najlepsze ceny Goldberg, Gazowa 11 Tel. 168-21. 8831g

DIWANY PERSKIE kupuje — sprzedaje Blühbaum, Kraków, Potockiego 12. 6979k

Sprzedaż

SKLEP cukierniczo-owocowy, dobrze prosperujący, centrum, telefon tania sprzedam. Wiadomość Smożca 8. m. 15. 5249g

WYCIERACZKA SZCZOT. KUWA maszynowo na twar dym drzewie wysztancowana jest najlepsza i najtrwalsza. „WIELICZANKA”. 6934k

OTOMANY od najtańszych do najwytworniejszych. — ŁÓŻKA połowe, drewniane żelazne różne konstrukcje. ZAKŁADAM nowe sprężynki lub haczyki do łóżek „Perfekt” wszelkie wyroby tapicerskie trwałe poleca tania Seinitzer, Starowiślna 85. Wytwórnia. 5384g

SPRZEDAM okazynie naruty oraz buty prawie nowe. Zgłoszenia między godz 1 — 3 Berka Joselewicza 9 m. 8. 5140g

NAJNOWSZE firanki, kaupy Najtańsza Wytwórnia Sarego 5. Tel. 165-92. 5917k

DIWANY ręczne (Smyrna) okazynie tania. Kilimy Gliniańskie — Ceny fabryczne, za gotówkę — na raty, Kraków, Rynek Główny 14-II p.

PRZED kupnem domu wstąpi do znanej firmy RUBIN a przekonasz się, że kupisz dobrze i korzystnie. KAMIENICA nowa trzeczpiętrowa, superkomfort, dochód 15.600, dług 30.000, dopłata 150.000. — KAMIENICA nowa trzeczpiętrowa, superkomfort, dochód 9.600, dług 30.000, dopłata 70.000 oraz wielki wybór realności we wszelkich cenach poleca tylko RUBIN, Kraków, Wielopole 26, tel. 171.78. Prowizja minimalna. 7045k

MASZYNY do pisania „Ideal. Erika”. Tryumf techniki. Przedstawicielstwo „Maszynodom”, Kraków, Zwierzyniecka 11. 6512k

LALKA ZA 11 ZŁ. (propagandowa) bardzo ładna i praktyczna dla dziewczątek do lat 10. Długość 50 cm. mówi wyraźnie „mama” ubrana, oczka zamykane z rzesami, fryzurka warkoczowa. Wysyła za pobraniem Fabryka Lalek, Kraków, Piłsudskiego 1. b. Poza tym NAJWIĘKSZY WYBÓR LALEK I ZABAWEK. Sukienki bućki, pończoszki, rowerki, wózeczki lalkowe. HULAJNOGI NA BALONACH. Wielki wybór gier towarzyskich. Cenniki wysyła — telefon 189-65. 7022k

OBICIA meblowe nowoczesne — wełna — len ceny niskie. Tkalnia ręczna — Thorn, Grodzka 42. 5322g

LUSTRA I OSZKLENIE okien wykonuje najtaniej S. Finkelstein, Krzyża 3. Telefon 129-03. 6016k

MIEJSKIE ZAKŁADY CERAMICZNE, Kraków, Plac Szecepański 5. Tel. 114-73 polecają wyborowemu WAPNO CEGŁĘ maszynową I. klasy KAMIEN I TLUCZEN wapienny. 6669k

RADIO wszystkich marek Najdogodniejsze warunki Ołbrzymi wybór. Krischer, Kraków, Zwierzyniecka 6. 6923k

**Pasy lecznicze
poleca
„ŁUCJA”
KRAKÓW
SUKIENICE 29
Tel. 167-40**

KRAWAT zakupisz najtaniej w specjalnym składzie krawatów „Record Cravates”, Kraków, Floriańska 35. Telefon 143-68. Własna wytwórnia. Hurt. Detail. Fachowa naprawa krawatów. 6327k

UNDERWOOD maszyny do pisania walkowe, najnowszej konstrukcji. Reprezentacja i wyłączna sprzedaż: Ignacy Gross i Spółka Kraków, Starowiślna 1. telef. 121-90. 412k

ODCISKI nauwa niezależnie „RIGO”. 50 groszy. Drogeria SCHAPSENHOHN Kraków, Plac Nowy. 2171k

UWAGA! DOM MEBLOWY Kraków, SZEWSKA 9. I. p. poleca nowoczesne urządzenia, wielki wybór, ceny niskie, dogodnie spłaty. 6109k

W TARNOWIE dom jednopiętrowy, solidnie mury, w dzielnica kupiecka, w centrum miasta z pow. lu wyjazdu okazynie do nabycia. Wiadomość z grzeczności w kancelarii adw. dra Józefa Margulies, Kraków Senacka 9. 5296g

WYPRAWKI niemowlęce, konfekcja dziecięca, bielizna — najtaniej Obstander, Rynek 11. 6852k

ŁÓŻKO dziecięce używane w dobrym stanie do sprzedania. Wiadomość Koletek 7 ofienny m. 22 między 2 — 4. 5349g

KORZYSTNE KUPNO NIERUCHOMOŚCI. KAMIENICA nowa, trzeczpiętrowa, superluksusowy komfort DZIELNICA HANDLOWA, dochód roczny 15.600, cena 135.000, gotówka 129.000, KAMIENICA nowa trzeczpiętrowa superluksusowy komfort SRÓDMIEŚCIE Kraków, 8% netto dochodu, cena kupna 150.000, gotówka 120.000, KAMIENICA nowa, dwupiętrowa, pełnokomfortowa, BLISKO STAROWISLNEJ cena kupna 42.000, gotówka 33.000, — NAROŻNIK nowy czteropiętrowy, superluksusowy komfort, winca, CENTRALNE OGRZEWANIE, w najlepszej dzielnicy Krakowa, dochód 26.000, cena kupna 320.000, gotówka 250.000 KAMIENICA nowa, trzeczpiętrowa, luksusowy komfort, dochód roczny 9.600, cena 130.000, gotówka 70.000, sprzedawca GOLDSTEIN POŚNER, Kraków, Dolnych Młynów 9. Tel. 173-21. 7049k

NOWOCZESNE
MASZYNY BIUROWE

DO PISANIA
RACHOWANIA

poleca **ZAPISUJĄCO-LICZĄCE I t. p.**

TEOFIL GŁOCER I SYN, Warszawa Krak. Przedm. 7 tel. 236-69 i 502-91

PRZEDSTAWICIELSTWO NA WOJ. KRAKOWSKIE

L. ZWEIG I S-ka — KRAKÓW, PODWALE 7, tel. 115-04

Żądajcie pokazów i ofert

SYPIALNIE nowoczesne szafy trójdzienne używane oraz inne piękne okazynie meble sprzedam. SINDEL Mostowa trzy. Tel. 151-91. 7042k

DO OBCIĄGANIA guzików maszyny, aparaty, części, poleca „Bazar Grodzki”, Kraków, Grodzka 27. 6928k

MEBLE lakierowane: kuchenne, przedpokojowe, pokoje dziecięce, mieszkalne, gwarantowanej jakości najtaniej Kraków, Bracka 6. 7054k

FUTRO, czarne nutrie i wydra, znakomitym stanie, okazynie sprzedam. Urzędnicza 29/4, 2 — 6 pop. 5391g

FUTRA gotowe i miarowe. poleca Horowitz, Kraków Starowiślna 26. Wykonanie pierwszorzędnego. Tel. 107-47 5349g

MEBLE kuchenne, przedmeble, sypialnie jadalnie, gabinety, pokoje kombinowane gwarantowanej jakości poleca NAJTANIEJ — dogodne warunki Fa. bryczny Skład Kraków — Bracka 13. 5085k

FARBRY — LAKIERY specjalne najtaniej — „FARBOLASK” Kraków, Kalwaryjska 29, tel. 149-74. 4957g

WYTWORNIA szablonów do pisania i gwrowania poleca formy jnz od 3 mm 1 wwyż po najniższych cenach. Kraków Grodzka 25, m. 4. 4859g

KRAWATY stare przetarte przerabiam na nowe Podzamec 23 ofic. II piętro, m. 10 4486k

PROSZKI BÓLU GŁOWY

DLA DOROSŁYCH ZE ZNAKIEM FABRY.

PSZCZÓŁKA

Stosuje się również przy PRZEZIĘBIENIU GRYPIE I KATARZE

ענגלאנד-פויילען

אבריקאנטען אין עקסאטערען וועלכע ווילען דאנדלען מיט ענגלאנד אדער בריטישע אימפעריע אדער אימפארי טירען פון ענגלאנד וואלען זיך אבריקאנטען מיט

EDFRA Ltd.

15 ALDERSGATE Str.
London E. C. 1.

Wzorowa pracownia dla
napraw maszyn biurowych

UHER i ABSLER

Kraków, św. Jana 11
Tel. 109-05

Uporektywne ZAPARCIE STOLCA

zatrzuwa organizm, pogarsza samopoczucie, odbiera opyły, oraz chęć i zdolność do pracy. ZIOŁA Z GÓR HARCU DRA LAUERA

stosowane przy zaparciu (obstrukcji) są łagodnym naturalnym środkiem przeczyszczającym, wydolają niestrawioną resztki pożywienia stosują się również skutecznie w chorobach nerek, wątroby, pęcherzyka żółciowego (kamicy), reumatyzmie, artretyzmie, hemoroidach i otyłości.

ZIOŁA Z GÓR HARCU DRA LAUERA

ZAKOPANE. Pełnokomfortowy pensjonat „ELDORADO”, ul. Piłsudskiego, tel. 1558, już otwarty. Woda bieżąca we wszystkich pokojach. Zarząd Sabiny i Bronisławy BREITMANN. 6340k

RABKA-PALACE pierw. szoradny pensjonat pod zarządem Drowej PAULINY KEINEROWEJ otwarty ca. 1y rok. Tel. 325. 7017k

Matrymonialne

LEKARKA poślubi pana około 40. tki na odpowied. nim stanowisku, najchętniej lekarza Kraków, Główna poczta „Ognisko”. 5326g

SWAT znany w sferach zamożnych, i inteligencji poleca się „ATID” Kraków, Grodzka 35. II. codziennie od 6-8 wieczór; w niedzie. lę od 10-1 i 4-8. Dyskre. cja. 4528k

Różne

JEDYNI w firmie R. ENGELSTEIN zamówisz najtaniej: Swetry ręczne i maszynowe, oraz dywany perskie zakupisz wełny, smontujesz artystyczne i oryginalne poduszki, użyśkasa najwytworniej haft i znaczenie. GRODZKA 32. W PODWORCU. 5024g

NAPRAWIA bez śladu uszkodzoną garderobę: Tkali na Sztuczna, Kraków, Mikołajska 32. 6081k

FIRANKI, kapy, serwety, najsolidniej, najkorzystniej Wytwórnia Rotner, Kraków, Mały Rynek 4. 5356g

UWAGA! Przerabiam ka. pelusze według najnowszych fasonów po 140. Nowe 4 sk. robie zarekawki. Kraków, Augustiańska 3. m. 3. 5374g

WIĘDZKIE sypialnie mahoniowe, łóżka metalowe. szafki nocne, pulpit, biurka, komody antyczne, starsza jadalnia sprzedaje TANIO Sklep Okazyjny, Kraków, Mostowa dwa. 7029g

OZDOBY do sukien według najnowszych modeli wykonuje. Zyblikiewicza 11a. mieszkanie 7. 5371g

NAJNOWSZY WYNAŁAZEK dla cierpiących na PRZEPUKLINĘ! Zaszczep, nie znany w całej Polsce M. TILLEMANN, Kraków, ul. Szlak 39, tel. 156-27, specjalista z długoletnią praktyką, wynalazca nowego systemu opatent. bandaży, stosujący je z najlepszym i najradzykalniejszym skutkiem na różnego rodzaju najniebezpieczniejsze i najzastarzalsze PRZEPUKLINY (rupt.) u pań, panów i dzieci po osob. jawieniu się ze zlec. lek. nawet w wypadkach, gdzie różnego systemu bandaże nie pomogły. — Liczne świadectwa lek. i podziękowania Udoskonalone PASY NA OBERWANIE żołądka, po. operacyjne, przeciw ruchom. nerce i t. p. na PŁASKIE STOPY (Platfuss Senkfuss itp. dolegliwości) stosują indywidualnie wykonane wkładki, według najnowszych zdobyczy ortopedii. Na różne ulomności wykonuje się specjalne aparaty i gorsety. Proszę żądać bezpłatnych prospektów. 5609k

EMULSJA TRANOWA WYROBU FIRMY SCOTT & BOWNE

doskonała odżywka dla dzieci

LUSTRA Belgijskie, czaste, gabiloty szklane, szyby szlifowane oraz oszklonię okien poleca po cenach najniższych, Unger Kraków Józefa 16. Tel. 143.27. Odnowia się stare lustra. 6361k

FORTEPIANY, PIANINA STROL NAPRAWIA konserwują Rom, Bożego Ciała 10, telefon 143-79. 5724k

OBIADY smaczne, rytualne, mięsne w cenie 1 zł. — wydaje Stern, Miodowa 28 „Kryniozanka”. 5229k

NOWOOTWARTA bielska pracownia kapeluszy męskich czyści chemicznie, przerabia pod gwarancją wykonania. Berka Josele. wioza 22. róg Starowialnej. 7043k

NOWOCZESNE meble lakierowane — specjalny skład, Kraków, Bracka 6. 7053k

PONCZOCHY gumowe marki LASTIXLOR i ELIN. STAR w wielkim wyborze etale świeże na składzie. „MEDILABOR” Kraków, Jagiellońska 6. 7004k

ZAWIADAMIAM P. T. Gości, iż prócs pensjonatu „Poznanianka” ul. Ogrodowa prowadzi wille „Jaśka” również ul. Ogrodowa. Obydwa domy o pełnym nowoczesnym komforcie. — Weekendy bardzo tanio. Kuchnia suana, obfita wykwintna, ceny niskie. L. Gumplowicz-Salamonowa. 4818g

RABKA CALOROCZNY STORCHOWEJ „JEDYNACZKA”

Bieżąca ciepła i zimna woda w każdym pokoju. Łazienki i tarasy na wszystkich piętrach. Instruktor narciarski w wili WYKWINTNA KUCHNIA. - CENY NISKIE. - TEL. 273

LICYTACJA FABRYKI OBUWIA, maszyn, przyborów i gotowego obuwia damskiego odbędzie się w poniedziałek dnia 29 listopada br. o godzinie 14.30 w południe w Podgórzu, ul. Smolki 11. 5389g

ZAKŁAD KRAWIECKI Józefa Bluma szyje garderobę męską według najnowszych żurnali. Starowialna 35. 7015k

W DNI SZARE i długie wieczory nie zapomnij o książce „ALFA” WYPOZYCZALNIA Jagiellońska 3. przoduje najbogatszym wyborem. — Dla młodzieży wszelkie lektury. Na pro. wincję ulgi. 7012k

PRZYJMUJEMY szmatki na wyrób chodników słotego metr. Langsam, Kraków, Józefa 2. Tel. 173-93. Artystyczna naprawa dywanów, kilimów. Dorabiamy frendzle. 5343g

SZYBKO, TANIO I SOLI, DNI wykonują roboty instalacyjne, wodociągowe, gazowe oraz wszelkie reparacje D. Weissberger, Kraków, Berka Joselewicza 20, telefon 165-19. 5319g

ODLEWARNIA żelaza i metali oraz wytwórnia młynków do minerałów „CENTROPLEKS” HENRYK IMMERGLÜCK, Kraków-Grzegorzki, ul. Pasterka L. 18. Telefon Nr. 119-46 5191g

UBRANIOZMIAN zamienia starą garderobę męską na pierwszorzędne materiały bielskie. KOZŁOWSKI — Kraków Telefon 148.62. — 5591k

WYKWINTNE, smaczne mięsne OBIADY domowe przystawka, pieczywo do woli — 1.10 wydaje intell. gentna rodzina żydowska Brzozowa 12/3. 5670k

HAFTY, ozdoby do sukien po oglądnięciu paryskich wiedeńskich kreacji wyko. nuje Rothwa. Kraków. Floriańska 31. 4816g

POZOLKLE piaszcze, kołnierze szarych brajtszwan. oów indyjskich inne futra przyjmują do przefarbowania odświeżenia. Wykonanie fabryczne. Uwaga na adres! Sessler, Dietla 48. m. 6. 5335g

Lokale

DWA pokoje kuchnia komfortowe wolne. Informacje: Dietla 50. drzwi 9. godzina 5 — 7. 5355g

LOKALU na ruchliwej ulicy natychmiast poszukuje. Zgłoszenia „2500” Administracja „Nowego Dziennika”. 5370g

DWUPOKOJOWE mieszkanie pełnokomfortowe, Starowialna 95. do wynajęcia. Czynn 80 zł. 6974k

TRZECHPOKOJOWE mieszkanie pełnokomfortowe Kordeckiego 8 do wynajęcia. Doszora wskaże. 6989k

POKÓJ komfortowy, telefon, łazienka, śródmieście zaraz do wynajęcia. Kremerowska 12. miesz. 8. 7044k

TRZECHPOKOJOWE komfortowe oraz SKLEP bar-dzo tanio — wolne. Krakowskiego 19. 7050k

POKÓJ elegancki pełnokomfortowy, front, 1 — 2 osob., utrzymaniem bez śródmieście LORETAŃSKA 4. m. 6. 5390g

DO wynajęcia 3 pokoje kuchnia, pełnokomfortowe 2 pokoje na biuro lub cichy przemysł, Bonerowska 14. Wiadomość u doszory. 5342g

POKÓJ pełnokomfortowy nowy dom wynajm. kulturalnemu Panu z umeblowaniem — bez. Wenecja 7. m. 6. 5389g

TRZYPOKOJOWE mieszkanie pełny komfort I i III piętro Gertrudy 29 do wynajęcia. Wiadomość u doszory, lub telefon 148-12 przedpołudniem. 7011k

POKÓJ komfortowy niskrepujący, Pańska 6. m. 1. do wynajęcia. 6914k

Zdrowowiska

ZAKOPANE — „SIENKIEWICZOWKA” ZAMOJSKIE GO. Tel. 17-28. Pensjonat katg. I. nowoczesnie urządzony po remoncie już otwarty pod zarządem Markowieskiej. 5379g

ZAKOPANE — „PALACE” Reprezentacyjny nowoczesny, 50 pokojowy hotel-pensjonat. Apartamenty z łazienkami. Odnowione wnętrza i pokoje. Zarząd — jak dotychczas — E. Lustigowie Telefon 16.51. 7025k

ZAKOPANE — „UCIECHA” Telefon 13.37. Komfortowy pensjonat dla młodzieży i dzieci. Instruktor narciarski — Zarząd: Leuchterowa-Kernerówna. Zgłoszenia: mgr. Kernerówna, Przemysłowa Stawkowska 3. Telefon 181.17. godz. 9 — 1. 6977k

KRYNICA. — „KAMELIA” pięknie położona przyjmie gości lub kolonie na 25 osób od 15 grudnia. 7047k

ODPOWIEDNIE umieszczenie dla kolonii w sezonie zimowym oraz dla kursów sportowych z utrzymaniem lub bez. Zgłoszenia kierować: Boim, Krynica „Iwona”. 7051k

ZAKOPANE „LALKA” pensjonat dla dzieci i młodzieży, ul. Chałubińskiego Telefon 10.51. Pokoje pełnokomfortowe. Opieka pedagogiczno-wychowawcza. — HELENA BAUMGARTEN 6978k

ZAKOPANE. Przyjmie kolonie na ferie świąteczne Zgłoszenia Strahl, Zakopane, Krupówki. 5346g

ZAKOPANE. — DROWA BLOCHOWA przyjmuje zgłoszenia młodzieży i dzieci na okres ferii. Starowialna 22. Tel. 172-11. 6347k

RABKA z dniem 1 grudnia Pensjonat „OPIEKA” zostaje przeniesiony do pełnokomfortowej wili „GRANIT”

Zarząd: Hochmannowie i Drowa Strasserowa tel 326

Najlepsza Naturalna woda gorzka „IGMANDI”

de nabyć w aptekach i drogeriach.

RABKA znany komfortowy pensjonat „ŚWIT”

Tel. 218 pod zarządem Henryka Becka Tel. 218

HENRYKA BECKA

CAŁY ROK OMIANY KAPIELE SOLANKOWE WE WILI UPRASZA O WCZEŚNIEJSZE ZAMÓWIENIA NA SEZON ZIMOWY

W DNI SZARE i długie wieczory nie zapomnij o książce „ALFA” WYPOZYCZALNIA Jagiellońska 3. przoduje najbogatszym wyborem. — Dla młodzieży wszelkie lektury. Na pro. wincję ulgi. 7012k

DO wynajęcia mieszkanie 3 pokoje i kuchnia i piętro czynsz przedwojenny, Józefińska 18. Wiadomość Br. Teitelbaum, Kraków, J. Sarego 22. 5375g

DO wynajęcia mieszkanie ul. Długosza 8. 2 pokoje i kuchnia od zaraz. Wiadomość Br. Teitelbaum, Kraków; J. Sarego 22. 5376g

SZUKAM na biuro 2 pokoje z niekrepującym wejściem, w dzieln. VIII. — Oferty do Administracji „Nowego Dziennika” sub „Biuro”. 5363g

5-CIOPOKOJOWE mieszkanie, pełny komfort, wysoki parter, czynsz przedwojenny. Wielopole 9 do wynajęcia. Wiadomość tamże m. 2. 7026k

TRZECHPOKOJOWE pełnokomfortowe mieszkanie Grabowskiego 10 od pierwszego stycznia do wynajęcia. Telefon 119.36.

POKÓJ z telefonem na BIURO ewentualnie dwum panom, Stradom i piętro do wynajęcia. Wiadomość telefon 178-72. 6924k

JEDEN POKÓJ z łazienką i przedpokojem w nowym domu, Łazarza bosna 11. od 1. XII. 1957 do wynajęcia. Zgłoszenia telefonem pod 143-12. 7010k

LOKAL sklepowy z 2 du. temi wystawami na Grodzkiej do wynajęcia. Wiadomość: Wielopole 3. — Markfeld. 5345g

POKÓJ umeblowany w śródmieściu dla pani do wynajęcia. Sienna 7/4. 7023k

URZĘDNIK państwowy szuka niekrepującego komfortowego pokoju. Wiadomość: „Inżynier” Administracja „Nowego Dziennika”. 7024k

DO wynajęcia ładny pokój umeblowany, osobne wejście. Augustiańska 10/1. 5223g

POKÓJ umeblowany, komfortowy, niekrepujący, łazienka, wolny. Friedleina 17. m. 10. 5363g

POKÓJ komfortowy do wynajęcia dla pani. Potockiego 13. m. 4. 5367g

Pocztę szyfrową inseriratową

nalety wliczać w ciagu
calego dnia

**tylko
do skrzynki**

wmurowanej w bramie
przed „Nowym Dziennikiem”
a którą oturóżnia się
6 razy dziennie

Wolne posady

ZASTĘPCA wprowadzony
w branży spożywczej lub
kolonialnej poszukiwany. —
Zgłoszenia: „Wysoka pro-
wizja” do Administracji
„Nowego Dziennika”.

5299g

POSZUKUJE agenta miej-
scowego, branży gospodar-
czo drogueryjnej. Zgłosze-
nia osobiste. Aleja Kra-
sińskiego 30/7 godz. 14 a 16.
6969g

ZAKŁAD DENTYSTYCZNY
M. SCHLANG Stradom 15.
Przyjmie praktykanta.

5344g

PANIENKĘ dochodzącą z
hebrajskim do 8-letniego
chłopca przyjmie Süsskind,
Grodzka 32. 5383g

PRAKTYKANT (ka) z u-
kończoną szkołą handlową,
biegle, bezbłędne maszyno-
pisemno polsko - niemieckie,
zostanie przyjęty do więk-
szego przedsiębiorstwa. Tyl-
ko własnoręczne oferty skia-
rować pod „Wolna Soba-
ta” do Adm. „Nowego
Dziennika”. 5357g

**APARATY NATRYSKOWE
LAKIERY SAMOCHODOWE**
CENTROFARB
KRAKÓW, BRACKA 11 Tel. 117-63

PANIENKA do przedszko-
la Rechesówny, Grabow-
skiego 8. potrzebna od za-
raz. 5382g

WYKWALIFIKOWANA e-
nergiczna nauczycielka, wy-
chowawczyni do 9-letniego
chłopca na wyjazd poszu-
kiwana. Oferty z wyszcze-
gólnieniem warunków i kwa-
lifikacji do administracji
Nowego Dziennika pod
„Wyjazd”. 5253g

Posad poszukują

ABSOLWENT zagranicznej
W. S. H. z długoletnią prak-
tyką zmieni obecne sta-
nowisko. Korespondencja.
Buchalteria. Maszyna. Zgło-
szenia: Księgarnia Wiener,
Katowice, Szopena 8. snb
„Odpowiedzialny”. 7032k

PODEJME WSZELKIE O-
BOWIAZKI PRZY OSO-
BIE WYMAGAJACEJ STA-
LEGO TOWARZYSTWA,
OPIEKI. — ZGŁOSZENIA:
ADMINISTRACJA „NO-
WEGO DZIENNIKA” POD
„TOWARZYSZ-OPIEKUN”.

APLIKANT z egzaminem
adwokackim, sumienny i
pracowity, wstąpi do ru-
chliwej kancelarii. Oferty
pod „Praktyka prowincjo-
nalna” do Administracji
„Nowego Dziennika”
6693k

SZOFRER z własnym samo-
chodem „Limuzyna” poszu-
kuje zajęcia w jakimkol-
wiek zakresie. Zgłoszenia
pod „Szofer” do Admini-
stracji „Nowego Dzienni-
ka”. 5378g

ABSOLWENT W. S. H. z
kilkuletnią praktyką, księ-
gowy i korespondent pos-
zukuje posady biurowej
lub dobrego zastępcy. —
Zgłoszenia: Administracja
„Nowego Dziennika” pod
„Buchalter”. 5364g

WYBITNIE zdolna, dobrej
prezentacji poszukuje zaja-
cia w poważnej firmie do
ekspedycji. Zgłoszenia pod
„Wymowna” do Admini-
stracji „Nowego Dzienni-
ka”. 6993k

MŁYNARZ (Zyd) rutynowa-
ny fachowiec ze znajomo-
ścią magazynierstwa pos-
zukuje pracy. Zgłoszenia
do Administracji „Nowego
Dziennika” pod „Wielolet-
nia praktyka”. 5289g

EMERYTOWANY urzędnik
państwowy, samotny, (Zyd)
kilkuletni zarządca więk-
szego przedsiębiorstwa
hotelowo - pensjonatowego
ma zamiar zmienić swoje
stanowisko od 1. I. 1939
lub od 1. IV. 1938 r. pos-
zukuje podobnego stano-
wiska, administracji ma-
jątku, domów czyszowych
lub przedsiębiorstwa prze-
mysłowego. Wynagrodzenie
umiarkowane. Zgłoszenia:
Administracja „Nowego
Dziennika” pod „Emeryt”.
7041k

SAMODZIELNA buchalter-
ka, korespondentka polsko-
niemiecka szuka posady e-
wentualnie na godziny. —
Zgłoszenia: Administracja
„Nowego Dziennika” pod
„Buchalterka”. 5385g

RADIO-WARSZTAT. Nap-
rawia — wykonuje —
przerabia specjalista, Ign
Freiman, Agnieszki 1.
6848k

PODEJME wszelkie ob-
owiązki przy osobie wyma-
gającej stałego towarzyst-
wa, opieki. Zgłoszenia:
Administracja „Nowego
Dziennika” pod „Towarzysz
opiekun”. 5313g

BUCHALTERIE zakłada,
nadzoruje — pierwszorzę-
dny BILANSISTA — PODA-
TKOZNAWCA. Organizuje
księgowość PRZEBIT
KOWA. Abonamentowo
DWADZIESIAPIEĆ zło-
tych! Kraków, Skrytka po-
cztowa 482. 7006k

Gdzie leży Sundsvall, Lahti,
Athlone? Odpowiedź daje skala
„Geographic”. Mały obrót gałką
wystarczy, by stacja za stacją
ukazała się na skali w postaci
punktu świetlnego. 120 takich
punktów, to 120 stacyj w tej
podróży po świecie!

„MILANO” 5 lamp, 7 obwodów,
zakresy fal 15-2000 m,

zawor częstotliwości zwiercia-
dlanych, pełna automatyka i wy-
równanie fadingu, płynna regu-
lacja barwy i siły dźwięku, re-
gulator szerokości wstęgowej
z 100 HZ - 3500 HZ na
16HZ-10000 HZ, uwydatniacz
tonów basowych, elektro-dyna-
miczny głośnik koncertowy.

CAPELLO
SUPER RADIO

Licencja: Radiofabrik Inoelen. Wien

HAFTUJE, szyje białinę,
wyprawy ślubne. Szyje
bluzek, pyjam, szlafroków,
spódnicek. Stockowa, Die-
tla 50. II. p. 5381k

DŁUGOLETNI wykwalifi-
kowany kierownik tartaku
poszukuje posady w bran-
ży drzewnej. — Pod „Urząd-
drzew.” do Administracji
„Nowego Dziennika”.
5314g

KWALIFIKOWANE wy-
chowawczynie i korepety-
torów poleca biuro pośred-
nictwa pracy Sekcji wy-
chowawczyń przy Związku
Zyd. Pracowników Umysł.
Plac WW. Świętych 8. —
Zgłoszenia między 9 — 1 i
3 — 6 tel. 109 97. 5304g

Nauka i wychowanie
PROPAGANDOWY KURS
STENOGRAFII polskiej i
niemieckiej dla abiturien-
tów i abiturientek Wyż-
szego Studium Handlowe,
go i uczenie gimnazjum
państwowego i prywatne,
go — rozpocznie się 2. XII.
pod kierownictwem ZOFII
SCHÖNGUTOWNY — WW.
Świętych 8, front I p., —
tel. 109.97. Wpisy od 9-18
OPŁATA MINIMALNA.
6693k

ANGIELSKI — konwersa-
cja, prasa, literatura. —
Prof. Dr. Roman Thorn,
Grodzka 42 5105g

KURSY KROJU, modelo-
wania i szycia, koncesjono-
wane przez kuratorium
Elwiry HALPERN-SUSSE-
RUWEJ, absolwentki Wie-
ner Moden-Akademie. Nau-
ka najnowszym systemem
niemieckim. Po ukończeniu
świadectwa. Wpisy: Kra-
ków, KRUPNICZA 18.
5350g

LEKCJE SKRZYPIEIO
CYPRES Dietla 101. Miesię-
cznie 10 zł. Wypożycz
skrzypce. 5320g

ANGIELSKI, francuski, nie-
miecki — metodą Ansoua.
Krowderska 5. Złotyeh
cztery miesięcznie. 4918g

KURSY KROJU MODELO-
WANIA i szycia konces-
jonowane przez Kuratorium
dyplomowanej nauczycielki
Stelli HOROWITZ-LAN-
NEROWEJ. — Nowoczesna
metoda nauki. Krój modę
lowy. Osobny kurs konfek-
cji dziecięcej. Świadectwa
ukończenia kursu. KRA-
KOW. KARMELICKA 46.
2392k

SZYBKIO tanio wyczam
trykotarstwa maszynowego,
Kupfer, Starowiślna 93b.
5386g

LEKCJI tańców indywi-
dualnych — zbiorowych
udzielim. Wiadomość: tel.
145.80. 5333g

UDZIELAM lekcji gry na
fortepianie po cenach bar-
dzo przystępnych Zgłosze-
nia do Administracji „No-
wego Dziennika” pod „Bn-
tynowana pianistka”.
5323g

ZAGRANICZNA oryginal-
ną metodą dla młodzieży i
starszych wyczam jak-
najszybciej gry na forte-
pianie. Zgłoszenia między
2 — 4. Wielopole 3. m. 4.
Telefon 107-89. 5044g

PRZEDSZKOLE „Tarbut”
Dietla 81/6 pod kierowni-
ctwem Dory Blumenstocków.
ny przyjmuje dalsze zgło-
szenia. Język hebrajski,
rytmika przy fortepianie,
zajęcia freblowskie. 5341g

Pomoc pozaszkolna

Udzielamy pomocy w nauce szkolnej DZIECIOM I MŁO-
DZIEI W NOWOOTWARTYM POZASZKOLU. Pierwszo-
rzędne siły nauczycielskie. Opieka pedagogiczna w ciągu
popołudnia zapewniona.

Nauka języków obcych według wyboru.
OPŁATA MIES. 10 ZŁ. — POCZATEK 1-go GRUDNIA.
INFORMACJE: DIETLA 56/1. MIĘDZY 4-6 POPOŁ.
5359g

PODARUNEK.

— Nie trzeba wcale, aby córka nasza przyszła
mierzyć. Sami to zrobimy, bo mąż ma taką samą
formę głowy.

PRENUMERATA w Krakowie z odnoше-
niem i bez odnoшения oraz na prowincji
i z przesyłką pocztową . . . miesięcznie zł. 4.30 kwartalnie zł. 12.90
Zagranicą z przesyłką pocztową miesięcznie zł. 7.50 kwartalsnie zł. 22.50

OGŁOSZENIA. Podstawą obliczeń jest 1 milimetr w jednym łamie Strona w
tekście i nadesłaniem na 3 łamy po 76 milimetr. Strona za tekstem 6 ła-
mów po 38 mm. Najmniejsze ogłoszenia drobne liczymy za 10 słów.

CENY w złotych: 1 strona 1.25. — Tekst. 1.— Nadesłane 0.75.— Za tekstem
0.25. — Drobne od słowa 0.10 gr. Dla poszukujących pracy 0.65 gr. Gratula-
cje i kondolencje do 4 wierszy zł. 5.— Ogłoszenia ślubne i zaręczynowe
Zł. 10.— Podziękowania lekarskie do 25 mm. Zł. 10.— Nekrologi (klepsy-
dry) do 60 mm. w 1 łamie Zł. 20.— Za zastrzeżenie miejsca dolicza się
25%, za druk kolorowy 50%.

„NOWY DZIENNIK” wychodzi codziennie, także w poniedziałki i dni poświęcone.